

KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS
EKONOMIKOS IR VERSLO FAKULTETAS

Vaida Venckutė

TARPTAUTINĖS PREKYBOS ĮTAKA BALTIJOS ŠALIŲ EKONOMIKAI

MAGISTRO DARBAS

Darbo vadovė doc. dr. Asta Sabonienė

KAUNAS, 2017

KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS
EKONOMIKOS IR VERSLO FAKULTETAS

TARPTAUTINĖS PREKYBOS ĮTAKA BALTIJOS ŠALIŲ EKONOMIKAI

Verslo ekonomika (kodas 621L17001)

MAGISTRO DARBAS

Darbą atliko

V MGLVE-5 gr. Vaida Venckutė

2016 12

Vadovas

doc. dr. Asta Sabonienė

2016 12

Recenzentas

prof. dr. Dalia Bernatonytė

2016 12

KAUNAS, 2017

KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS

Ekonomikos ir verslo fakultetas

(Fakultetas)

Vaida Venckutė

(Studento vardas, pavardė)

Verslo ekonomika, kodas 621L17001

(Studijų programos pavadinimas, kodas)

Baigiamojo magistro darbo „Tarptautinės prekybos įtaka Baltijos šalių ekonomikai“

AKADEMINIO SAŽININGUMO DEKLARACIJA

20 16 m. gruodžio d.
_____ Kaunas _____

Patvirtinu, kad mano **Vaidos Venckutės** baigiamasis magistro darbas tema „Tarptautinės prekybos įtaka Baltijos šalių ekonomikai“ yra parašytas visiškai savarankiškai, o visi pateikti duomenys ar tyrimų rezultatai yra teisingi ir gauti sąžiningai. Šiame darbe nei viena dalis nėra plagijuota nuo jokių spausdintinių ar internetinių šaltinių, visos kitų šaltinių tiesioginės ir netiesioginės citatos nurodytos literatūros nuorodose. Įstatymų nenumatytų piniginių sumų už šį darbą niekam nesu mokėjęs.

Aš suprantu, kad išaiškėjus nesąžiningumo faktui, man bus taikomos nuobaudos, remiantis Kauno technologijos universitete galiojančia tvarka.

(vardą ir pavardę įrašyti ranka)

(parašas)

TURINYS

ĮVADAS.....	5
1. EKONOMINĖS SITUACIJOS BALTIJOS ŠALYSE PROBLEMATIKA	9
2. TARPTAUTINĖS PREKYBOS ĮTAKOS ŠALIŲ EKONOMINEI PLĖTRAI TEORINIAI ASPEKTAI	16
2.1. Tarptautinės prekybos samprata ir reikšmė.....	16
2.2. Tarptautinės prekybos teorijos	22
2.3. Tarptautinės prekybos įtaka šalių ekonominiams rodikliams ir ekonominei plėtrai.....	26
2.4. Tarptautinės prekybos politika ir skatinimas	28
3. TYRIMO METODOLOGIJA	32
4. TARPTAUTINĖS PREKYBOS ĮTAKOS BALTIJOS ŠALIŲ EKONOMIKAI VERTINIMAS	38
4.1. Baltijos šalių tarptautinės prekybos ir ekonominių rodiklių 2005-2015 metų lyginamoji analizė.....	38
4.2. Tarptautinės prekybos įtakos Baltijos šalių ekonomikai vertinimas	46
IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS	60
LITERATŪRA.....	62
PRIEDAI.....	67

Venckutė, Vaida. Influence of International Trade on the Economy of the Baltic Countries. Master's Final Thesis in Economics / supervisor Assoc. prof. Asta Sabonienė. Department of Economics, the School of Economics and Business, Kaunas University of Technology.

Social Sciences: 04 S Economics

Key words: *international trade, export, import, Baltic countries, regression.*

Kaunas, 2017. 66 p.

SUMMARY

International trade between countries is one of the main driving forces of economic development. All countries are trying to get as big part of global market as they can. Countries always compete with each other, as a result it gives additional benefits which are: better living standards and more job vacancies. The import export shows country's economic position. International trades are the main reason of countries economical growth. Baltic countries consist of separate political units: Lithuania, Estonia and Latvia; which are the part of the European Union. The inner market is not big so they have to develop their international relationships.

Object of the research – Baltic countries international trades.

Purpose of the research - to complete an evaluation of international trades influence to Baltic countries.

The tasks of this research are:

1. to reveal issues of Baltic countries' economy.
2. to analyze the theories and conception of international trades.
3. to analyze the benefits of import and export to country economy.
4. to perform a correlation and regression analysis of international trades influence to economical indicators.
5. to evaluate the influence of international trades to Baltic countries.

The analysis showed that not all economical indicators have an impact on Baltic countries international trades. The most significant influence they make on gross domestic product. Baltic countries' minimum wages are impact by international trades. The current account balance shows countries' incomes and outcomes. The analysis showed that international trades influence connection between trades and current account balance. The current account balance shows the country's cash flows. International trades makes the biggest impact on current account balance. However the inflation, employment rate and unemployment rate arent influenced to international trades.

IVADAS

Temos aktualumas. Pasaulis nuolat tobulėja ir keičiasi. Tobulėjant technologijoms kartu atsiveria vis daugiau galimybių tarptautinei prekybai vystytis. Prekyba tarp šalių yra vienas pagrindinių prekių ir paslaugų mainų būdų. Kiekviena šalis stengiasi užimti kuo didesnę pasaulinės rinkos dalį. Šalys konkuruodamos tarpusavyje įgyja papildomos naudos. Realizuojant perteklinę produkciją užsienio rinkose keliamas šalies gyvenimo lygis, kuriamos papildomos darbo vietos.

Kasdien tarptautiniai prekybiniai santykiai pasaulio šalyse įgyja vis didesnę reikšmę. Tarptautinė prekyba tampa vienu iš pagrindinių elementų, skatinančių šalių ekonomikos augimą. Mažėjantys tarptautinės prekybos barjerai suteikia verslininkams priėjimą prie naujų rinkų, o vartotojams – augančių poreikių patenkinimą gausia įvairove prekių ir paslaugų už konkurencingą kainą (Krivka, 2013, p. 189).

Nuo 2004 metų trys didžiausios pasaulinės tarptautinės prekybos dalyvės yra ES28, Kinija ir Jungtinės Valstijos. Šios šalys tiek eksporto, tiek importo apimtimis viršija kitų pasaulio valstybių prekybos apimtis. 2014 metais ES28 pasaulinio prekių eksporto ir importo dalis sudarė 15 proc. viso pasaulinio tarptautinės prekybos rodiklio. Remiantis Europos Sąjungos statistikos tarnybos „Eurostat“ duomenimis, ES28 tarptautinės prekybos prekėmis su likusio pasaulio sektoriumi vertė 2015 m. buvo 3 517 mlrd. Eur.

Vienas iš Europos Sąjungos regionų – Baltijos valstybės. Baltijos valstybes sudaro atskiri politiniai vienetai: Lietuva, Latvija, Estija. Lyginant pasauliniu mastu šalys yra nedidelės. Dėl nedidelės vidaus rinkos šalių ekonomika negali remtis tik vidaus rinka, privaloma plėtoti tarptautinius santykius. Ypač šioms šalims yra svarbu išlaikyti ir plėtoti prekybos lygį šalyse. Intensyvus tarptautinės prekybos procesas yra svarbus ekonomikos augimo bruožas. Būtent šalies eksportuojamos ir importuojamos prekės parodo faktiškai gautą naudą, pagal kurią galima spręsti apie šalies ekonominę padėtį, konkurencingumą su kitomis pasaulio šalimis.

2008 metų ekonominė krizė paveikė visą pasaulį. Krizės banga atsirito ir į Baltijos šalis. Nors Baltijos šalys pakankamai greitai ir sėkmingai sugebėjo išspręsti iškilusias problemas, tačiau pastaruoju metu vis dažniau pastebimas ekonominių rodiklių augimo tempų mažėjimas. Kadangi pastebimas ekonomikos augimo lėtėjimas, daugelis autorių analizuoja priežastis, nulemiančias Baltijos šalių ekonomikos augimą. Nors ekonominė ir finansų krizė laikoma įveikta, tačiau mažiau dėmesio skiriama šių dienų ekonomikos augimo sulėtėjimui. Atsižvelgiant į tai, darbe bus analizuojama Baltijos šalių ekonominė padėtis 2005–2015 metais. Atskleidžiama tarptautinės prekybos įtaka Baltijos šalių ekonomikai, kokią įtaką ekonominių rodiklių gerovei turi tarptautinės prekybos vystymas.

Objektas – Baltijos šalių tarptautinė prekyba.

Tikslas –atlikti tarptautinės prekybos įtakos Baltijos šalių ekonomikai vertinimą.

Uždaviniai:

1. atskleisti Baltijos šalių ekonominės situacijos problematiką;
2. išanalizuoti tarptautinės prekybos sampratą ir tarptautinės prekybos teorijas;
3. išanalizuoti importo ir eksporto naudą šalių ekonomikai;
4. atlikti koreliacinę ir regresinę tarptautinės prekybos įtakos ekonominiams rodikliams analizę;
5. įvertinti tarptautinės prekybos įtaką Baltijos šalių ekonomikai.

Tyrimo metodai: atliekant tyrimą darbe naudojama keletas metodų. Pirmiausia naudojamas mokslinės literatūros analizės, palyginimo metodas. Empirinei analizei naudojama lyginamoji rodiklių analizė, pateikiama grafiškai. Siekiant parodyti rodiklių ryšį atlikta tiesinė regresinė analizė, kuriai reikiami duomenys surinkti iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos statistikos departamentų, bei remiantis Europos Sąjungos statistikos departamento „Eurostat“ duomenimis. Regresinė analizė atliekama naudojantis „Excel“ programa. Tyrimo metu analizuojami 2005–2015 metų duomenys.

Paveikslų sąrašas

1 pav. Baltijos šalių BVP dabartinėmis rinkos kainomis, tūkst. Eur.....	11
2 pav. Baltijos šalių tarptautinės prekybos balansas, mln. Eur.....	12
3 pav. Baltijos šalių ilgalaikis nedarbas, proc.....	13
4 pav. Baltijos šalių tiesioginių užsienio investicijų intensyvumas, proc.....	14
5 pav. Eksporto operacijų variantai	19
6 pav. Tyrimo eiga	36
7 pav. Lietuvos tarptautinės prekybos ir BVP dinamika 2005-2015 metais, Mln. Eur.....	38
8 pav. Latvijos tarptautinės prekybos ir BVP dinamika 2005-2015 metais, Mln. Eur.....	39
9 pav. Estijos tarptautinės prekybos ir BVP dinamika 2005-2015 metais, Mln. Eur.....	40
10 pav. Lietuvos infliacijos dinamika 2005-2015 metais, proc.....	40
11 pav. Latvijos infliacijos dinamika 2005-2015 metais, proc.....	41
12 pav. Estijos infliacijos dinamika 2005-2015 metais, proc.....	41
13 pav. Lietuvos nedarbo lygio dinamika 2005-2015 metais, proc.....	42
14 pav. Latvijos nedarbo lygio dinamika 2005-2015 metais, proc.....	42
15 pav. Estijos nedarbo lygio dinamika 2005-2015 metais, proc.....	43
16 pav. Lietuvos suteiktos ir gautos užsienio investicijos 2005-2015 metais, Mln. Eur.....	44
17 pav. Latvijos suteiktos ir gautos užsienio investicijos 2005-2015 metais, Mln. Eur.....	45
18 pav. Estijos suteiktos ir gautos užsienio investicijos 2005-2015 metais, Mln. Eur.....	46
19 pav. Lietuvos BVP vienam gyventojui ir eksporto/importo sklaidos diagrama.....	50
20 pav. Lietuvos užimtumo ir eksporto/importo sklaidos diagrama	50
21 pav. Latvijos tiesioginių investicijų/BVP vienam gyventojui ir eksporto/importo sklaidos diagrama	53
22 pav. Latvijos nedarbo lygio ir eksporto/importo sklaidos diagrama	54
23 pav. Estijos BVP rinkos kainomis ir eksporto/importo sklaidos diagrama	57
24 pav. Estijos infliacijos ir eksporto/importo sklaidos diagrama.....	58

Lentelių sąrašas

1 lentelė. Metinis Baltijos šalių BVP augimo tempas, proc.	11
2 lentelė. Tarptautinės prekybos samprata.....	16
3 lentelė. Eksportui įtaką darančios ekonominės politikos priemonės	28
4 lentelė. Lietuvos tarptautinės prekybos ir ekonominių rodiklių analizės rezultatai	47
5 lentelė Lietuvos eksporto ir ekonominių rodiklių analizės rezultatai	48
6 lentelė. Lietuvos importo ir ekonominių rodiklių analizės rezultatai	49
7 lentelė. Latvijos tarptautinės prekybos ir ekonominių rodiklių analizės rezultatai	51
8 lentelė. Latvijos eksporto ir ekonominių rodiklių analizės rezultatai	52
9 lentelė. Latvijos importo ir ekonominių rodiklių analizės rezultatai	53
10 lentelė. Estijos tarptautinės prekybos ir ekonominių rodiklių analizės rezultatai.....	55
11 lentelė. Estijos eksporto ir ekonominių rodiklių analizės rezultatai	55
12 lentelė. Estijos importo ir ekonominių rodiklių analizės rezultatai	56

1. EKONOMINĖS SITUACIJOS BALTIJOS ŠALYSE PROBLEMATIKA

Makroekonomika – ekonomikos mokslo šaka, nagrinėjanti bendrąją ekonomikos visumą. Makroekonominiai procesai kiekvienoje pasaulio šalyje formuoja tam tikrą ekonominę situaciją. Kasdien pasaulio ekonomika tampa vis labiau tarpusavyje susijusi, todėl tampa viena nuo kitos priklausomos. Ekonominiai reiškiniai turi įtakos šalių ekonominei gerovei. Žvelgiant į ekonominių procesų istoriją, toliau darbe bus atlikta Baltijos šalių ekonominių rodiklių analizė, siekiant įvertinti Lietuvos, Latvijos ir Estijos ekonominę padėtį.

Baltijos valstybės – šį regioną sudaro trys pagrindinės šalys – Lietuva, Latvija, Estija. Šalys nepriklausomybę atkūrė 1990–1991 metais. Visose šalyse įsitvirtinusi liberali demokratija. Bendras valstybių plotas sudaro 175 015 kv. km. Tai santykinai mažos valstybės. Baltijos šalys neturi didelių gamtinių iškasenų šaltinių, todėl didžioji išteklių dalis importuojama iš kitų valstybių. Baltijos šalys savo produkciją eksportuoja į daugelį Europos Sąjungos šalių, taip pat bendradarbiauja ir su kitomis pasaulio šalimis – Rusija, Kinija ir t. t.

Baltijos šalys į Europos Sąjungą įstojo 2004 metais. Nuo įstojimo pradžios šalims atsivėrė platesnės ekonominės galimybės. Įstojimas į Europos Sąjungą Baltijos šalims suteikė prekybos laisvę, atsirado daugiau galimybių prekiauti su kitomis pasaulio valstybėmis. Šis įvykis paspartino šalių ekonomikos augimą. Šalių ekonomika palaipsniui augo iki 2008 metų, iki prasidedant pasaulinei ekonomikos ir finansų krizei. Ši krizė pakeitė pasaulinės ekonomikos sampratą. Tai buvo didelis ekonominis žemės drebėjimas, kurį sukėlė nepakankama išsiregulavusių rinkų priežiūra (Rifkin, 2012).

2008 metų krizė prasidėjo nuo investicinio banko „Lehman Brothers“ žlugimo, sukėlusio didelę sumaištį visame pasaulyje. JAV bankai pasinaudojo kraštutinėmis atsargumo priemonėmis – nustojo skolinti vieni kitiems. Ekonominis nuosmukis prasidėjo ir Europos Sąjungos šalyse. Siekiant išvengti bankų bankroto, pagalbą teikė tokios Europos Sąjungos šalys kaip Vokietija, Prancūzija, Jungtinės Karalystės, Airija, Danija ir kt. Bankus ištikusi krizė palaipsniui paveikė ir šalių nacionalinius biudžetus. Valstybės, įpratusios nuolatos skolintis, pajuto lėšų stygių. Taip bankų finansinė krizė peraugo į valstybinių skolų krizę.

Pokrizinio laikotarpio statistiniai duomenys rodo, kad didėja Baltijos šalių ekonomikos augimas, mažėja nedarbas. Tai įrodo, kad šalys palaipsniui atsigauna iš ekonominės krizės laikotarpio. Baltijos šalių probleminiai klausimai plačiai analizuojami Lietuvos ir užsienio autorių. Šalių konkurencingumą, ekonomikos augimo galimybes, darbo našumą ir nedarbo lygį bei kitus ekonominius rodiklius analizavo daugelis mokslininkų: Kochetkovas (2015), Grigas, Kasekampas, Maslauskaitė, ir Zorgenfreijs (2013), Hanssonas ir Randveeras (2013), Tanningas ir Tanningas (2013), Oja (2015), Misztalas (2011), Viilmannas (2003). Baltijos šalių ekonominė padėtis analizuota ir lietuvių

mokslininkų, tokių kaip: Misiūnas ir Gudeliauskaitė (2013), Makauskaitė ir Rakauskienė (2015), Tichomirovas (2011). Moksliniuose šaltiniuose analizuotas įvairus šalių ekonominis periodas, dažniausiai susiduriama su pokrizinio laikotarpio analize, tačiau vis mažiau susiduriama su Baltijos šalių dabartinės padėties tyrimais, problemų analizėmis bei sprendimo būdais.

Siekiant atskleisti Baltijos šalių ekonominius sunkumus, analizuojamas pokrizinis laikotarpis. Norint išsamiau perteikti šalių ekonominę padėtį apžvelgiamas laikotarpis nuo 2004 iki 2015 metų. Šalies ekonomiką geriausiai apibūdina šie rodikliai:

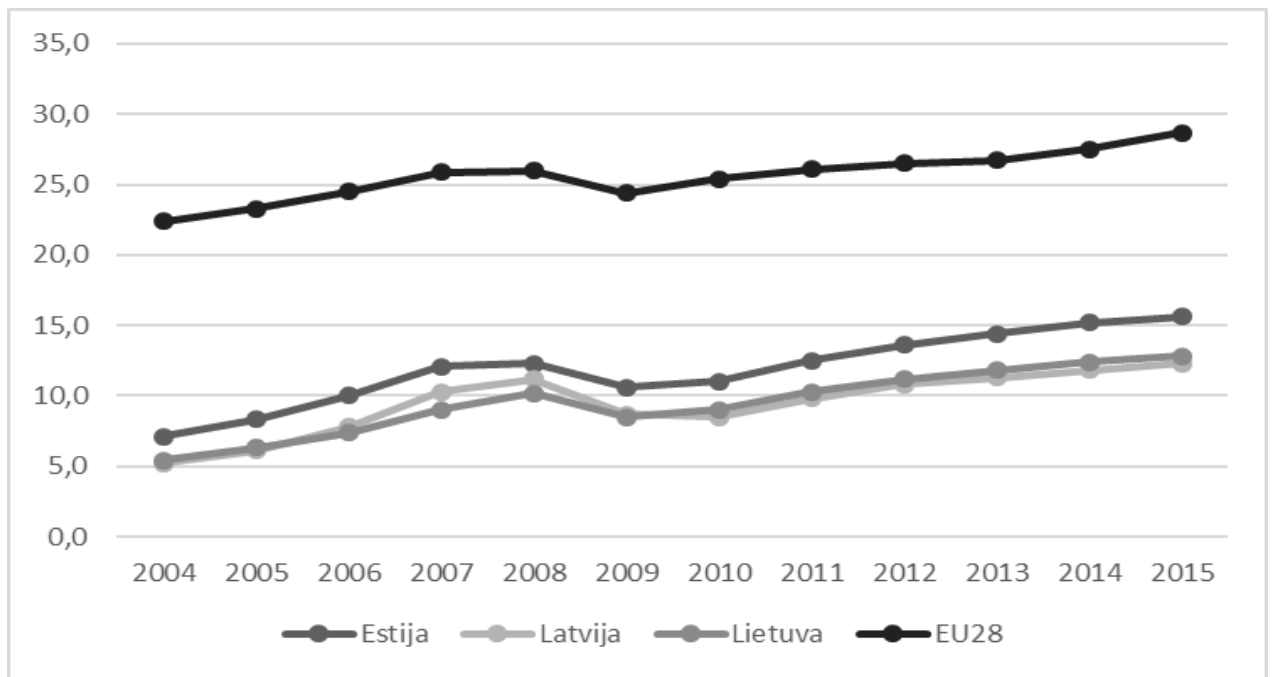
- bendrasis vidaus produktas;
- užsienio prekybos balansas;
- nedarbingumo lygis;
- tiesioginės užsienio investicijos.

Ekonomikos augimas – vienas iš pagrindinių rodiklių, apibūdinančių šalies makroekonominę padėtį. Ekonomikos augimo lygį šalyje apibūdina bendro vidaus produkto (BVP) pokyčiai. Siekiant parodyti rodiklio kitimo tendenciją, naudojamas bendras vidaus produktas rinkos kainomis vienam gyventojui.

1 paveiksle matoma bendrojo vidaus produkto rodiklio dinamika. Nors dauguma autorių teigia, kad pasaulinė krizė Baltijos šalis pasiekė 2008 metais, tačiau diagramoje matome, kad šalių gyventojai stipriausiai krizės padarinius pajuto 2009–2010 metais. Nors krizė netruko ilgą laikotarpį, Baltijos šalys sugebėjo pakankamai greitai susidoroti su iškilusia problema. Grigas ir kt. (2013), Tanningas ir Tanningas (2013), Makauskaitė ir Rakauskienė (2015) autoriai, nepabijoję pokriziniu laikotarpiu Baltijos šalių pavadinti „tigrėmis“.

Vertinant Baltijos šalių ekonomikos padėtį pokriziniu laikotarpiu, galima pastebėti, kad Estijos bendrasis vidaus produktas jau nuo trečio 2009 metų ketvirčio pradėjo augti, tuo tarpu Lietuvos ir Latvijos bendrojo vidaus produkto nežymų augimą galima įžvelgti tik 2010 metų pradžioje. Be to, 2009 metų pabaigoje dar pastebimas Latvijos bendrojo vidaus produkto smukimas. Tai galima paaiškinti vykdoma Estijos vyriausybės politika prieš krizę ir finansinei krizei prasidėjus. Estijos vyriausybė prieš prasidedant ekonominiams sunkumams turėjo sukaupusi žymiai daugiau atsargų negu kitos Baltijos šalys. Prasidėjus ekonominei krizei, Estija naudojo savo rezervus šalies ekonomikos stabilumui palaikyti, tuo tarpu tiek Lietuva, tiek Latvija tokio rezervo neturėjo (Tichomirovas, 2011).

Hanssonas ir Randveeras (2013) išskiria priežastis, kodėl Baltijos šalių ekonomika buvo atsparesnė. Pirmiausia todėl, kad didžioji dalis bankininkystės sektorius priklausė stipriems užsienio bankams, buvo spartaus augimo potencialas, bankai buvo gerai kapitalizuoti, lanksti darbo rinka, dideli pardavimai. Tanningas ir Tanningas (2013) priduria, kad Baltijos šalyse buvo aukštesnis darbo našumas, kuris užtikrino kitų pagrindinių ekonominių rodiklių augimą.

1 pav. Baltijos šalių BVP dabartinėmis rinkos kainomis, tūkst. Eur.
(Sudaryta pagal Eurostato duomenis)

Žvelgiant į tolimesnes Baltijos šalių bendrojo vidaus produkto augimo perspektyvas, manoma, kad bendrasis vidaus produktas ir toliau augs. Pasak Lietuvos banko 2015 metų ekonomikos apžvalgos, nepaisant padidėjusios išorės rizikos, numatoma, kad trumpuoju laikotarpiu Lietuvos ekonomika ir toliau augs. Realusis bendrasis vidaus produktas per paskutinius metus didėjo maždaug 3 proc. (Lietuvos bankas, 2014).

1 lentelė. Metinis Baltijos šalių BVP augimo tempas, proc. (sudaryta pagal Eurostato duomenis)

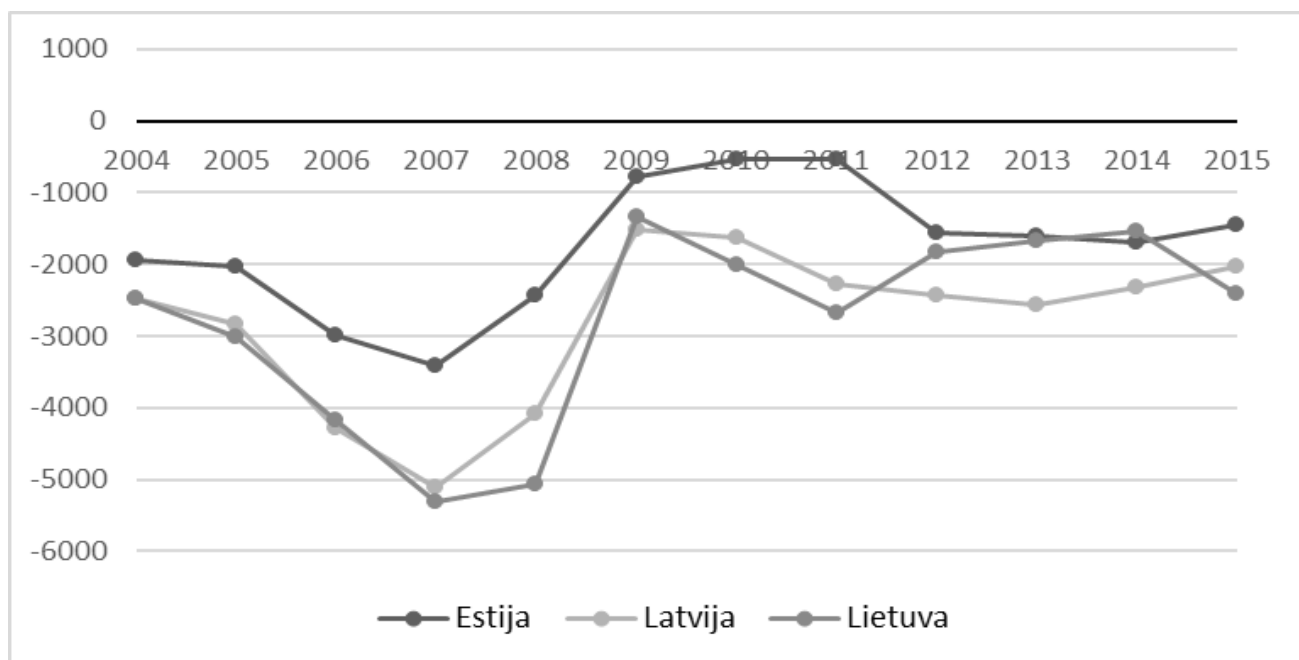
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Estija	9,4	10,3	7,7	-5,4	-14,7	2,5	7,6	5,2	1,6	2,9	1,1
Latvija	10,7	11,9	10,0	-3,6	-14,3	-3,8	6,2	4,0	3,0	2,4	2,7
Lietuva	7,7	7,4	11,1	2,6	-14,8	1,6	6,0	3,8	3,5	3,0	1,6

Nors ir daugelis prognozuoja, kad Baltijos šalių bendrasis vidaus produktas ir toliau augs, tačiau lyginant realaus bendrojo vidaus produkto pokytį su praėjusiais metais, kiekvienais metais bendrasis vidaus produktas auga vis mažiau. Estijoje bendrojo vidaus produkto augimas palyginti su 2014 metais sumažėjo 1,8 procentinio punkto, Latvijoje padidėjo 0,3 procentinio punkto, Lietuvoje sumažėjo 1,4 procentinio punkto. Nors bendras Europos Sąjungos šalių procentinis realaus bendrojo vidaus produkto pokytis palyginti su 2014 metais padidėjo 0,6 procentinio punkto, tačiau žvelgiant į Baltijos šalių visumą, matomas rodiklio augimo tendencijos mažėjimas. Bendrojo vidaus produkto augimo tempo mažėjimas priverčia susimąstyti, ar tinkamai vykdoma šalių ekonominė politika, ar tinkamai išnaudojamos visos ekonomikos augimo skatinimo galimybės.

Vienas iš pagrindinių veiksnių, aktyvinančių šalies ekonominius rodiklius – prekyba su kitomis šalimis. Prekiaujant su kitomis šalimis vyksta prekių ir paslaugų mainai, o tai atitinkamai skatina gamybą šalies viduje. Aktyvesnė gamyba atitinkamai kelia šalies bendrąjį vidaus produktą. Šalies tarptautinės prekybos aktyvumą parodo tarptautinės prekybos balansas – tai balansas tarp šalies eksporto ir importo. Jei rodiklio reikšmė neigiama, vadinasi, šalis prekių ir paslaugų daugiau importuoja negu eksportuoja.

Euro zonos sukūrimas atvėrė prekybos kanalus ir sukėlė paklausos šoką. Remiantis 2002 metų duomenimis, padidėjo ir Estijos eksportas. Maisto eksportas padidėjo 2 proc., transporto priemonių – 21 proc., tai įtakojė tiesioginio eksporto augimą dviem trečdaliais (Viilmann, 2003).

Kaip matoma 2 paveiksle, Baltijos šalyse 2004–2015 metais prekybos balansas buvo neigiamas, vadinasi, šalys prekių ir paslaugų daugiau importavo į šalį, nei eksportavo iš jos. Bendras EU28 tarptautinės prekybos balansas yra teigiamas, taigi eksportuojama daugiau prekių, nei importuojama. Remiantis Eurostato duomenimis, 2004–2015 m. ES28 prekių eksporto tendencijos pagal pagrindinius prekybos partnerius buvo įvairios. Sparčiausiai augo eksportas į Kiniją, padidėjęs daugiau nei tris kartus, ir į Pietų Korėją bei Braziliją, daugiau nei du kartus. Eksportas į Japoniją ir Rusiją augo lėčiau ir 2015 m. buvo apie 30 proc. didesnis nei 2005 m. Taigi neigiamas Baltijos šalių tarptautinės prekybos balanso rodiklis parodo, kad Baltijos šalys neišnaudoja visų galimybių pasaulinėje prekybos rinkoje.

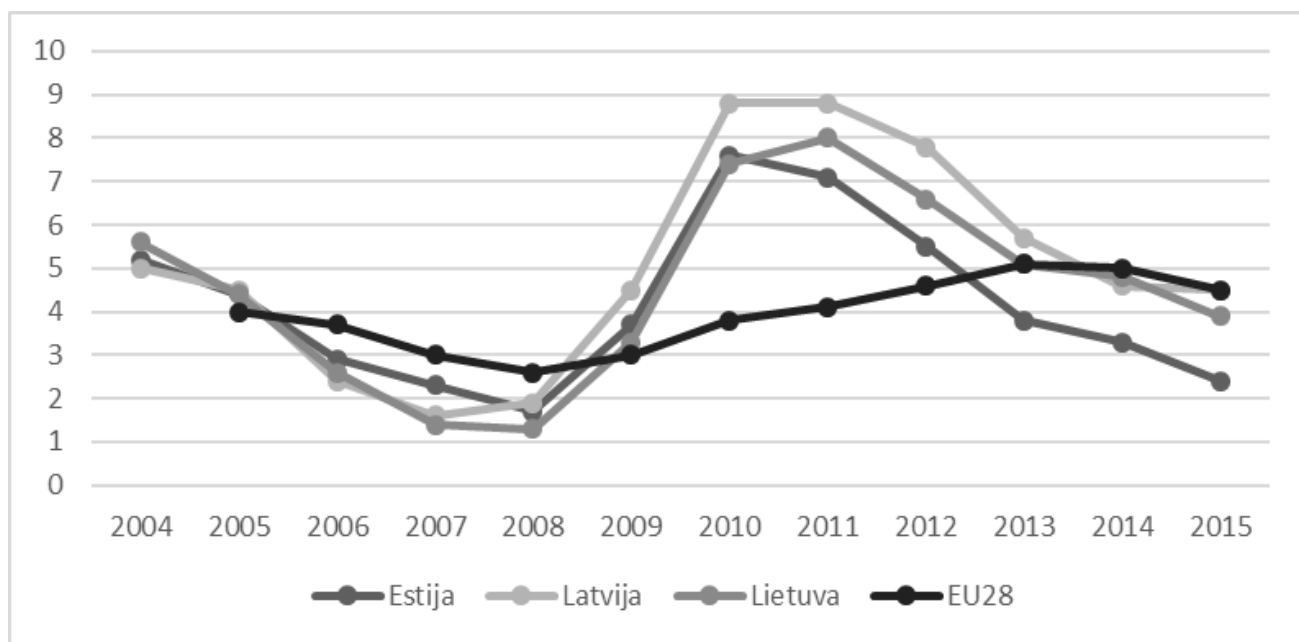

2 pav. Baltijos šalių tarptautinės prekybos balansas, mln. Eur.
(Sudaryta pagal Eurostato duomenis)

Baltijos šalys yra tos pasaulio šalys, kurios turi glaudžius tarptautinius santykius su Rusija. Tai yra dėl palankios geografinės padėties ir integruotos infrastruktūros. Nuo 2010 metų Lietuvos eksportas į Rusiją viršija 10 proc. bendrojo vidaus produkto, Latvijos ir Estijos eksportas yra šiek tiek mažesnis, bet vis dar didesnis nei daugumos kitų Europos Sąjungos šalių (Oja, 2015). Atsižvelgiant į dabartinius pasaulinius neramumus ir politinius nesutarimus patiriamas tarptautinės prekybos apimčių mažėjimas. Eksporto mažėjimo priežastys siejamos su Rusijos taikomu embargu Europos Sąjungos ir tuo pačiu Baltijos šalių produkcijai. Tačiau Oja, (2015), teigia, kad nepaisant didelių eksporto apimčių, Baltijos šalys galėtų būti mažiau veikiamos Rusijos ekonominių problemų ir pažeidžiamos dėl glaudžių prekybos ryšių.

Kitas svarbus ekonomikos rodiklis – nedarbo lygis. Nedarbo lygis parodo darbingo amžiaus bedarbių darbo jėgos procentinį dydį. Bedarbiu laikomas žmogus, kurio amžius 15-74 metų intervale ir aktyviai ieško darbo mažiausiai keturias savaites ir gali pradėti dirbti dviejų savaičių laikotarpyje. Krizės laikotarpiu Baltijos šalyse nedarbo lygis smarkiai išaugo. Nors nuo krizės pradžios jau praėjo daugiau nei 5 metai, tačiau nedarbo lygis šalyse vis dar viršija 5 proc.

Analizuojant nedarbingumo lygį šalyje, geriausiai situaciją apibūdina ilgalaikio nedarbo rodiklis. Šis rodiklis parodo realiausią situaciją šalyje. Ilgalaikiais bedarbiais laikomi asmenys, nedirbantys 12 mėnesių ir daugiau. 3 paveiksle matoma, kad ilgalaikis nedarbas Baltijos šalyse mažėja ir 2015 metais priartėja prie bendro EU28 nedarbo lygio.

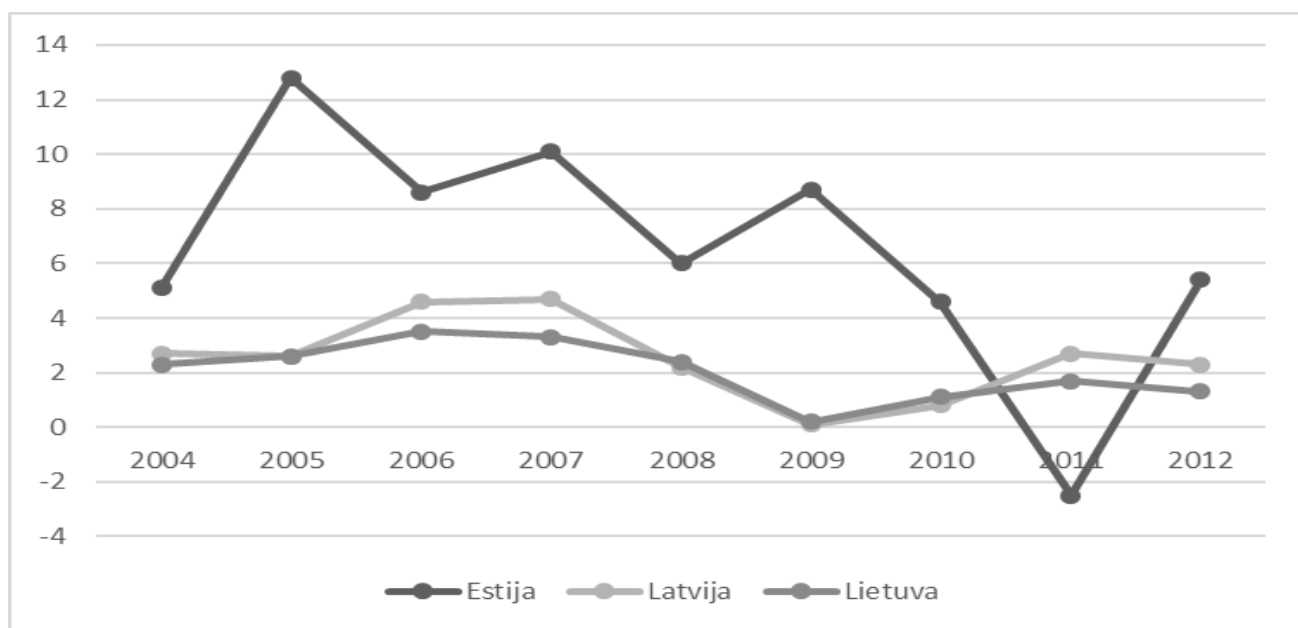
3 pav. Baltijos šalių ilgalaikis nedarbas, proc.
(Sudaryta pagal Eurostato duomenis)

Kitas svarbus rodiklis, parodantis šalies ekonominę padėtį, – tiesioginės užsienio investicijos. Užsienio investicijos skatina vietos rinkos konkurenciją. Siekiant pritraukti užsienio investicijas, vietos

valdžia skatinama mažinti mokesčius ir atitinkamai mažinti gamybos sąnaudas. Užsienio investicijos – tai viena iš laisvosios prekybos formų.

Tiesioginių užsienio investicijų intensyvumas parodo vidutinius tiesioginių užsienio investicijų srautus (gaunamus ir suteikiamus), padalytus iš bendrojo vidaus produkto. Šis indeksas matuoja investicijų integracijos intensyvumą tarptautinėje ekonomikoje. Parodomos pritrauktos ir skirtos investicijos. Miškinis ir Sakalauskaitė (2014) teigia, kad užsienio investicijos yra svarbus ekonominio augimo veiksnys. Tiesioginių užsienio investicijų pagrindu suformuojami ilgalaikiai ekonominiai santykiai, atitinkamai suformuojamas ir pagrindas tarptautinei prekybai vystyti. Taigi kiekviena šalis turi stengtis pritraukti kuo daugiau užsienio investicijų. Baltijos šalių tiesioginių užsienio investicijų intensyvumas krizės laikotarpiu buvo artimas nuliui. Šalys iš tiesioginių užsienio investicijų sąstingio pajudėjo 2010 metais, kai palaipsniui pradėjo atsigaivinti pasaulio šalių ekonomika.

Baltijos šalių ekonominių rodiklių analizė galimam investuotojui rodo ar jų ekonomika atsilieka nuo Europos Sąjungos vidurkio pagal gamybos našumą, nedarbo lygį, tiesioginių užsienio investicijų srautus (Misiūnas ir Gudeliauskaitė, 2013).

4 pav. Baltijos šalių tiesioginių užsienio investicijų intensyvumas, proc.
(Sudaryta pagal Eurostato duomenis)

Remiantis „Human Development Index“ programa, Latvijos vystymasis yra 50-oje pozicijoje, žemiau nei visų kitų naujosios Europos Sąjungos narių (Kochetkov, 2015). Kadangi Baltijos šalių ekonominė situacija yra sąlyginai panaši, šį teiginį galima pritaikyti visoms trimis šalims.

Atsižvelgiant į Lietuvos Banko ir kitų autorių ankstesnių Baltijos šalių laikotarpių ekonominės padėties analizę, matomas rodiklių augimo tempų sulėtėjimas. Šalių bendrasis vidaus produktas neauga taip sparčiai kaip pokriziniu laikotarpiu. Šalių tarptautinės prekybos balansas yra neigiamas, o

tai rodo, kad šalys importuoja daugiau produkcijos, nei eksportuoja savos produkcijos. Tai vienareikšmiškai parodo, kad Baltijos šalys neišnaudoja visų turimų galimybių pasaulinėse rinkose. Mažiau eksportuodamos produkcijos šalys surenka mažiau pajamų į valstybės biudžetą, todėl tai turi įtakos šalies ekonomikos augimui. Taigi, siekiant išspręsti lėtėjančios Baltijos šalių ekonomikos augimo problemas, svarbu išsiaiškinti, ar tarptautinė prekybą turi tiesioginės įtakos Baltijos šalių ekonominių rodiklių augimui.

2. TARPTAUTINĖS PREKYBOS ĮTAKOS ŠALIŲ EKONOMINEI PLĖTRAI TEORINIAI ASPEKTAI

Pažanga technologijų sferoje suteikė galimybę bendradarbiauti su kitame pasaulyje esančiais partneriais. Ieškoti naujų partnerių ir galimybių paskatino vis sparčiau augantys vartotojų poreikiai. Ieškant naujų skonių buvo pradėta bendradarbiauti su įvairiausiomis pasaulio rinkomis. Taigi siekiant išsiaiškinti tarptautinės prekybos sampratą, bei jos teikiamą naudą, toliau atliksime mokslinės literatūros analizę.

2.1. Tarptautinės prekybos samprata ir reikšmė

Tarptautinės prekybos procesas vyksta nuolatos visame pasaulyje. Pagrindą vykdyti pardavimus ir pirkimus tarp skirtingų pasaulio šalių pardavėjų ir pirkėjų, sudaro mainų poreikis. Mainų poreikį reguliuoja vartotojai. Kuo daugiau jie vartoja, tuo daugiau prekių yra importuojama, nes augant vartojimui, kyla ir vartojamų prekių poreikis.

2 lentelė. Tarptautinės prekybos samprata

Sąvoka	Apibrėžimas	Autorius
Tarptautinė prekyba	tai importo ir eksporto veikla, kurios rezultatai matuojami verte prekių, pateiktų kitų šalių asmenims, ir verte prekių, gautų iš užsienio vidaus teritorijos asmenų.	Burinskienė, 2014
Užsienio prekyba	tai sudėtingas įvairių veiksnių, jų tarpusavio sąveikos ir veiksmų kompleksas, apimantis rinkotyrą ir rinkodarą, produktų kūrimą, jų kokybišką gamybą, įpakavimą, logistiką, paskirstymą, reklamą ir pardavimą.	Jakutis, 2006

Tarptautinė prekyba yra vienas iš būdų remti technologijų sklaidimą tarp šalių (Sun ir Heshmati, 2010). Tarptautinė prekyba perduoda žinias pasauliniu mastu ir ne tik palengvina prekybą prekėmis ir paslaugomis, bet ir kuria idėjas naujiems rinkų mechanizmomams. Tarptautinę prekybą apibūdina kaip pagrindiniu atvirumo veiksmu, darančiu įtaką ekonomikos augimui. Dalyvavimas tarptautinėje rinkoje suteikia galimybę prekiauti tarptautinėmis kainomis.

Tarptautinė ekonomika yra greičiausias ekonominis reiškinys stumiantis ekonomiką į integraciją (Paas ir Tafenau, 2004). Šalys tarpusavyje bendradarbiaudamos suartėja, tampa vis labiau tarpusavyje susijusios, viena nuo kitos priklausomos.

Tarptautinės prekybos reikšmę nusako šie aspektai:

- iš šalies išvežamos perteklinės vidaus rinkos prekės ir įvežamos prekės, kurių šalis negali pasigaminti;
- šalyje gaminamos ir išvežamos absoliutų arba lyginamąjį pranašumą turinčios prekės ir taip pasisavinamas prekybinis pelnas;
- dėl užsienio prekybos plinta pažangios technologijos, padedančios kelti nacionalinio ūkio veiklos efektyvumą;
- šalies prekių ir paslaugų vartotojai įgyja daugiau galimybių rinktis ir geriau tenkinti savo poreikius;
- plėtojamos eksporto prekes gaminančios ūkio šakos, mažinamos darbo ir kapitalo sąnaudos įvežamoms prekėms gaminti (Ginevičius ir kt., 2005).

Tarptautinė prekyba stiprina pajamų nelygybę . Kadangi eksportas auga greičiau nei pasaulio bendrasis vidaus produktas , jis turi vis svarbesnės įtakos pajamų pasiskirstymui (Watkins, 2002).

Atvirose ir nedidelėse šalyse ūkio augimui lemiamą reikšmę turi užsienio prekybos, ypač eksporto, plėtra. Tokios ypatingos svarbos priežastis pirmiausia yra ta, kad maža ekonomika dažniausiai neturi pakankamai išteklių gaminti platų asortimentą prekių ir paslaugų, kad galėtų patenkinti vartojimo bei investicijų poreikius šalies viduje (Rudzkis ir Kvedaras, 2003).

Taigi bendra prasme tarptautinė prekyba suprantama kaip veikla vykstanti tarptautiniu mastu, kurios metu abi šalys gauną naudą – realizuojamos prekės ir paslaugos, bei papildoma rinka naujais produktais. Prekiaujant tarpusavyje vykdomi pagrindiniai procesai: eksportas ir importas.

Daugelis autorių, analizuodami tarptautinės prekybos naudą, daugiausiai dėmesio skiria eksportui. Bet kuriuo atveju, eksportas šaliai suteikia daugiau naudos nei importas, nes kuo daugiau prekių eksportuojama iš šalies, tuo labiau auga šalies ekonominiai rodikliai.

Eksportas – tai prekių arba paslaugų pardavimas už nacionalinių ribų tiesioginiu ar netiesioginiu metodais (Morschett, Schramm-Klein ir Zentes, 2015). 5 paveiksle pateikiama tiesioginio ir netiesioginio eksporto schema. Tiesioginis eksportas vyksta, kai gamintojas tiesiogiai parduoda prekes ar paslaugas pirkėjui, esančiam užsienio rinkoje, t.y. šiame procese nedalyvauja tarpininkai. Netiesioginis eksportas vyksta tada, kai prekės ar paslaugos parduodamos užsienio pirkėjui nesiimant jokių veiksmų. Visas reikiamas procedūras, tokias kaip transportavimas, dokumentų tvarkymas ir panašiai sutvarko kiti asmenys, dažniausiai apibrėžiami kaip tarpininkais.

Eksportas pašalina apribojimą, kad įmonės pardavimai riboja vidaus paklausą (Wickens, 2008). Šalies konkurencingumas didėja augant jos eksporto apimtims pasaulio rinkose (Rakauskienė ir Tamošiūnienė, 2013).

Eksporto būtinumas šalyje grindžiamas keliomis priežastimis:

- 1) tarptautinio darbo pasidalijimu ir gamybos specializacija;
- 2) paklausos veiksniai: skonių, poreikių, pasirinkimo bei vartojimo būdų skirtumai;
- 3) eksportas mažina monopolijų atsiradimą šalyje ir didina rinkos konkurenciją;
- 4) eksporto būtinybę lemia importas (Ginevičius ir kt., 2005).

Eksporto skatinimą šalyje lemia keletas veiksnių. Literatūroje išskiriami pagrindiniai keturi veiksniai, skatinantys eksporto pranašumą:

- 1) technologinis pranašumas;
- 2) išteklių gausa – lyginamąjį pranašumą šalys turi ne tik tos kurios turi aukštas technologijas. Pranašumą turi tos šalys, kurios gamina tuos produktus, kuriems turi daugiausiai išteklių. Pavyzdžiui, Indija turi santykinį tekstilės pranašumą, todėl specializuojasi ties tekstilės eksportu;
- 3) paklausos tendencijos – gamintojai inicijuoja naujų produktų gamybą, siekiant patenkinti vietinę rinką. Tokiu atveju suteikiamas šios tautos lyginamasis pranašumas, palyginti su kitomis šalimis;
- 4) prekybos politikos kryptys – tokios kaip gamybos subsidijos, mokesčių lengvatos, antimonopolinės politikos yra dažnai naudojamos siekiant suteikti pranašumą vidaus pramonės rinkose (Gupta, 2009).

Eksportas turi įtakos ekonomikos augimui. Eksporto ir ekonomikos augimo ryšį lemia keletas faktorių:

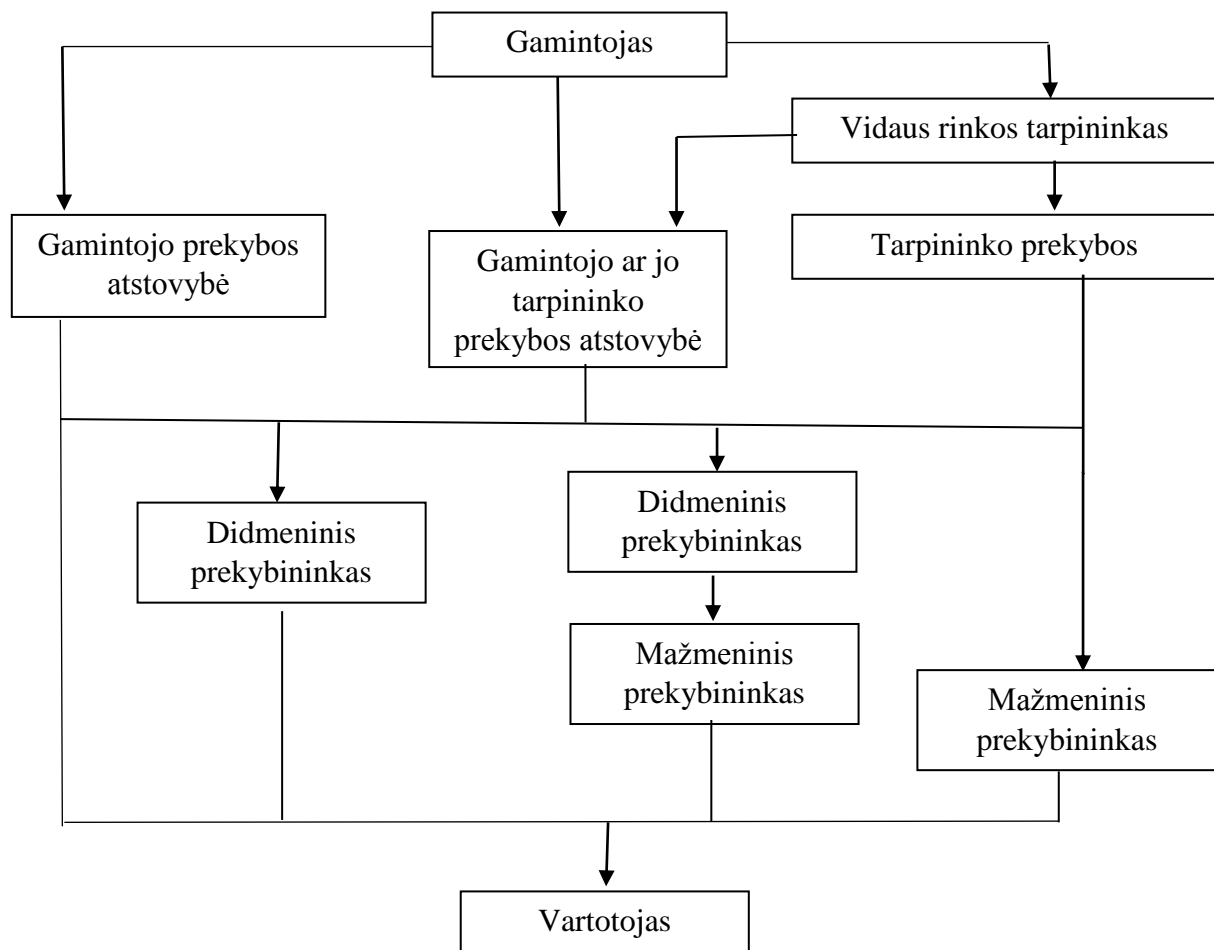
- 1) neoklasikinė eksporto augimo teorija. Pagal šią teoriją, įtakos kryptis veikia nuo eksporto į ekonomikos augimą, t.y. eksportas įtakoja ekonomikos augimą. Eksporto plėtra atneša daugiau aukštesnės kokybės prekių, nes eksportą įtakoja tarptautiniai vartojimo įpročiai;
- 2) įtakos kryptis veikia nuo ekonomikos augimo į eksportą – didesnis produktyvumas veda prie mažesnių kainų, kurios lengvina ekonomikos augimą;
- 3) dvišalis priežastinis santykis tarp eksporto ir ekonomikos augimo;
- 4) nėra jokio ryšio tarp eksporto ir ekonomikos augimo – eksportas ir ekonomikos augimas yra tik kūrimo procesų ir technologinių pokyčių rezultatas (Achchuthan, 2013).

Literatūros šaltiniuose randamas ne tik ryšys tarp eksporto ir ekonomikos augimo, taip pat autoriai analizuoja eksporto įtaką ekonomikos augimui :

- 1) eksporto diversifikacija veda prie didesnio gamybos našumo veiksnių per žinių perdavimą. Naujų ekonominių modelių autoriai teigia, kad bet kokia eksporto diversifikacija yra naujų prekių inovacijos, kurios prieš tai reikalauja kūrybinių pastangų ir žinių prekės gamybos procese. Tai sukelia šalutinį poveikį, kurį ekonomistai dažnai susieja su žinių sklaidimu;

2) eksporto diversifikacija į naujas pramonės šakas, veda prie spartesnio ekonomikos augimo, remiantis kitų pramonės šakų gamyba. Įvairesnė eksporto struktūra gali suteikti stimulo kurti naujas pramonės šakas ir plėsti esamas pramonės šakas per ekonomiką;

3) eksporto diversifikacija gali stabilizuoti pajamas. Pagrindinių prekių kainos pasižymi santykinai dideliu kainų svyravimu, todėl šalys priklausomos nuo šių produktų eksporto (Misztal, 2011).

5 pav. Eksporto operacijų variantai (Ginevičius ir kt., 2005)

Eksporto diversifikacija prisideda prie ekonomikos augimo pagreičio besivystančiose šalyse ir yra nepakeičiamas elementas ekonomikos augimo procese. Koncentracija į pirminių produktų eksportą lemia blogėjančias prekybos sąlygas, pajamų nestabilumą ir mažėjančius ekonomikos augimo tempus. Teoriškai yra daugybę kanalų kuriais eksportas gali teigiamai paveikti produkcijos augimą. Didinant skaičių eksporto sektoriuje galima sumažinti priklausomybę riboto skaičiaus prekėms, kurioms būdingi didelių kainų ir apimčių svyravimai. Tokie svyravimai gali trukdyti ekonominiam planavimui. Taigi mažėjantis eksporto nestabilumas gali suteikti reikšmingos naudos (Herzer ir Lehmann, 2004; Dogruel ir Tekce, 2011; Ferreira, 2009). Besivystančios šalys turėtų diversifikuoti savo eksportą, nes tai gali padėti jiems įveikti eksporto nestabilumą (Hesse, 2006).

Subsidijuotas eksportas suteikia galimybę mažinti užsienyje parduodamų prekių kainas ir sudaro užsienio rinkoje nelygias konkurencijos sąlygas (Rimkus, 2014, p. 97).

Eksporto plėtra yra svarbi kiekvienos šalies ekonomikai. Siekiant padidinti eksporto apimtį, dažnai susiduriama su įvairiomis problemomis. Literatūroje išskiriamos pagrindinės priežastys trukdančios eksporto plėtrai:

- ekonominė aplinka šalyje nėra pakankamai stabili, nes keičiasi vyriausybės, jų priimami nutarimai, kurių neįmanoma prognozuoti;
- apyvartinių lėšų trūkumas. Norėdamos, kad kuo greičiau būtų atsiskaitoma už gautas prekes, eksportuojančios įmonės taiko kainų nuolaidas;
- didžiuliai nuostoliai, susidarantys realizuojant produkciją dėl dažnai pasitaikančių nemokių pirkėjų. Visuomet egzistuoja partnerio pasirinkimo rizika, kai sudaromos atsitiktinės bendradarbiavimo sutartys, nepatikrinus partnerio finansinės būklės;
- nėra garantijų dėl apmokėjimo už prekes nustatytu laiku dėl užsienio finansų-kredito organizacijų veiklos nesklandumų, valiutos kurso keitimosi ir pan.;
- kartais nutraukiamas eksportas į didelės rizikos šalis, kur nestabili ir neprognozuojama politinė bei ekonominė padėtis;
- nesugebėjimas įvertinti užsienio rinkos ir valdyti rizikos (Bernatonytė ir Neverauskas, 2002).

Šalims vykdant eksportą, atitinkamai skatinamas ir importas. Importas – užsienio valstybės prekių ar paslaugų, dažniausiai skirtų prekybai, įvežimas į valstybę. Importuotų prekių galutinis vartotojas yra valstybės, į kurią importuojama, gyventojai ar organizacijos, o pardavėjas/tiekėjas – užsienio valstybių gamintojai, tiekėjai (Lietuvos Respublikos muitinė). Importas pašalina apribojimą, kad vartojimas ir investicijos į šalies ekonomiką yra tik tai, ką šalies ekonomika gali pagaminti (Wickens, 2008).

Kai importuojami galutiniai produktai, vartotojų kainų indeksas būna gana nepastovus, jis priklauso nuo valiutos kurso kitimo. Toks vartojamų kainų indeksas prieštarauja modelio sudarymo sąlygai dėl empirinių duomenų stacionarumo. Prekiaujant tarpiniais produktais tarptautiniu mastu, valiutos kurso įtaka vartojamų kainų indeksui būna gerokai mažesnė, vartojamų kainų indeksas – pastovesnis, nes dėl valiutos kurso svyravimų pakitusios importuojamų tarpinių produktų kainos iš pradžių turi įtakos galutinių produktų kainai, o tik paskui vartojamų kainų indeksas (Karpavičius, 2008).

Galima išskirti tokius importą skatinančius veiksnius:

- gamybos veiksnių trūkumas. Šis veiksnys aktualus valstybėms, nepasižyminčioms palankiomis klimato sąlygomis. Trūkstamus gamtinius išteklius importuoja iš šalių,

kurios turi pakankamai gamtinių išteklių, ir perteklinius išteklius gali tiekti šalims, neturinčioms jų;

- prekių trūkumas. Šis veiksnys padeda išspręsti prekių deficito arba kokybiškų prekių trūkumo problemas;
- prekių įvairovė. Šis veiksnys aktualus toms šalims, kurių vidaus rinkoje trūksta prekių įvairovės. Be vietinių gamintojų teikiamų prekių vartotojai gali rinktis įvežtinių prekių iš didesnio asortimento;
- kaštų ir kainų skirtumai. Šis veiksnys aktualus toms šalims, kuriose nesugebama gaminti produkcijos mažesniais kaštais ir atitinkamai kainomis. Jei užsienio šalys geba teikti mažesnių kaštų ir kainų produkciją, tai skatins tokias prekes importuoti į šalį.

Atsižvelgiant į importą skatinančius veiksnius, galima teigti, kad importas sąlygoja didelę priklausomybę nuo užsienio tiekėjų. Ilgainiui išsivysto konkurencija tarp šalies vidaus gamintojų ir užsienio tiekėjų. Tokiu atveju importas padaro žalą, nes importas papildo vidaus rinką importuota produkcija, padidina bendrąją prekių pasiūlą, tai nulemia mažėjančias kainas, bet atitinkamai mažėja ir vietinių įmonių pelnas. Eksporto ar importo neigiama įtaka dažniausiai pasireiškia toms verslo sritims, kurių pagrindiniai klientai yra vidinė šalies rinka. Ši tendencija pasireiškia tada, kai vykstant tarptautiniams mainams, į šalį įvežamos pigesnės prekės, nei paprastai vyrauja vidaus rinkoje. Šis procesas naudingas vartotojams, nes atsiranda galimybė įsigyti pigesnių prekių ir paslaugų. Siekiant sumažinti konkurenciją tarp vietinės ir užsienio rinkų, taikomos importo kvotos. Importo kvotų pagalba apribojamas įvežamų prekių kiekis.

Išanalizavus literatūros šaltinius, galima daryti apibendrinimą, kad eksportas ir importas yra pagrindiniai tarptautinės prekybos procesai. Procesai vyksta tiesioginiu arba netiesioginiu būdu, t.y. dalyvaujant arba nedalyvaujant tarpininkams. Importas pašalina apribojimą, kad vartojimas ir investicijos į šalies ekonomiką yra tik tai, ką šalies ekonomika gali pagaminti. Importas mažina prekių trūkumą ir suteikia pasirinkimo teisę vartotojams, suteikiant galimybę rinktis tarp prekių ir kainų įvairovės. Eksportas skatina tarptautinio darbo pasidalijimą ir gamybos specializaciją, taip pat padeda parduoti perteklinę produkciją ir patenkinti vidaus rinkos poreikius. Eksportas turi tiesioginę įtaką ekonomikos augimui, todėl eksportas gali būti vienas iš pagrindinių būdų, padedančių skatinti šalies ekonomikos augimą. Ekonomikos augimo metu auga bendroji ir importo paklausa, todėl užsienio prekybos balansas yra neigiamas. Tuo tarpu eksportas priklauso nuo užsienio šalių ekonomikos augimo.

2.2. Tarptautinės prekybos teorijos

Tarptautinė prekyba yra seniausia priemonė, kurios pagalba galima vykdyti tarptautinius mainus. Laikui bėgant prekybos modeliai ir tikslai keitėsi, todėl palaipsniui susiformavo tarptautinės prekybos teorijos, modeliai. Daugelis autorių išskiria tris pagrindines tarptautinės prekybos teorijų rūšis:

- 1) klasikinė prekybos teorija – šalis gauna daugiausiai pelno, jei skiria lėšas prekių ar paslaugų gamybai, kurioje turi pranašumą;
- 2) gamybos veiksnių apimties teorija – šalys linkusios specializuotis tų prekių ar paslaugų gamyboje, kurių gamybai turi gausiausiai išteklių;
- 3) produkto gyvavimo ciklo teorija – ciklas vyksta tokiu principu: stiprėja šalies eksportas; prasideda užsienio gamyba; užsienio gamyba tampa konkurencinga eksporto rinkose; importo konkurencija iškyla šalies vidaus rinkoje (Morgan ir Katsikeas, 1997).

Vienos iš pirmųjų tarptautinės prekybos teorijų buvo pavadintos – klasikinėmis. Šios teorijos palaipsniui evoliucionavo, ir šiai dienai literatūroje išskiriamos trys pagrindinės klasikinės teorijos modeliai:

- 1) merkantilizmas;
- 2) absoliutaus pranašumo teorija;
- 3) lyginamojo pranašumo teorija.

Merkantilizmas pasaulyje dominavo XVI – XVIII a. (ankstyvasis merkantilizmas) ir XVIII a. vėlyvasis merkantilizmas). Norėdami padidinti pinigų kiekį (t.y. aukso ir sidabro) riboję importą (aukso ir sidabro išėjimą iš šalies) ir skatino eksportą (aukso ir sidabro įplaukas į šalį) (Hanley ir Paganelli, 2014). Ši teorija tarptautinę prekybą laiko šalies pajamų šaltiniu. Merkantilistai pasisakė už nacionalinio ūkio protegavimą, globojimą, siekiant, kad šalies užsienio prekybos balansas, tai yra eksporto ir importo balansas visada būtų teigiamas (Gyls, 2008).

Tarptautinės prekybos specializaciją analizuoja absoliutaus pranašumo koncepcija. Adamo Smito teorija, iš kurios pagal autorių išplaukia prielaida, kad kiekviena šalis turės naudos, kai specializuosis toje prekių gamyboje, kurioje turi absoliutų pranašumą (Dunn ir Mutti, 2000). Adamas Smitas paneigė merkantilizmo idėjas ir teigė, kad pastangos skatinti palankų prekybos balansą yra absurdiškos, atsižvelgiant į šalių gamtinius pranašumus, viena šalis turi daugiau išteklių nei kita (Skousen, 2007). Absoliutus pranašumas yra kai šalis, turinti aukštesnį (absoliutų) pranašumą arba gamina prekes mažesnėmis kainomis, lyginant su kitomis šalimis (Gupta, 2009). Pavyzdžiui, šalis gali patirti absoliutų trūkumą visų prekių, palyginti su kitomis šalimis, dar šalis gali gauti naudos dalyvaudama tarptautinėje prekyboje su kitomis šalimis. Absoliutus pranašumas – tai sugebėjimas gaminti efektyviau nei konkurentai. Tarptautinė prekyba su kita tauta yra sukurta, kad būtų įmanomas darbo

pasidalijimas, nes tarptautinė rinka yra didesnis nei vien tik vidaus rinka. Taigi tarptautinė prekyba yra naudinga tautai, nes sustiprina darbo pasidalijimą, o tai didina realų gyventojų turtą (Schumacher, 2012).

Ekonomistai, sutikę su abipuse nauda šalims dėl tarptautinės prekybos sukūrė lyginamojo pranašumo teoriją. Pagrindinis teorijos platintojas - Davidas Rikardas, kuris vadovavosi nuomone, pagal kurią vykstant tarptautiniams mainams, naudą gali gauti abi šalys (McTeer, 2004). Sektoriuose, kuriuose viena iš šalių turi stiprų lyginamąjį pranašumą būdingas tarp sektorinei gamybai, o sektoriuose, kuriuose nei vienai šaliai nebūdingas lyginamasis pranašumas, būdingas vidaus pramonės prekyboje (Dunn ir Mutti, 2000; Fan, Lai ir Qi, 2013). Naudojant lyginamąjį pranašumą tarptautinėje prekyboje šalis gali padidinti bendrą gamybinį pajėgumą ir socialinę gerovę (Sun ir Heshmati, 2010). Tarptautinėje prekyboje gali dalyvauti ir gauti naudos ne tik išsivysčiusios šalys, turinčios absoliutų pranašumą visose rinkos šakose mažiau išsivysčiusių šalių atžvilgiu, bet ir absoliučiai atsiliekančios šalys (Gyls, 2008). Santykinio pranašumo teorija teigia, kad visos šalys gali turėti naudos iš prekybos, net jei jos yra mažiau produktyvios visose pramonės šakose, nei kitos tautos. Svarbu ne tai, ar šalis yra našiausia pasaulyje. Vietoj to, šalys įgyja pranašumą nuo prekybos eksportuojamų prekių (Miles ir Scott, 2004). Lyginamasis pranašumas – kai produktai gaminami santykinai žemesnėmis kainomis, sunaudojama santykinai mažiau kaštų. Ši teorija galioja, kai:

- eksportas ir importas yra vieninteliai būdai vidaus rinkai praplėsti;
- vyksta tobula konkurencija rinkoje, nėra paveikiamas pasaulinis kainų lygis;
- nėra masto ekonomijos šalyse;
- naudojama tokia pati technologija produkcijai gaminti ir t.t.

Šalys perka ir parduoda daug daugiau prekių, kurių kainos priklauso nuo viso sektoriaus grynojo importo per jo poveikį darbo užmokesčiui (Costinot, Donaldson, Vogel ir Werning, 2013).

Lyginant klasikines teorijas tarpusavyje, galima rasti pagrindinį skirtumą – Adamo Smito modelis daugiausia dėmesio skiria ekonomikos augimui, o Davido Rikardo modelis pabrėžia, kaip ekonomika padalinta tarp įvairių grupių ar klasių. Davidas Rikardas pabrėžė klasių konfliktą, o Adamas Smitas - „gamtos harmonijos“ interesus (Skousen, 2007).

Bėgant laikui, keičiantis tarptautinės prekybos principams, atsirado nauja tarptautinių prekybos teorijų rūšis – neoklasikinės teorijos. Pagrindinė šio laikotarpio teorija – gamybos veiksnių santykio teorija. Gamybos veiksnių santykio teorijos pradininkai E. Hechsheris ir B. Ohlinas. Svarbiausios gamybos veiksnių santykio teorijos prielaidos sako, kad: egzistuoja skirtingas atskirų prekių veiksnių intensyvumas (viena prekė imli darbu, kita – kapitalui); skirtingas atskirų šalių veiksnių gausumas. Mokslininkų nuomone, gamybos veiksnių kainų skirtumus atskirose šalyse galima paaiškinti darbo ir

žemės santykio arba darbo ir kapitalo santykio skirtumais. Esant darbo išteklių pertekliui, palyginti su žeme ir kapitalu, darbo kaina yra maža, o kapitalo ir žemės – aukšta (Grebliauskas ir Stonys, 2015).

„Heckscher Ohlin – Samuelson“ modelis rodo, kad šalys eksportuos produktus, kurių gamybai naudoja savo gausius ir pigus gamybos veiksnius ir importuos produktus, kurių gamybai šalis turi ribotus išteklius. Ši teorija aiškina konvergavimą esant atviroms rinkoms. Taip atsitinka veikiant muitų sąjungai ir bendrajai rinkai (Dumčiuvienė ir Stravinskas, 2012). „Heckscher – Ohlino“ modelis pasakoja mums kurios pramonės šakos šalis turi santykinį pranašumą - tos, kurios reikalauja intensyvių gamybos veiksnių, kurių šalis turi gausiausiai. Kai kurios visuomenės grupės dėl laisvosios prekybos gauna naudą, o kiti ją praranda (Miles ir Scott, 2004).

Pagal analizuotus literatūros šaltinius, galima apibendrinti šias prielaidas, kuriomis grindžiama gamybos veiksnių santykio teorija:

- prekybą vykdo dvi šalys;
- šalyse gaminamos dvi prekės;
- vyrauja tobula konkurencija;
- vykdoma laisvoji prekyba, kuri yra subalansuota;
- neįvertinami transportavimo kaštai;
- naudojami du gamybos veiksniai: darbas ir kapitalas;
- gamybos veiksniai visiškai išnaudojami;
- vyrauja šalių apsirūpinimo gamybos veiksniais skirtumai;
- vyrauja gamybos veiksnių apimties apribojimai kiekvienoje šalyje;
- gamybos veiksniai mobilūs šalių viduje;
- gamybos veiksniai negali judėti tarp šalių;
- abi šalys naudoja tą pačią technologiją;
- viena prekė imli darbui, kita – kapitalui;
- vyrauja paklausos elastingumas kainos atžvilgiu;
- vartotojų polinkiai ir prioritetai vienodi;
- nevyrauja gamybos masto sąlygojamas efektas.

Ši teorija išskiria du pagrindinius gamybos veiksnius: darbą ir kapitalą. Šalys gamina ir eksportuoja darbui ar kapitalui imlią produkciją, naudojant santykinai gausius gamybos veiksnius. Ši teorija taip pat leidžia numatyti gamybos specializacijos sritis šalyse ir identifikuoti, kurie produktai gali konkuruoti tarptautinėje rinkoje.

Naujosios prekybos teorijos šalininkai atkreipia dėmesį į tai, kad yra nemaža remiantis tradicine tarptautinė prekybos teorija daromų prognozių ir realios tarptautinės prekybos faktų bei duomenų neatitiktis (Gylis, 2008). Naujosios tarptautinės prekybos teorijos literatūroje dar dažnai vadinamos –

alternatyviosiomis. Šios teorijos buvo sukurtos po 1950 metų, siekiant paaiškinti tarptautinės prekybos pokyčius.

1979 metais P. Krugmano suformuota naujoji prekybos teorija leidžia paaiškinti šakinės prekybos struktūrą. Ji tapo aktuali, nes šiandien ta pati šalis panašias prekes ir eksportuoja, ir importuoja. Tą lemia tarp šalių supanašėjęs technologijų lygis ir apsirūpinimas gamybos veiksniais. Vertinant eksporto konkurencingumą būtina atkreipti dėmesį į abu paminėtuosius veiksnius, tapusius naujosios prekybos teorijos sąlygomis (Grebliauskas ir Stonys, 2015).

Literatūroje randama keletas naujosios tarptautinės prekybos teorijos tipų:

- 1) technologijų atotrūkio teorija;
- 2) produkto gyvavimo ciklo teorija;
- 3) pirmenybių panašumo teorija;
- 4) masto ekonomijos teorija;
- 5) monopolinės konkurencijos teorija;
- 6) konkurencinio pranašumo teorija.

Technologijų atotrūkio teorijos pradininkas M.V. Posneris. Technologiniai skirtumai pasaulyje yra žymūs. Vienos šalys sparčiai pažengusios technologinių inovacijų sferoje, kitos šalys mažiau pažengusios. Tokiu būdu tarp šalių atsiranda technologinis pranašumas. Teorija apibūdina privalumą, kuriuo gali naudotis šalis, pristatanti naujas prekes rinkoje. Šalis gali parduoti prekes ir diegti naujas inovacijas, tol kol kitos šalys neturi tokių technologijų. Kol šalis nėra pakankamai išvysčiusių naujausių technologijų, tol turi importuoti iš technologiniu požiūriu pranašesnės valstybės (Arestis ir Sawyer, 1994; Lowinger, 1975).

Produkto gyvavimo ciklo teorijos pradininkas R. Vernonas. Produkto ciklo teorijoje išskiriamos inovacijos, augimo, brandos ir nuosmukio fazės. Pirmoje fazėje sukuriama nauji novatoriški produktai vietinei rinkai, kurie dėl gamybos pertekliaus eksportuojami. Vėliau, paplitus produktui, jis standartizuojamas, o išsiaiškinus technologinius procesus gamyba imituojama (Miškinis ir Sakalauskaitė, 2014). Ši teorija bando paaiškinti dinaminį naujo produkto ir jo gamybos proceso pranašumą. Produkto ciklo teorijoje akcentuojamas naujų produktų technologinio progreso pranašumą. Modelyje „Vakarai“ eksportuoja inovatyvius produktus, o dėl santykinų darbo kaštų skirtumų vykdo tarptautines užsienio investicijas „Rytuose“, iš kurių importuoja standartizuotus produktus. Iš technologijų bei produktų perėmimo laimi abi šalys – importuojant standartizuotus produktus sumažėja inovavimo kaštai, o imituojanti šalis nepatiria tyrimų ir plėtros išlaidų (Miškinis ir Sakalauskaitė, 2014). Sen (2010) šią teoriją vadina produkto diferenciacijos teorija, ir apibūdina ją kaip prekybą orientuotą į abi puses. Rinka yra segmentuota ir įmonės priima kainų skirtumus, dempingus ir kitus apribojimus. Siekiant padidinti pajamas, pasinaudojama paklausos elastingumu.

Pirmenybių panašumo teorija sukurta 1961 metais S. Linderio. Teorija nagrinėjo prekybą nevienodomis prekėmis. Prekyba prekėmis priklauso ne nuo gamybos kaštų, o nuo skonių įvairovės. Panašaus pajamų lygio šalyse bus tokios pačios paklausos struktūros, prekiaujama panašiais produktais. Autorius teoriją grindžia šalies gyventojų pajamomis ir teigia, kad vienodėjant gyventojų pajamoms šalyse, prekyba šakos viduje didėja, todėl gyventojų pajamų skirtumai tarp šalių mažina prekybą šakos viduje (Linder, 1961).

Masto ekonomijos teorija paremta principu, kad prekių vidutinė gamybos kaina priklauso nuo gamybos apimtys. Tie, kurie negali pasinaudoti masto ekonomija, jos pagalba padengti pastoviasis sąnaudas, patiria nuostolius, Nuostoliai dažniausiai įtakos turi smulkiems gamintojams. Tokiu būdu sudaromos sąlygos netobulai konkurencijai vystytis (Sen, 2010).

Monopolinės konkurencijos teorija susiformavo XX a., jos pradininkas E. Chamberlinas. Monopolinė konkurencija – tai situacija rinkoje, kai daugelis pardavėjų parduoda prekes, turinčias specifines savybes. Kadangi prekės turi specifines savybes, jas gaminančių firmų kiekis yra minimalus. Toks konkurencijos nebuvimas leidžia reguliuoti kainą įmonei, o ne vartotojui naudinga linkme (Chamberlin, 1933).

Konkurencinio pranašumo teorijos pradininkas Maiklas Porteris. Konkurencinio pranašumo teorija dar kitaip vadinama strateginio pranašumo teorija. Konkurencinis pranašumas kuriamas įmonių lygmenyje ir tada konkuruojama su pasauline rinka. Teorijos autorius išskyrė tris pagrindines priemones, norint pasiekti konkurencinį pranašumą: diferenciacija, bendrasis sąnaudų pranašumas ir fokusavimas. Diversifikavimas suprantamas kaip savų produktų ar paslaugų atskyrimas nuo konkurentų prekių ar paslaugų. Naudojant fokusavimo priemones koncentruojamas dėmesys į konkretų klientą (Porter, 1996).

2.3. Tarptautinės prekybos įtaka šalių ekonominiams rodikliams ir ekonominei plėtrai

Tarptautinė prekyba šalims suteikia įvairiapusės naudos. Tarptautinė prekyba daro įtaką šalies prekybos balansui (Liu, Hertel, Taheripour, Zhu ir Ringler, 2014). Ribotų išteklių regionai linkę daugiau importuoti trūkstamų prekių ar paslaugų didesnėmis kainomis. Bendras poveikis prekybai paprastai dominuoja prekybos apimčių pokyčiais.

Ekonomiškai išsivysčiusių valstybių su palyginti nedidele vidaus rinka ūkio analizė rodo, jog efektyviausias būdas užtikrinti stabilų ekonomikos augimą yra užsienio prekybos plėtra, nes būtent eksporto apimtis jose sudaro bendrojo vidaus produkto didžiumą (Ginevičius ir kt., 2005).

Stipresnės eksporto pajamos padeda mažinti užsienio skolas, kurios yra didelės kai kuriose besivystančiose šalyse. Padeda importo konkurencija. Prekyba kelia ribinio produkto infrastruktūros

rezultatus eksporto sektoriuje. Tarptautinė prekybą stiprina pajamų nelygybę. Kadangi eksportas auga greičiau nei pasaulio bendrasis vidaus produktas, todėl turi vis didesnės įtakos pajamų paskirstymui (Dollar ir Kraay, 2001).

Prekybos tikslas yra kurti paslaugas. Paslaugos gali būti skirstomos į šias grupes:

- susijusios paslaugos – neatskiriamos nuo prekių įsigijimo;
- papildomos paslaugos – nepriklauso nuo prekių pirkimo;
- pilno diapazono paslaugos – užtikrintas visokeriopas prekių tiekimas;
- bendros paslaugos (Poweska, 2011).

Tarptautinė prekyba suteikia konkrečią naudą. Viena iš pagrindinių naudų, kad šalis dalyvaudamos tarptautinėje rinkoje gali prekiauti tarptautinėmis kainomis, o ne vidaus rinkos kainomis. Taip pat daugiau dėmesio skiriama produkcijos tobulinimui. Šalies gyventojai gali pirkti pigesnes importuojamas prekes, o gamintojai gali eksportuoti produkciją brangesnėmis užsienio kainomis. Kita ilgalaikė nauda prekybai yra dinamiškas pelnas (Sun ir Heshmati, 2010).

Tarptautinės prekybos nauda gali pasireikšti įvairiomis formomis:

- globalios rinkos plėtra sudaro sąlygas šaliai specializuotis tose šakose, kur ji turi absoliutų ar lyginamąjį pranašumą;
- globalizuojantis prekybai, gamintojams ir vartotojams atsiranda galimybių įsigyti prekes, kurių toje šalyje nėra;
- prekybos globalizacija reiškia ir prekybinių barjerų tarp šalių nykimą, tarptautinės konkurencijos režimų stiprėjimą (Gyls, 2008).

Analizuojant tarptautinės prekybos naudą, kai kurie autoriai konkretizuoja, ir analizuoja eksporto teikiamą naudą. Pagrindinė eksporto nauda:

- 1) mažas rizikos laipsnis;
- 2) efektyvus būdas, kai potenciali rinka tarp daugybės užsienio rinkų negali būti tiksliai nustatyta;
- 3) leidžia parduoti prekes tiek tarpininkų, tiek nuosavų skyrių būdais ir pagal galimybes pasirinkti kontrolės lygį;
- 4) eksporto didėjimas leidžia daugiau eksportuoti, t. y. mokėti užsienio valiuta. Didėjant eksportui, į šalies ekonomiką įliejama papildomų pajamų ir taip didinama bendroji pagamintos produkcijos šalyje paklausa (Ginevičius ir kt., 2005).

Išskiriant konkrečią eksporto įtaką šalies bendram vidaus produktui, literatūroje nagrinėjamas eksporto ir bendrojo vidaus produkto tarpusavio ryšys. Išnagrinėjus eksporto ir bendrojo vidaus produkto tarpusavio ryšį, nustatyta, kad prognozuojant bendrąjį vidaus produktą, eksportą galima laikyti

tiek silpnai, tiek griežtai egzogeniniu rodikliu. Ekonominiu požiūriu toks rezultatas yra suderinamas su eksportu pagrįsto ūkio augimo hipoteze. (Rudzkis ir Kvedaras, 2003).

Šalys, vykdydamos tarptautinius mainus, gauna pagrindinę ir papildomą naudą. Šalys gauna naudos iš tarptautinės prekybos, nes jos gali importuoti, tai ko negali efektyviai gaminti šalies viduje ir eksportuoja tuos produktus ir paslaugas, kurie turi absoliutų arba lyginamąjį pranašumą. Pagrindinė nauda, tai pagrindinis mainų tikslas – realizuoti perteklinę produkciją ir užsidirbti papildomo pelno. Papildomą naudą patiria šalies gyventojai. Gyventojai gali pirkti pigesnes importuotas prekes, gauti daugiau įvairesnių produktų. Taigi pirmiausia tarptautinė prekyba suteikia sąlygas efektyvesnei gamybai. Šalys gali prekiauti ne tik vidaus rinkoje, gamintojai gali gaminti ir realizuoti didesnius produkcijos kiekius.

2.4. Tarptautinės prekybos politika ir skatinimas

Siekiant kontroliuoti tarptautinę prekybą, taikomos įvairios priemonės. Kontroliavimo priemonės skirtos tarptautinei prekybai riboti arba skatinti.

Tarptautinės prekybos skatinimui kuriamos įvairios skatinimo programos. Tokios programos yra svarbios valstybinės priemonės, siekiant skatinti įmones eksportuoti savo produkciją. Eksporto skatinimo programa naudojama išsivysčiusiose ir besivystančiose šalyse, siekiant išlikti tarptautinėse rinkose (Geldres-Weiss ir Carrasco-Roa, 2016).

Tarptautinės prekybos plėtros ir skatinimo strategijos pagrindinis tikslas yra didinti eksporto apimtį, taip siekiant sumažinti einamosios sąskaitos deficitą. Eksportui įtaką darančios politinės priemonės yra horizontalios ir sektorinės, taikomos vidaus ir užsienio politikoje (Snieška ir Meilienė, 2015).

3 lentelė. Eksportui įtaką darančios ekonominės politikos priemonės (Snieška ir Meilienė, 2015)

	Horizontaliosios	Sektorinės
Vidaus politikos	Mokesčių politika Darbos santykių reguliavimas Žemės naudojimo ir jos įsigijimo reguliavimas Įėjimo į rinką reguliavimas	Subsidijos remiamoms ekonomikos šakoms ar įmonėms (žemės ūkiui, didelę pridėtinę vertę kuriančioms šakoms) Klasterių skatinimas Investicijos į tyrimus ir plėtrą
Užsienio politikos	Muitų ir netarifinių kliūčių mažinimas derybose Pasaulio prekybos organizacijoje (PPO) Regioninių preferencinių prekybos susitarimų sudarymas Valstybės institucijų ir atstovybių užsienyje darbuotojų kvalifikacijos kėlimas	Eksportuotojų mokymas Metiniai apdovanojimai Sąlygų kreditams gauti gerinimas Informacijos apie užsienio rinkų reguliavimą kaupimas Dalyvavimo parodose rėmimas

Horizontaliosios ekonominės politikos priemonės nukreiptos į šalies įmones, nepriklausomai nuo jų veiklos. Sektorinės priemonės, dar kitų autorių vadinama vertikaliosiomis, nukreiptos į konkrečias šalies įmones ar veiklos šakas. Vidaus politikos priemonės, nukreiptos į šalyje veikiančias įmones. Užsienio politikos priemonės nukreiptos į užsienio prekybą (žr. 3 lent.).

Iki Nepriklausomybės atkūrimo Baltijos šalys nevykdė jokios savarankiškos prekybos, tarptautinio bendradarbiavimo ar muitų politikos. Baltijos šalims tapus savarankiškais valstybėmis, pasidarė būtina užmegzti ekonominius ryšius su kitomis pasaulio šalimis, stabilizuoti ūkio aprūpinimą materialiniais ištekliais bei apsaugoti gyventojus nuo būtiniausių prekių stygiaus (Slavickienė ir Jatkūnaitė, 2006).

Optimalūs prekybos mokesčiai turėtų būti vienodi visoms importuojamoms prekėms, atsižvelgiant į santykinį pranašumą visoms eksportuojamoms prekėms (Costinot, Donaldson, Vogel ir Werning, 2013). Tai reiškia, kad importuojamos prekės turi būti apmokestintos tiek, kiek atitinkamai prekių eksportuojama.

Tarptautinės prekybos politinės formos:

- 1) laisvoji prekyba;
- 2) protekcionizmas;
- 3) dempingas;
- 4) embargas.

Laisvosios prekybos susitarimas sumažina prekybos kliūtis tarp dalyvaujančių šalių ir tokiu būdu palengvina prekybos srautus (Nguyen, 2016). Vienas iš laisvosios prekybos privalumų, kad visos šalys, net tos kurios yra mažiau efektyvios gali gauti naudos iš laisvosios prekybos (Miles ir Scott, 2004). Laisvoji prekyba reikalauja prekybos laisvės ir prekybos nesikišimo į privačią ūkinę veiklą. Taigi laisvoji prekyba - tai valstybės vykdoma ekonominė politika, kai šalys tarpusavyje gali prekiauti be jokių mokesčių apribojimų.

Protekcionizmas - tai valstybės vykdoma ekonominė politika, kurios tikslas apsaugoti vietinę šalies rinką konkuruojant su užsienio rinkomis. Viena iš pagrindinių protekcionizmo priemonių – muitai.

Literatūroje užsienio prekybos barjerai išskiriami į tarifinius ir netarifinius. Tarifiniai barjerai – tai muitų barjerai. Tarifiniai barjerai dažniausiai taikomi importuojamoms prekėms, siekiant apsaugoti vietos verslą nuo išorinės konkurencijos. Retesniais atvejais muitai taikomi ir eksportuojamoms prekėms. Eksportuojamos prekės apmokestinamos siekiant apsaugoti valstybei reikalingas žaliavas, kad jos nebūtų išvežtos ir kad jų kaina vidaus rinkoje liktų mažesnė nei pasaulinėje rinkoje. Netarifinių barjerų yra kur kas daugiau. Tai kvotos, subsidijos, įvairūs reikalavimai įvežamoms ir išvežamoms prekėms (Gylis, 2008).

Muitai atlieka šias pagrindines funkcijas:

- 1) fiskalinė funkcija – tikslas papildyti valstybės biudžetą;
- 2) protekcinė funkcija – tikslas apsaugoti vietinius gyventojus nuo užsienio gamintojų konkurencijos;
- 3) balansavimo funkcija – tikslas apriboti nepageidaujamų prekių eksportą.

Pagrindiniai Europos Sąjungos muitų politikos tikslai yra remti sąžiningą prekybą, didinti ES patrauklumą, kurti vietos pramonę ir prekybą bei prisidėti prie naujų darbo vietų steigimo, užtikrinti Bendrijos piliečių ir visų sričių verslo įmonių, įskaitant importą ar eksportą, saugumą, apsaugoti vieningąją rinką, siekiant išsaugoti maksimalią naudą, sukurti praktinę pajamų, muitų, PVM ir akcizo mokesčių rinkimo sistemą, kaupti esminius statistinius duomenis apie prekybą (Slavickienė ir Jatkūnaitė, 2006).

Pagal Bendrojo susitarimo dėl Muitų tarifų ir prekybos (GATT), dempingas apibrėžiamas, kaip reiškinys, kai iš vienos šalies į kitą eksportuoto produkto kaina yra palyginti mažesnė, nei panašių produktų (Sawakami, 2001). Parduodant produktus už mažesnę kainą užsienio rinkose nei panašaus produkto kaina vidaus rinkoje – yra dempingas. Dempingas sudaro sąlygas netobulai konkurencijai. Dempingas priklauso nuo eksportuojančių įmonių. Eksportuojančios įmonės turi paskatą didinti savo kainas, net jei galima antidempingo galimybės grėsmė (Feenstra, 2015).

Taigi dempingas, tai prekių arba paslaugų tiekimas užsienio rinkai mažesne, nei vidaus rinkos kaina. Prekės ar paslaugos mažesne kaina parduodamos siekiant įsitvirtinti užsienio rinkose. Dempingais taikomas ir tokiu atveju, kai įmonė siekia realizuoti produkciją, kurios nesuvartoja vietinė vidaus rinką. Tokiu atveju siekiant parduoti perteklinę produkciją, užsienio rinkai ji parduodama mažesne kaina nei parduodama vidaus rinkai. Dažniais atvejais pardavimo kaina gali būti mažesnė net už prekės savikainą. Siekiant kovoti su dempingu, taikomos antidempingo priemonės. Antidempingo vykdymas yra paliktas nacionalinės vyriausybės priežiūroje. Nacionalinė vyriausybė siekia ištaisyti galimą neefektyvumą, jie vertina vidaus įmonių pelną, o ne užsienio konkurentų pelną. Todėl užsienio konkurentams bus leista laimėti tik tol, kol kainos yra mažesnės, nei vidaus įmonės sąnaudos, nes tik šiuo atveju daromas pelnas vietiniams vartotojams (McCalman, Stähler ir Willmann, 2008).

Embargas – tai draudimas importuoti arba eksportuoti atitinkamas prekes iš valstybės. Pasaulinė prekybos organizacija (PPO) griežtai reglamentuoja tarptautinius santykius ir įvairius susitarimus, todėl bet kuris embargas turi būti pagrįstas. Išskiriamos trys embargo rūšys: eksporto, importo ir kapitalo embargai (Morschett, Schramm-Klein ir Zentes, 2015). Eksporto embargas pasireiškia tada, kai draudžiama iš šalies išvežti konkrečias prekes. Dažniausiai taikomas importo embargas, kai draudžiama į šalį įvežti konkrečias prekes. Vienas geriausiai žinomų pavyzdžių – JAV ginklų

embargas Kubai. Kitas žymus atvejis – Rusijos embargas Europos Sąjungos šalims, draudžiama įvežti žemės ūkio ir maisto produktus.

Šalys prekiaudamos tarpusavyje taip pat susiduria su valiutiniais barjeriais. Šios kliūtys atsiranda dėl to, kad šalys turi skirtingą valiutą, atsiranda prievolė valiutą konvertuoti, o tai atitinkamai pareikalauja papildomų išlaidų. Šiai dienai, ši problema yra sprendžiama. Europos Sąjungos šalys įsiveda bendrą valiutą – eurą, o tai palengvina tarptautinių santykių mainus.

Atlikus tarptautinės prekybos įtakos šalių ekonominei plėtrai teorinę analizę, galima teigti, kad tarptautinė prekyba yra itin svarbus ekonominis reiškinys, skatinantis šalių ekonominių rodiklių augimą. Eksportas ir importas yra pagrindinės tarptautinių mainų priemonės. Kiekviena valstybė, norėdama plėsti savo ekonomiką turi skatinti eksporto ir importo veiklą. Tokiu būdu šalis gauna papildomą naudą. Parduodama perteklinė produkcija, vyrauja kainų konkurencija tarptautinėse rinkose, patenkinami šalies vartotojų poreikiai. Tarptautinė prekyba suteikia galimybes valstybei tobulėti ir technologijų srityje. Taigi tarptautinė prekyba turi įtakos ekonominių rodiklių augimui. Ekonomikos augimo metu auga bendroji ir importo paklausa, todėl užsienio prekybos balansas yra neigiamas. Tuo tarpu eksportas priklauso nuo užsienio šalių ekonomikos augimo.

3. TYRIMO METODOLOGIJA

Atlikus literatūros analizę, matome, kad tarptautinė prekyba yra vienas pagrindinių veiksnių įtakojančių šalies ekonominę padėtį pasaulinėse rinkose. Norint įvertinti ryšį tarp tarptautinės prekybos ir ekonomikos naudojamas koreliacijos ir regresijos modelis, įvertinama konkreti kiekvienos šalies tarptautinės prekybos įtaka šalių ekonominiams rodikliams.

Regresinė analizė nustato statistinio ryšio pobūdį ir aprašo priklausomojo kintamojo vidutinių reikšmių priklausomybę nuo vieno ar kelių nepriklausomųjų kintamųjų reikšmių matematinę formulę bei prognozuoja šio kintamojo reikšmes (Kasiulevičius ir Denapienė, 2008). Regresinė analizė yra vienas pagrindinių ekonometrinių modelių, norint parodyti ryšį tarp skirtingų ekonominių rodiklių (Greene, 2003). Regresinės analizės taikymas paprastai turi du tikslus:

- suprasti sąryšį tarp kintamųjų;
- pagal žinomas vieno kintamojo reikšmes apskaičiuoti kito kintamojo reikšmes (Stungurienė, 2006).

Tiesinė regresija dalijama į paprastą tiesinę regresiją, kai egzistuoja vienas nepriklausomas kintamasis, ir daugelio faktorių tiesinę regresiją, kai egzistuoja keletas nepriklausomų kintamųjų (Kasiulevičius ir Denapienė, 2008). Pats paprasčiausias tiesinės regresijos modelis yra išreikštas funkcijos pagalba (Greene, 2003):

$$\begin{aligned} y &= f(x_1, x_2, \dots, x_K) + \varepsilon \\ &= x_1 \beta_1 + x_2 \beta_2 + \dots + x_K \beta_K + \varepsilon \end{aligned} \quad (1)$$

čia: y – priklausomas kintamasis; x – nepriklausomas kintamasis; ε – atsitiktinis sutrikimas (paklaida)

Priklausomas kintamasis – tai nagrinėjamas ekonominis reiškinys, literatūroje dar vadinamas „aiškinamasis“. Nepriklausomas kintamasis – tai priklausomą kintamąjį sąlygojantis veiksnys, literatūroje dar vadinamas „aiškinantysis“.

Stungurienė (2006, p. 281) paprasčiausią tiesinės regresijos modelį užrašo taip:

$$Y = \beta_0 + \beta_1 X + \varepsilon \quad (2)$$

Bet kuriame regresijos modelyje slypi prielaida arba hipotezė, kad egzistuoja ryšys tarp kintamųjų. Taip pat yra atsitiktinė prielaida, kuri negali būti nuspėjama. 2 formulėje Y – priklausomas kintamasis; X – nepriklausomas kintamasis; β_0 – kirtimo taškas; β_1 – regresijos tiesės polinkis; ε – atsitiktinė paklaida. Regresinės tiesės polinkis parodo, kaip pakinta Y reikšmė, pakitus X reikšmei vienu vienetu, o kirtimo taškas yra Y reikšmė tuo atveju, kai $X=0$ (Stungurienė, 2006).

Atliekant regresinę analizę dažnu atveju susidaro paklaidos. Terminas „ ε “ laikomas atsitiktiniu sutrikimu (Greene, 2003). Paklaidos apskaičiavimas pateiktas 3 formulėje. Paklaidos regresiniuose modeliuose susidaro dėl įvairių priežasčių, jos gali būti tiek teigiamos, tiek neigiamos. Paklaida gali atsirasti dėl duomenų trūkumo, kai neįmanoma įvertinti arba išmatuoti visų nepriklausomų kintamųjų, veikiančių priklausomąjį kintamąjį.

$$\varepsilon = Y - \hat{Y} \quad (3)$$

čia:

Y – faktiška reikšmė;

$\hat{Y}$ – apskaičiuota reikšmė.

Literatūroje randami bent keturi veiksniai, be nepriklausomų kintamųjų pokyčių, kurie gali daryti įtaką priklausomam kintamajam, dėl kurių atsiranda paklaida:

1. mažas įtaką darančių veiksnių nenaudojimas sudarant funkciją;
2. neįmanoma išvengti tam tikrų matavimo paklaidų bent viename iš kintamųjų;
3. gali nesutapti lygties forma tarp tos, kuri turėtų būti naudojama teoriškai ir tos, kuri buvo pasirinkta tyrimui atlikti;
4. bandymas apibendrinti žmonių elgesį turi turėti bent šiek tiek nenuspėjamumo ir atsitiktinumo (Studenmund, 2006).

Kitas svarbus dydis, nusakantis ryšį tarp dviejų kintamųjų – tai koreliacijos koeficientas. Koreliacijos analizė – statistikos metodas, tiriantis požymių tarpusavio ryšių stiprumą. Norint nustatyti svarbiausius ekonominius rodiklius, eksporto dinamiką ir efektyvumo veiksnius tikslinga atlikti rodiklių koreliaciją (Kasiulevičius ir Denapienė, 2008; Jakutis, Liukaitis ir Samulevicius, 2007).

Koreliacijos koeficiento „ r “ reikšmės vertinimas:

- 0,00 – 0,19 - Labai silpnas tarpusavio ryšys;
- 0,20 – 0,39 - Silpnas ryšys;
- 0,40 – 0,69 - Vidutinis ryšys;
- 0,70 – 0,89 - Stiprus ryšys;
- 0,90 – 1,00 - Labai stiprus tarpusavio ryšys (Kasiulevičius ir Denapienė, 2008).

Koreliacijos koeficientas nusako tiesinį ryšį tarp dviejų atsitiktinių kintamųjų, kuris nepriklauso nuo dydžių mato vienetų bei kinta tarp -1 ir 1 (Wooldridge, 2003). Kai koreliacijos koeficientas teigiamas, tai polinkis teigiamas, kai neigiamas – neigiamas. Koreliacijos koeficientas apskaičiuojamas:

$$r = \frac{\sum xy - \bar{x} \cdot \bar{y}}{\sqrt{\sum x^2 (\bar{x}^2)} \sqrt{\sum y^2 (\bar{y}^2)}} \quad (4)$$

Determinacijos koeficientas „ r^2 “ parodo , kokią procentinę priklausomo kintamojo kitimo dalį nulemia nepriklausomo kintamojo kitimas. Determinacijos koeficientas negali būti neigiamas, nes tai yra proporcija. Koeficientas gali įgyti reikšmes tarp 0 ir 1. Kadangi determinacijos koeficientas kinta nuo 0 iki 1, taigi kuo reikšmė didesnė, tuo modelis vertinamas geriau. Determinacijos koeficientas apskaičiuojamas:

$$r^2 = SSR/SST = 1 - SSE/SST \quad (5)$$

SSR (*sum of squares due to regression*) - kvadratinių nuokrypių sumos priklausomumo nuo regresijos rodiklis, kuris parodo kaip Y kitimas siejamas su regresijos modeliu. Rodiklis apskaičiuojamas:

$$SSR = \sum (Y - \hat{Y})^2 \quad (6)$$

SST (*sum of the squares*) – bendra nuokrypių kvadratų suma, kuri išmatuoja Y kitimą. Rodiklis apskaičiuojamas:

$$SST = \sum (Y - \bar{Y})^2 \quad (7)$$

SSE (*sum of the squared error*) – kvadratinė paklaida, kuri apskaičiuojama:

$$SSE = \sum e^2 = \sum (Y - \hat{Y})^2 \quad (8)$$

Mažiausia galima determinacijos koeficiento reikšmė yra 0. Praktiškai tinkamai pasirinktas modelis būna tada, kai $r^2 \geq 0,7$ (Stungurienė, 2006).

Toliau modelio reikšmingumas tikrinamas F kriterijumi, daugelyje programų vadinamu „F-statistika“ (*F-statistic*). Rodiklis apskaičiuojamas:

$$F = MSR/MSE \quad (9)$$

MSR (*mean squared regression*) – vidutinė kvadratinė regresija, kuri apskaičiuojama kvadratinių nuokrypių sumos priklausomumo nuo regresijos rodiklį dalinant iš nepriklausomų kintamųjų skaičiaus modelyje.

MSE (*mean squared error*) – vidutinė kvadratinė paklaida. MSE reikšmė priimta matuoti prognozavimo tikslumą (paklaidą). Rodiklis apskaičiuojamas:

$$MSE = SSE/n-k-1 \quad (10)$$

Formulėje: n – stebėjimų skaičius, k – nepriklausomų kintamųjų skaičius; $n-k-1$ – laisvės laipsnių skaičius.

Jeigu paklaida labai maža, MSE turi silpną ryšį su MSR, todėl F testo reikšmė gali būti didelė. Jei F reikšmė yra didelė, tai reikšmingumo lygis turi būti žemas. Maža reikšmingumo lygio reikšmė parodo, kad pasitvirtina tiesinės priklausomybės tarp kintamųjų hipotezė. Tikrinimo procedūra pradedama nuo hipotezės iškelimo - H_0 : visi $\beta_j = 0$ (parametrai prie nepriklausomų kintamųjų yra lygūs 0, t.y. regresija yra nereikšminga, nes nė vienas veiksnys neįtakoja priklausomojo kintamojo), H_1 : bent vienas iš parametru β_j nėra lygus 0 (regresija statistiškai reikšminga, nes yra bent vienas veiksnys, kuris įtakoja priklausomą kintamąjį). Priimta dydį, mažesnę už 0,05 vadinti nereikšminiu. Taigi F-reikšmingumo reikšmė $< 0,05$.

Išsiaiškinus koreliacijos ir regresinio modelio principus, toliau pateikiamas konkretus tyrimo planas, siekiant įvertinti tarptautinės prekybos įtaką Baltijos šalių ekonomikai.

Tyrimas bus atliekamas naudojantis Eurostato duomenimis ir Lietuvos, Latvijos, Estijos statistikos departamentų duomenimis. Tyrimas apima tris Baltijos regiono šalis – Lietuvą, Latviją, Estiją. Ankstesnėse darbo dalyse buvo analizuota, kad tarptautinė prekyba – tai eksporto ir importo veikla. Tam, kad kuo tiksliau būtų įvertinta tarptautinės prekybos įtaka, darbe papildomai bus analizuojama atskirai eksporto ir importo įtaka ekonominiams rodikliams. Šiuo atveju atliekant regresinę analizę pirmiausia pasirenkami nepriklausomi kintamieji:

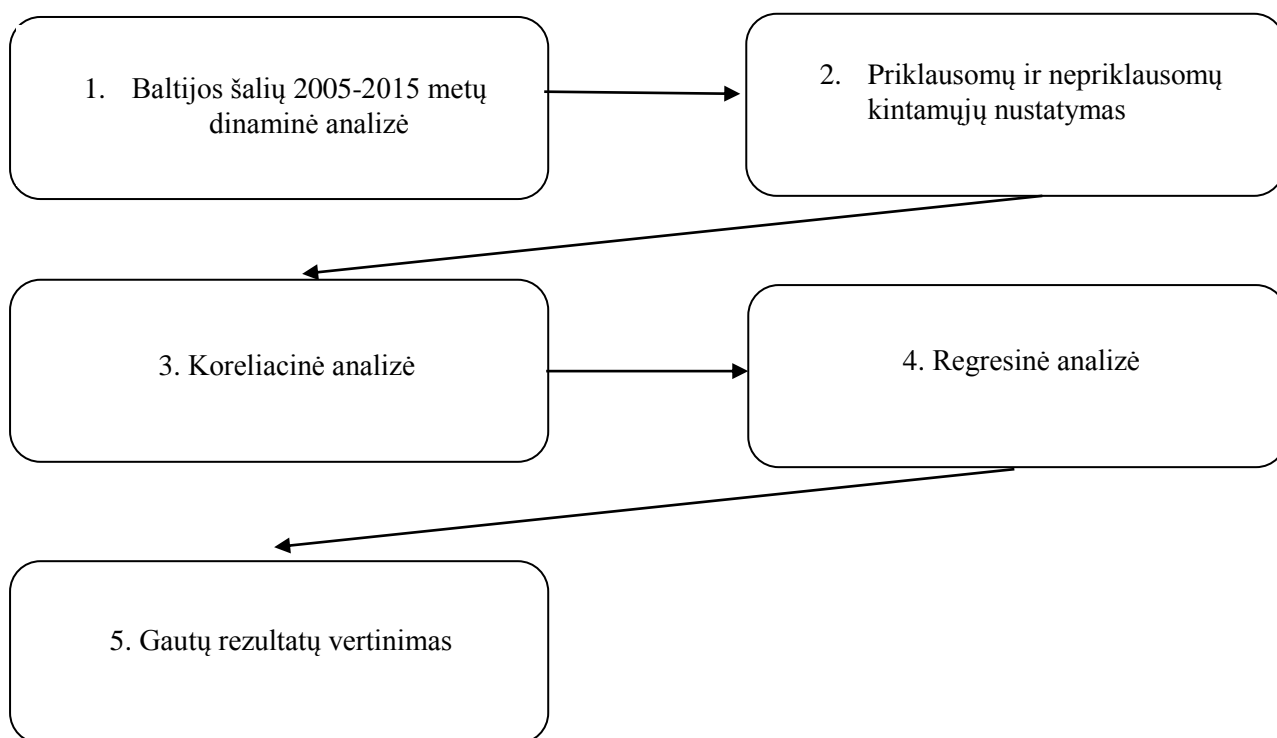
- x_1 – eksportas,
- x_2 – importas.

Analizuojant ekonominius rodiklius, daroma prielaida, kad eksportas ir importas turi tiesioginę įtaką šių rodiklių pokyčiui, todėl pasirenkama dauguma rodiklių, kurių metinė informacija pateikiama Eurostato duomenų sistemoje. Pasirinkti šie ekonominiai rodikliai (priklausomi kintamieji):

- y_1 - bendras vidaus produktas rinkos kainomis;
- y_2 - bendras vidaus produktas vienam gyventojui;
- y_3 - infliacija;
- y_4 - nedarbo lygis;
- y_5 - ilgalaikis nedarbas;
- y_6 - užimtumas;
- y_7 - minimalus atlyginimas;
- y_8 - tiesioginės investicijos metų pabaigoje;
- y_9 - tiesioginės investicijos užsienyje;
- y_{10} - suteiktos tiesioginės užsienio investicijos;

- y_{11} - gautos tiesioginės užsienio investicijos;
- y_{12} - einamosios sąskaitos balansas.

Tyrimo eigą sudarys keturi etapai. Pirmasis etapas įvykdytas 3 darbo dalyje. Atliekant tyrimą kiekviena šalis bus analizuojama atskirai. Bus atliekama koreliacinė ir regresinė analizės, kurių metu bus skaičiuojama tarptautinės prekybos, bei atskirai eksporto ir importo įtaką pasirinktiems priklausomiems kintamiesiems (žr. 6 pav.). Atlikus skaičiavimus ir pateikus rezultatus, bus atliekamas rezultatų vertinimas.

6 pav. Tyrimo eiga

Taigi atliekant tarptautinės prekybos įtakos Baltijos šalių ekonomikai vertinimo analizę bus:

- 1) atliekama 2005-2015 metų dinaminė analizė, kurios metu bus atliekamas šių metų duomenų lyginimas su praėjusių metų duomenimis. Taip pat bus lyginama eksporto ir importo dinamika su ekonominių rodiklių dinamika, siekiant išanalizuoti ar pakitus tarptautinės prekybos apimtims atitinkamai kito ir ekonominių rodiklių dydžiai;
- 2) pasirenkami visi priklausomi ir nepriklausomi kintamieji, t. y. visi x ir y ;
- 3) apskaičiuojamas koreliacijos koeficientas, kuris parodo ryšio stiprumą tarp priklausomų ir nepriklausomų kintamųjų. Ryšys laikomas stipriu, kai $r > 0,7$;
- 4) atliekama regresinė analizė. Pirmiausia įvertinamas regresinio modelio tinkamumas apskaičiuojant determinacijos koeficientą. Praktiškai tinkamas modelis būna tada, kai, kai $r^2 \geq 0,07$. Toliau patikrinamas regresinio modelio reikšmingumas – tiesinės priklausomybės

tarp x ir y hipotezė tikrinama specialiu F testu. Priimta dydį, mažesnę už $0,05$ vadinti nereikšminiu.

- 5) atliekamas gautų rezultatų vertinimas, kurio metu bus apibendrinti visi analizės metu gauti rezultatai (žr. 6 pav).

Taigi, atliekant tarptautinę prekybos įtakos Baltijos šalių ekonomikai vertinimą, bus laikomasi 6 paveiksle nurodytos tyrimo eigos, kurios metu, bus atliekama koreliacinė ir tiesinė regresinė analizės.

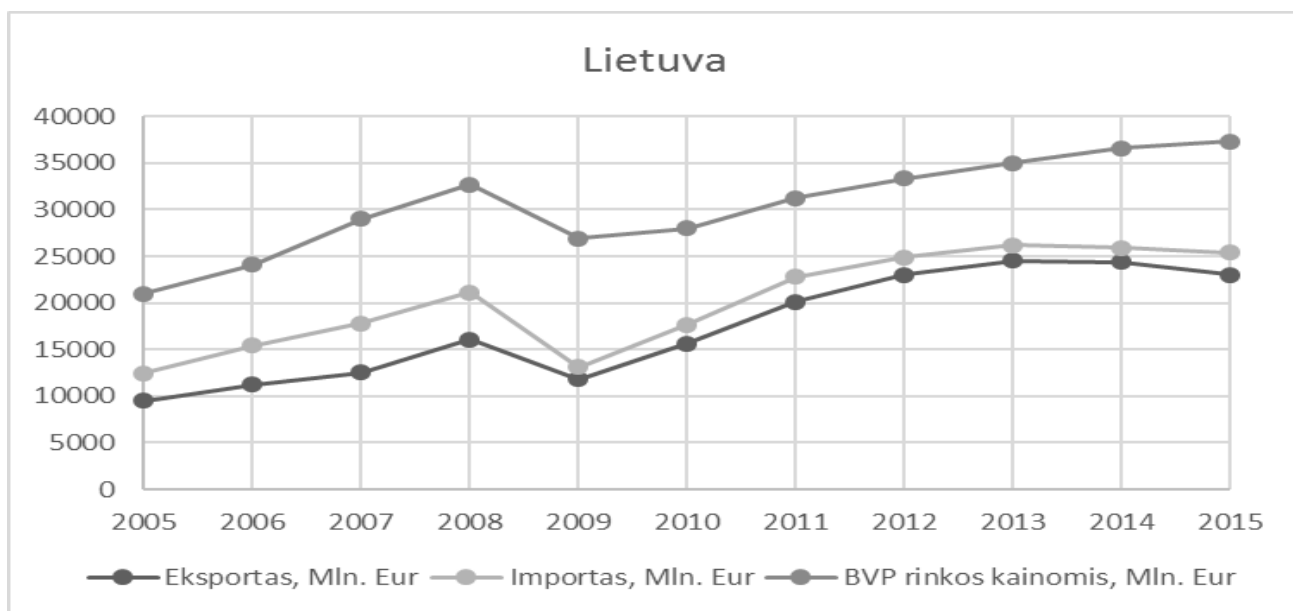
4. TARPTAUTINĖS PREKYBOS ĮTAKOS BALTIJOS ŠALIŲ EKONOMIKAI VERTINIMAS

Išanalizavus tarptautinės prekybos įtakos šalių ekonominei plėtrai teorinius aspektus ir pasirinkus tinkamus analizės metodus, toliau atliekamas tarptautinės prekybos įtakos Baltijos šalių ekonomikai vertinimas.

4.1. Baltijos šalių tarptautinės prekybos ir ekonominių rodiklių 2005-2015 metų lyginamoji analizė

Siekiant išnagrinėti tarptautinės prekybos įtaką šalių ekonominiams rodikliams atliekama 2005-2015 metų Lietuvos, Latvijos, Estijos ekonominių rodiklių dinaminė analizė.

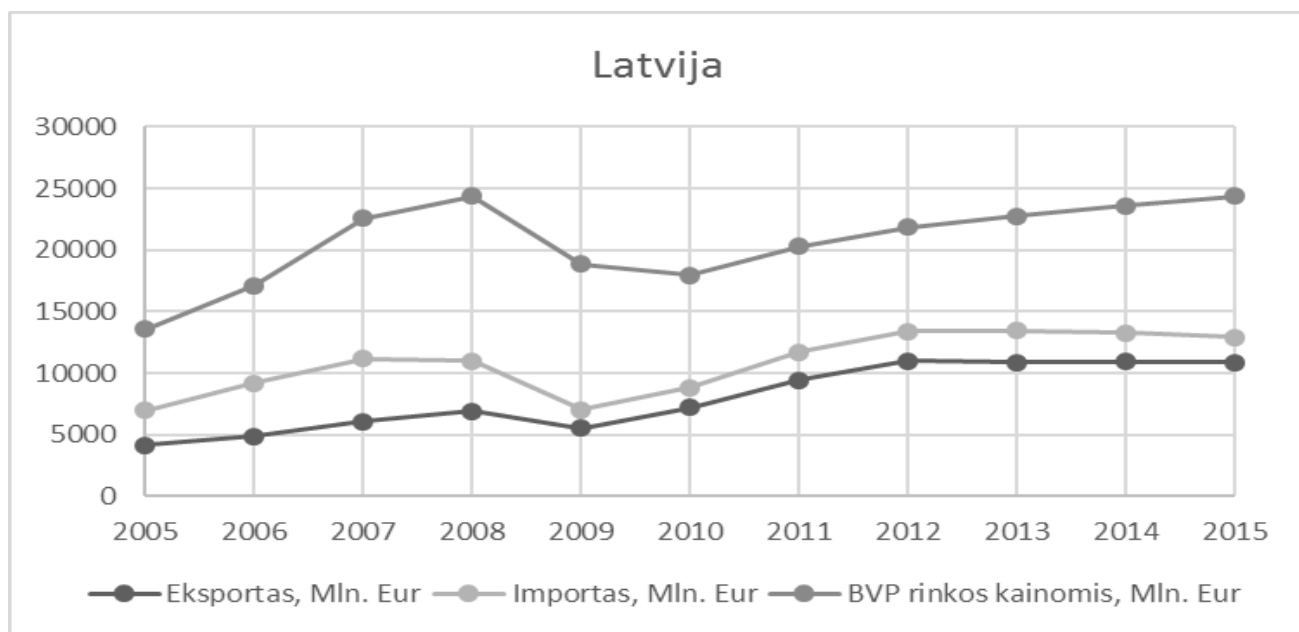
Analizuojant Lietuvos, Latvijos ir Estijos tarptautinės prekybos dinamiką, atskirai analizuojamos eksporto ir importo apimtys. Lyginant eksporto ir importo dinamiką su bendrojo vidaus produkto rinkos kainomis rodikliu matoma analizuojamų rodiklių tarpusavio priklausomybė. Didėjant eksporto ir importo apimtims atitinkamai auga ir bendrasis vidaus produktas. Baltijos šalyse vyrauja panaši analizuojamų rodiklių tendencija.

7 pav. Lietuvos tarptautinės prekybos ir BVP dinamika
2005-2015 metais, Mln. Eur

Lietuvos tarptautinė prekyba augo iki 2008 metų, atitinkamai augo ir bendrasis vidaus produktas. Prasidėjus pasaulinei krizei sumažėjo eksporto ir importo apyvarta. 2009 metais importo apyvarta

sumažėjo 38 proc., eksportas – 27 proc. Nuo 2010 metų užsienio prekyba tapo aktyvesnė, 2010 metais eksporto apimtys padidėjo iki lygio buvusio 2008 metais. Importo apyvarta atsistatė 2011 metais. Eksporto ir importo apimčių didėjimas išsilaikė iki 2013 metų. 2014 metais Lietuvoje eksportas, lyginant su ankstesniais metais, sumažėjo 0,8 proc., importas – 1,2 proc.. 2015 metais atitinkamai eksportas – 5,7 proc., importas – 1,9 proc. Toks tarptautinės prekybos apyvartos sumažėjimas tiesioginės įtakos bendrajam vidaus produktui neturėjo, bendrojo vidaus produkto rodiklis nuo 2009 metų kasmet auga (žr. 7 pav.).

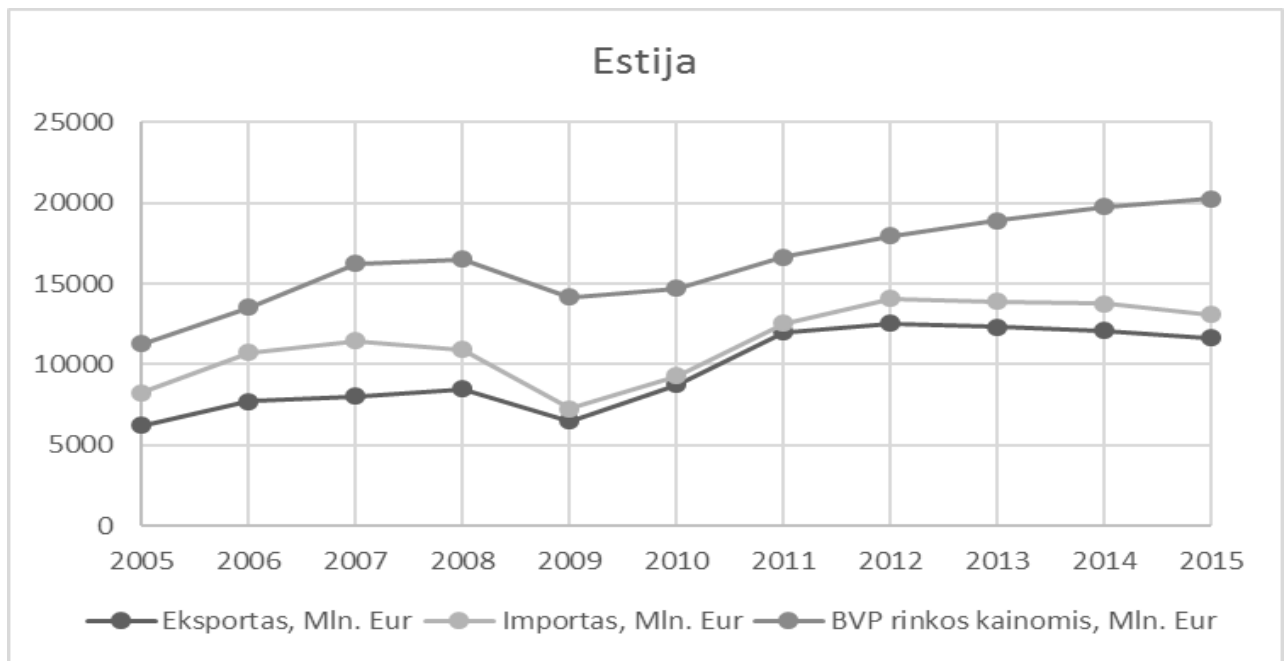

8 pav. Latvijos tarptautinės prekybos ir BVP dinamika
2005-2015 metais, Mln. Eur

Analizuojant Latvijos tarptautinę prekybą ir šalies bendrąjį vidaus produktą, matoma tokia pat rodiklių kitimo tendencija kaip ir Lietuvoje. Nuo 2010 metų bendrasis vidaus produktas kasmet auga. Importo apimtys 2014 metais sumažėjo 1,2 proc., 2015 metais – 2,9 proc. Eksportas 2015 metais sumažėjo 0,8 proc. Latvijoje tarptautinės prekybos apimčių kitimas, tiesioginės įtakos Latvijos bendrojo vidaus produkto pokyčiui neturėjo (žr. 8 pav.).

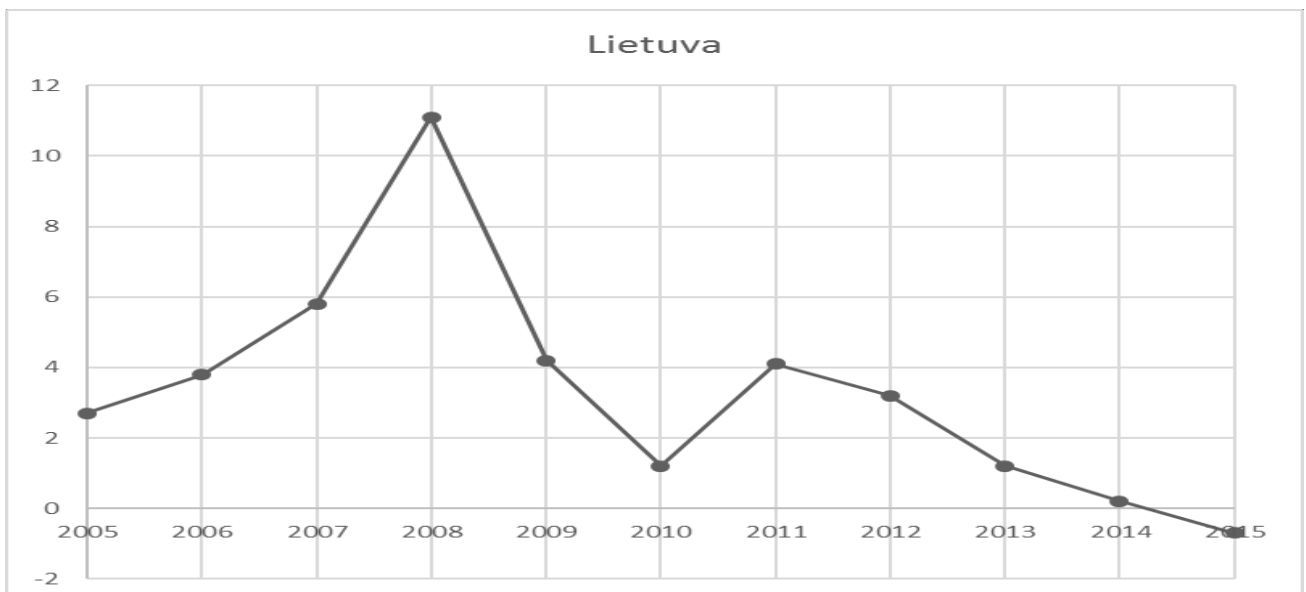
Analizuojant Estijos tarptautinę prekybą ir šalies bendrąjį vidaus produktą, situacija panaši kaip kitose Baltijos šalyse. Estijoje 2013 metais eksportas sumažėjo 1,9 proc., 2014 metais – 1,7 proc., 2015 metais – 3,8 proc. Nuo 2013 metų mažėjo ir importo apimtys, 2013 metais – 1,3 proc., 2014 metais – 0,9 proc., 2015 metais – 5,1 proc. Estijos tarptautinės prekybos pokyčiai įtakos bendrojo vidaus produkto pokyčiui neturėjo, nuo 2009 metų rodiklis kasmet auga (žr. 9 pav.).

9 pav. Estijos tarptautinės prekybos ir BVP dinamika
2005-2015 metais, Mln. Eur

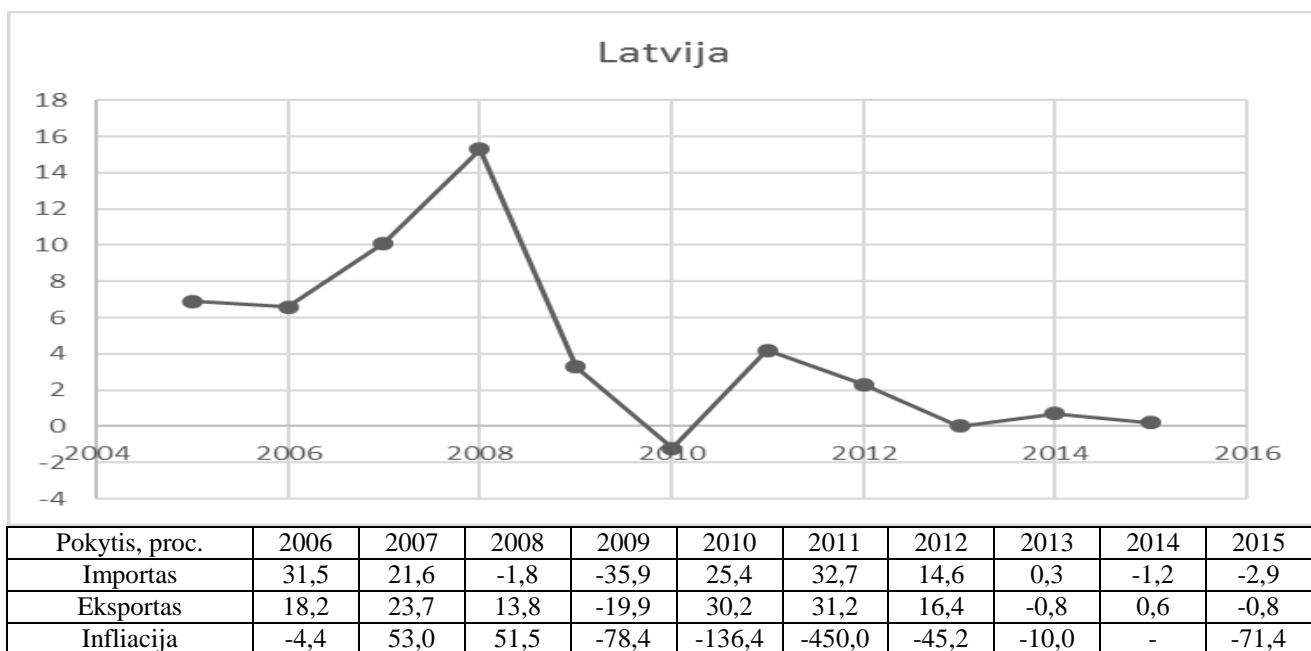
Infliacija vadinamas bendrojo kainų lygio kilimas, dėl kurio krinta piniginio vieneto perkamoji galia. Analizuojant Baltijos šalių infliacijos lygį, matoma, kad infliacija aukščiausią lygį pasiekė 2008 metais, kai vyravo pasaulinė krizė. Nuo 2011 metų infliacijos lygis Baltijos šalyse nuolat krenta.

Pokytis, proc.	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Importas	23,5	15,5	18,7	-37,9	34,5	29,3	9,0	5,3	-1,2	-1,9
Eksportas	18,7	11,1	28,5	-26,6	32,6	28,8	14,4	6,5	-0,8	-5,7
Infliacija	40,7	52,6	91,4	-62,2	-71,4	241,7	-22,0	-62,5	-83,3	-450,0

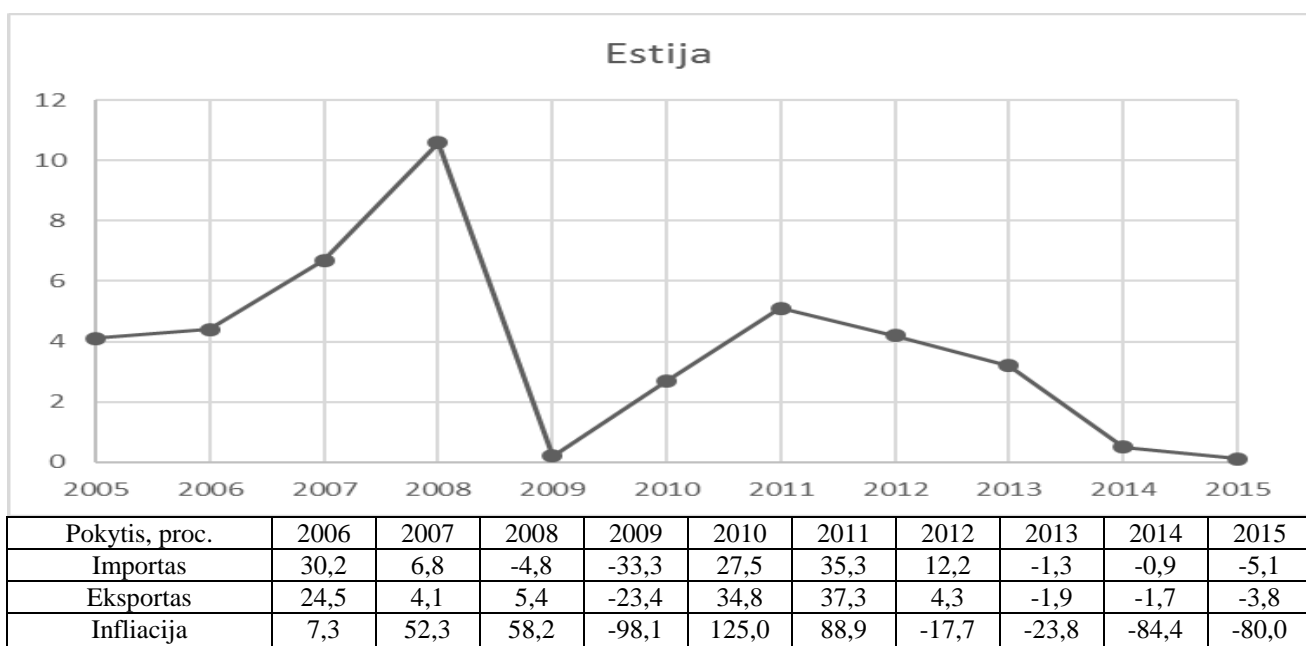
10 pav. Lietuvos infliacijos dinamika 2005-2015 metais, proc.

Nuo 2011 metų Lietuvoje infliacija kasmet atitinkamai krito: 2012 metais – 0,9 procentinio punkto, 2013 metais – 2,0 procentiniais punktais, 2014 metais – 1,0 procentinį punktą, 2015 metais – 0,7 procentinio punkto. 2015 metais buvo užfiksuota defliacija (žr. 10 pav.).

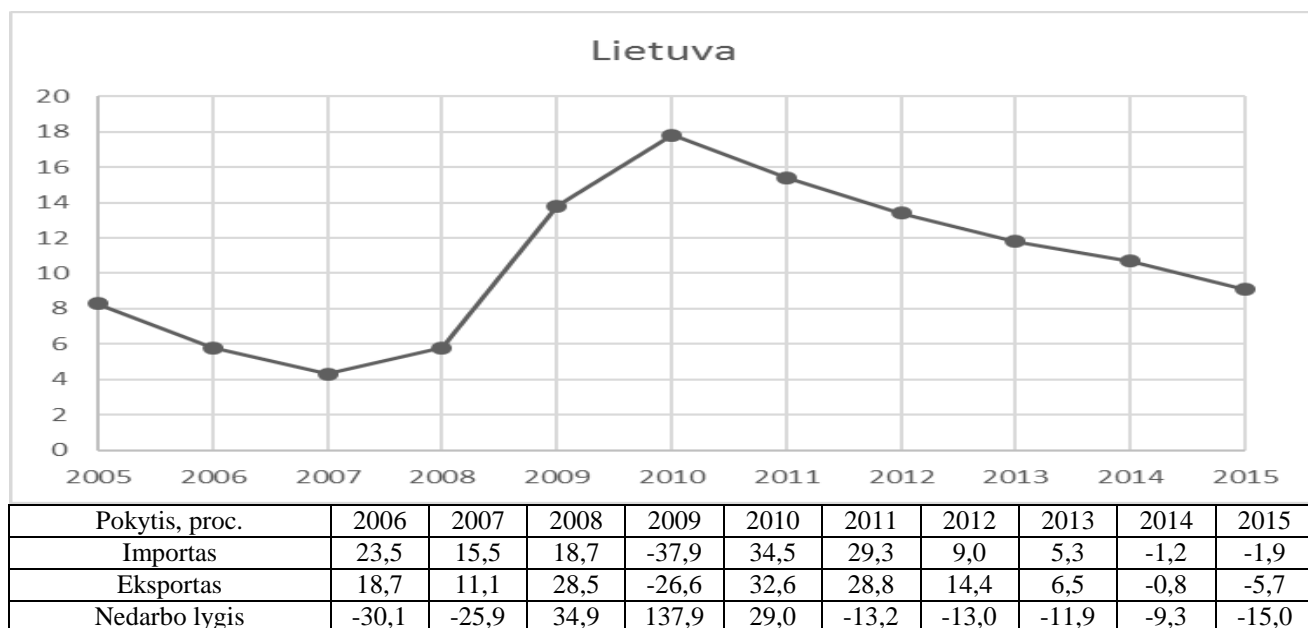
11 pav. Latvijos infliacijos dinamika 2005-2015 metais, proc.

Latvijoje infliacija nuo 2011 metų mažėjo iki 2014 metų. 2012 metais sumažėjo 1,9 procentinio punkto, 2013 metais – 2,3 procentiniais punktais. 2014 metais infliacija padidėjo 0,7 procentinio punkto, bet 2015 metais vėl sumažėjo 0,5 procentinio punkto, lyginant su ankstesniais metais (žr. 11 pav.).

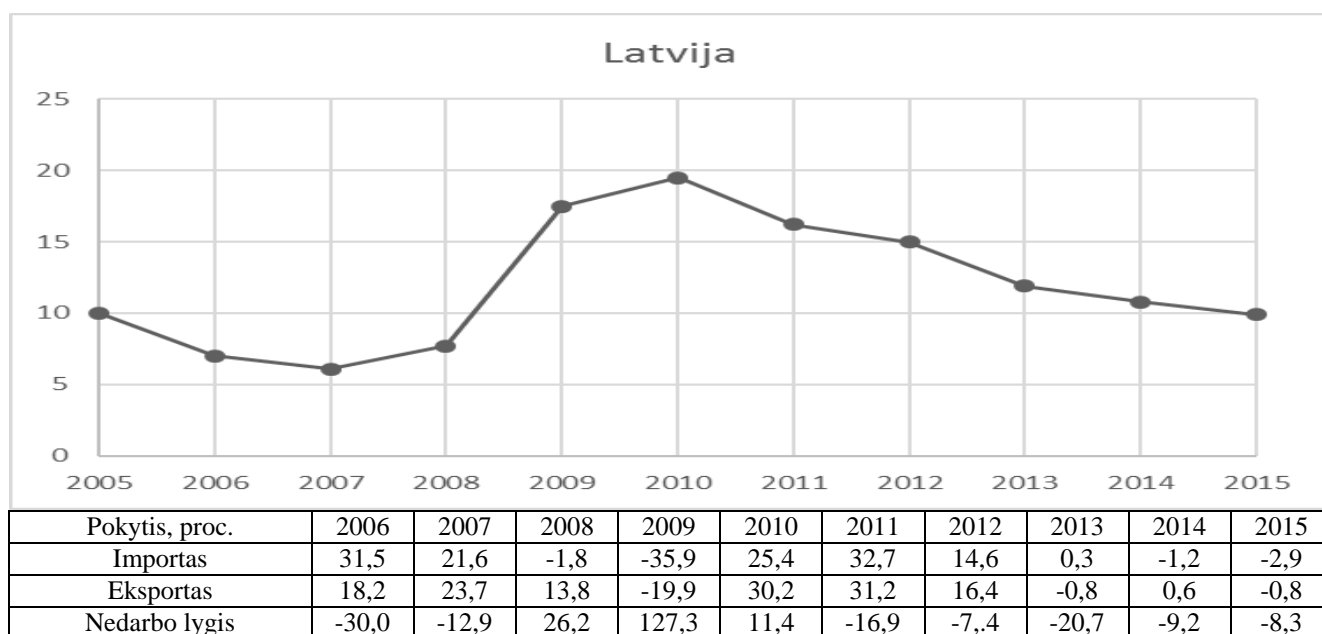
12 pav. Estijos infliacijos dinamika 2005-2015 metais, proc.

Estijoje infliacija mažėjo atitinkamai: 2012 metais – 0,9 procentinio punkto, 2013 metais – 1,0 procentinį punktą, 2014 metais – 0,5 procentinio punkto, 2015 metais – 0,4 procentinio punkto (žr. 12 pav.).

13 pav. Lietuvos nedarbo lygio dinamika 2005-2015 metais, proc.

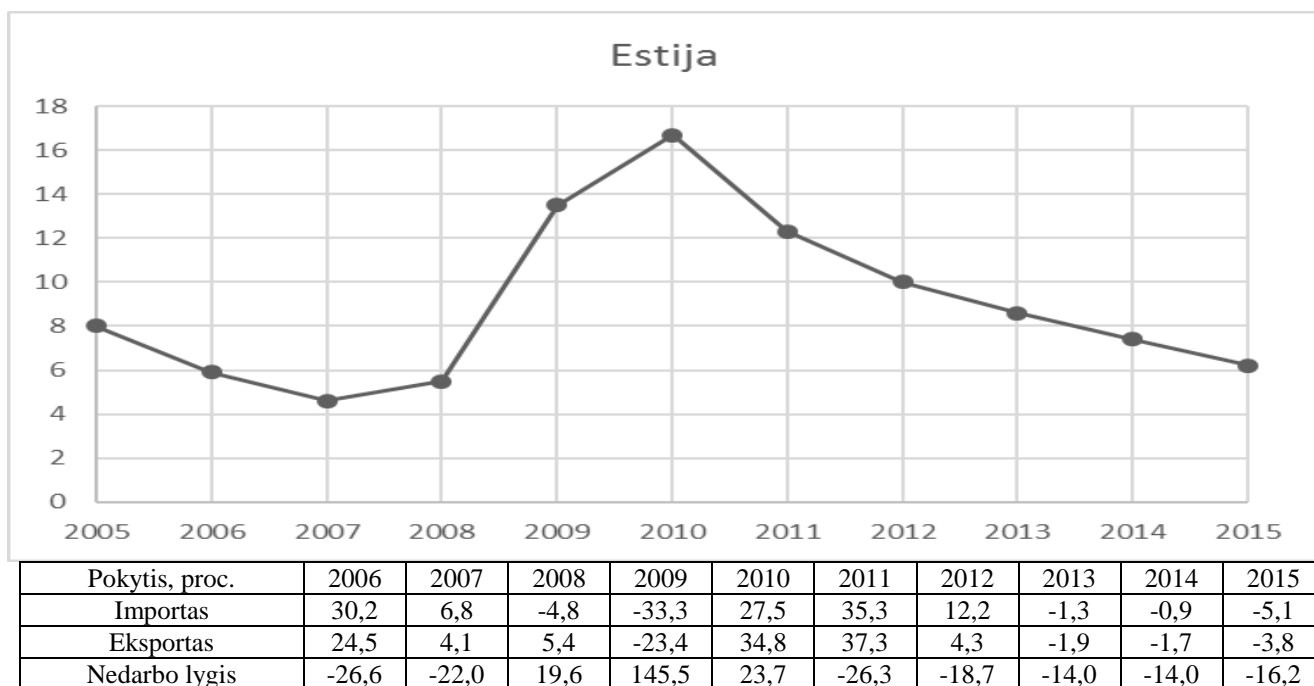
Analizuojant infliacijos ir tarptautinės prekybos dinamiką, pastebimas tarpusavio ryšys. Didėjant eksporto ir importo apimtims, auga ir infliacija. Eksportas ir importas gali įtakoti infliaciją, nes importas ir eksportas skatina kainų konkurenciją, ir turi netiesioginės įtakos kainų lygio kilimui.

14 pav. Latvijos nedarbo lygio dinamika 2005-2015 metais, proc.

Analizuojant nedarbo lygį Baltijos šalyse, matoma, kad nuo 2010 metų nedarbo lygis mažėja visose trijose šalyse. 2011 metais Lietuvoje nedarbo lygis sumažėjo 2,4 procentiniais punktais, 2012 metais – 2,0 procentiniais punktais, 2013 metais – 1,6 procentinio punkto, 2014 metais – 1,1 procentinio punkto, 2015 metais – 1,6 procentinio punkto (žr. 13 pav.).

2011 metais Latvijoje nedarbo lygis sumažėjo 3,3 procentiniais punktais, 2012 metais – 1,2 procentiniais punktais, 2013 metais – 3,1 procentiniais punktais, 2014 metais – 1,1 procentinio punkto, 2015 metais – 0,9 procentinio punkto (žr. 14 pav.). 2011 metais Estijoje nedarbo lygis sumažėjo 4,4 procentiniais punktais, 2012 metais – 2,3 procentiniais punktais, 2013 metais – 1,4 procentiniais punktais, 2014 ir 2015 metais – 1,2 procentiniais punktais (žr. 15 pav.).

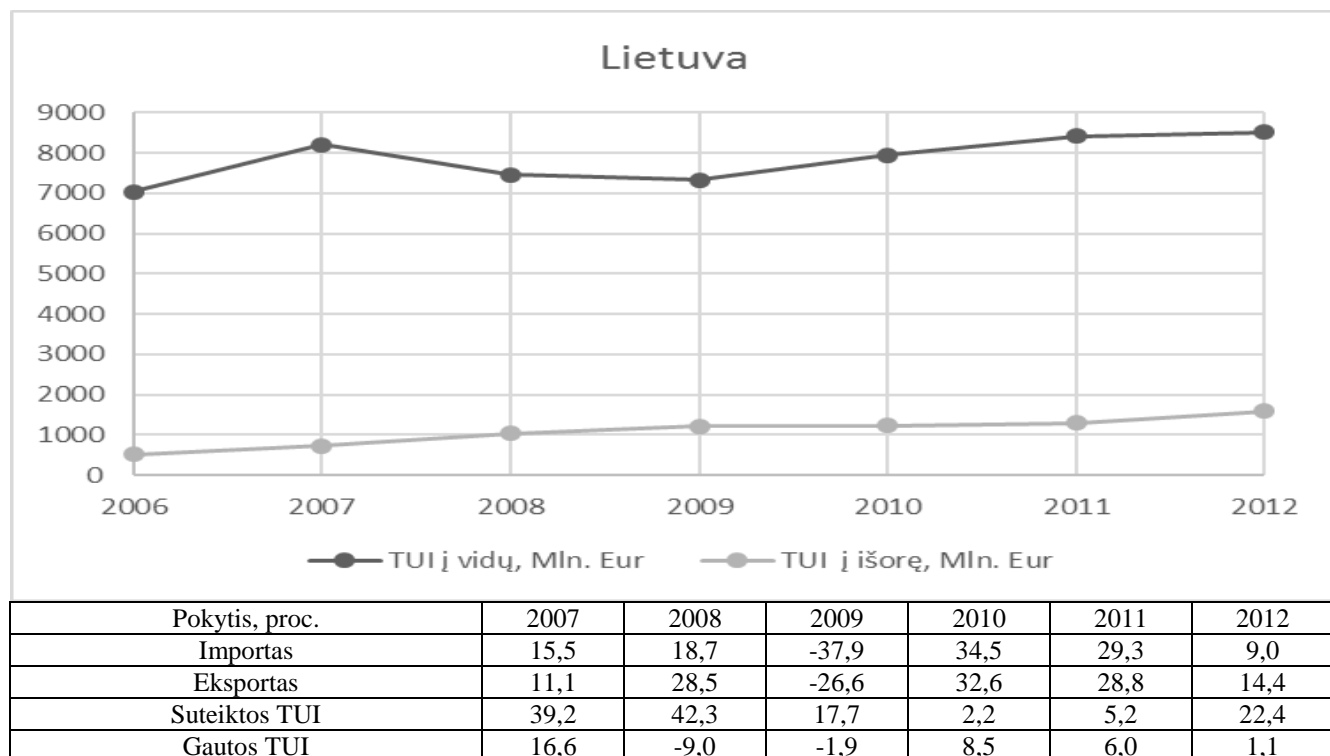
15 pav. Estijos nedarbo lygio dinamika 2005-2015 metais, proc.

Analizuojant nedarbo lygio ir tarptautinės prekybos dinamiką, išvelgiamas galimas tarpusavio ryšys. Eksportuojant ir importuojant prekes, šalyje atitinkamai daugiau gaminama prekių ir paslaugų, tai didina darbo vietų skaičių ir atitinkamai mažina nedarbo lygį šalyje.

Tiesioginės užsienio investicijos apima ilgalaikius ekonominius finansinius santykius ir interesus tarp tiesioginio užsienio investuotojo ir tiesioginio investavimo įmonės, kai investuotojas investuoja į konkrečios šalies įmonę ir tai suteikia teisę investuotojui daryti reikšmingą poveikį tos įmonės veiklai. Ilgalaikis interesas yra laikomas, kai investuotojas įsiguja ne mažiau kaip 10 proc. nuosavo įmonės kapitalo. Tarptautinių užsienio investicijų atsargos yra tarptautinių užsienio investicijų turto vertė ir tarptautinių užsienio įsipareigojimų rezultatas metų pabaigoje.

Analizuojant Baltijos šalių tarptautines užsienio investicijas, pirmiausia analizuojamos į kitas šalis investuotos tarptautinės užsienio investicijos 2005–2012 metais. Vėlesnių metų duomenys neanalizuojami, nes „Eurostat“ duomenų sistemoje, šie duomenys nepateikiami.

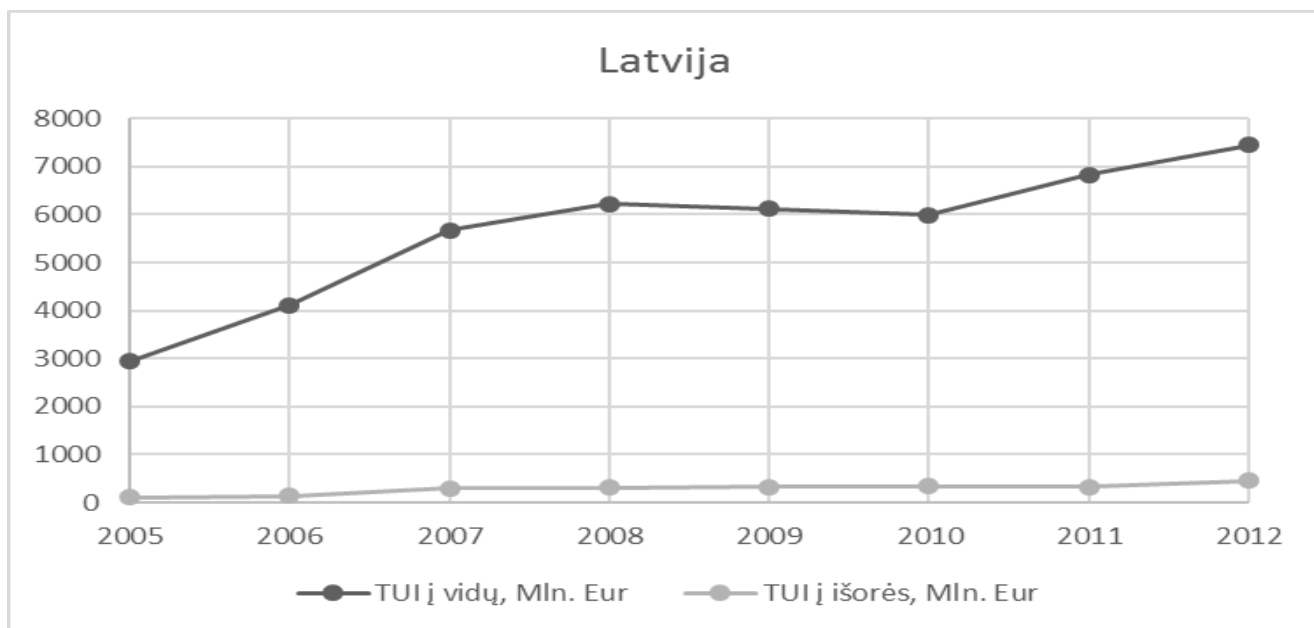
Analizuojant Lietuvos tarptautinių investicijų srautus, matoma, kad Lietuvos investicijų kiekis kasmet auga. Nors augimas nėra toks spartus kaip 2007 ir 2008 metai. Gautinos užsienio investicijos taip pat kasmet palaipsniui didėja (žr. 16 pav.).

16 pav. Lietuvos suteiktos ir gautos užsienio investicijos
2005-2015 metais, Mln. Eur

Lyginant Lietuvos tarptautinės prekybos ir užsienio investicijų dinamiką, galima teigti, kad šie rodikliai turi tarpusavio ryšį. Augant eksporto ir importo apimtims, didėja ir suteiktų bei gautų užsienio investicijų kiekis (žr. 16 pav.).

Analizuojant Latvijos tarptautinių investicijų srautus, matoma, kad Latvijos investicijų kiekis kasmet auga. Augimas buvo sumažėjęs 2011 metais, bet 2012 metais pasiekė ankstesnį lygį. Analizuojamu laikotarpiu, iš kitų šalių gautinų investicijų dinamika nėra pastovi. 2009 ir 2010 metais investicijų kiekis mažėjo, tačiau 2012 metais vėl pradėjo augti. Lyginant Latvijos tarptautinės prekybos ir užsienio investicijų dinamiką, galima teigti, kad šie rodikliai turi tarpusavio ryšį. Augant eksporto ir importo apimtims, didėja ir suteiktų bei gautų užsienio investicijų kiekis (žr. 17 pav.).

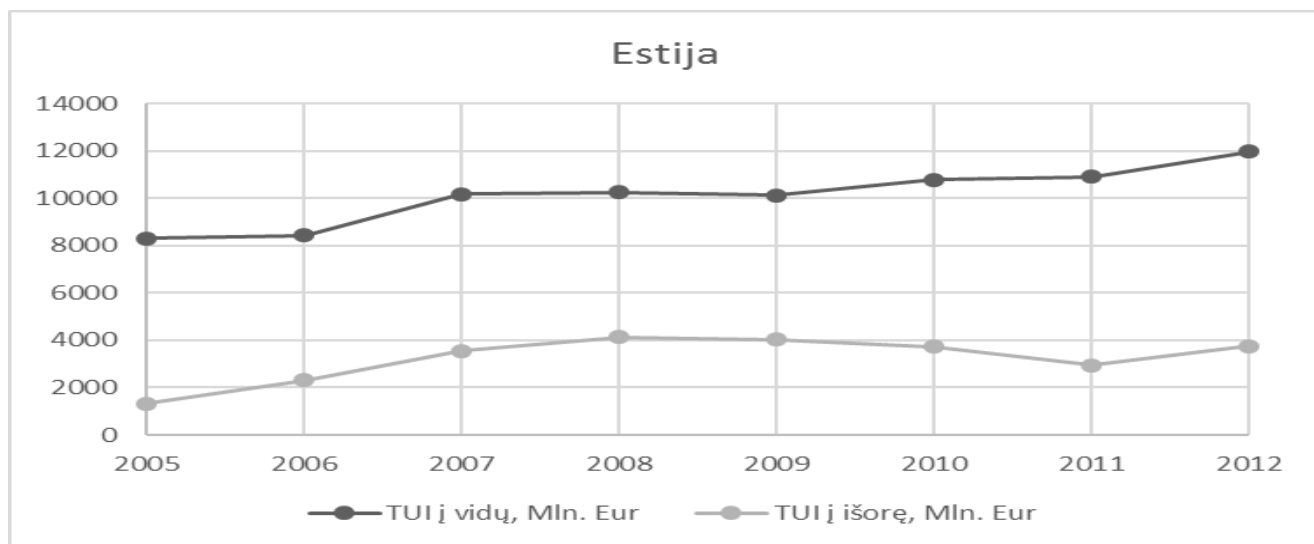

Pokytis, proc.	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Importas	31,5	21,6	-1,8	-35,9	25,4	32,7	14,6
Eksportas	18,2	23,7	13,8	-19,9	30,2	31,2	16,4
Suteiktos TUI	29,4	112,1	2,3	6,9	2,4	-0,9	36,7
Gautos TUI	40,1	37,9	9,7	-1,8	-2,1	14,2	8,9

17 pav. Latvijos suteiktos ir gautos užsienio investicijos
2005-2015 metais, Mln. Eur

Analizuojant Estijos tarptautinių investicijų srautus, matoma, kad Estijos investicijų augimas yra dinamiškas. Analizuojamu laikotarpiu investicijų kiekis augo, tačiau 2009 – 2011 metais buvo sumažėjęs. Gautinos investicijos analizuojamu laikotarpiu sumažėjo tik 2009 metais, visu kitu analizuojamu laikotarpiu gautinos investicijos didėja. Lyginant Estijos tarptautinės prekybos ir užsienio investicijų dinamiką, galima teigti, kad šie rodikliai turi tarpusavio ryšį. Augant eksporto ir importo apimtis, didėja ir suteiktų bei gautų užsienio investicijų kiekis (žr. 18 pav.).

Lyginant Baltijos šalis tarpusavyje, matome, kad daugiausiai tarptautinių užsienio investicijų suteikia Estija, Lietuva ir Latvija šioje srityje elgiasi pasyviau. Lyginant su Lietuva, Estija suteikia daugiau investicijų 70 proc., su Latvija – 91 proc. Nors Lietuva ir Latvija suteikia mažiau investicijų, tačiau kasmet palaipsniui investicijos auga. Analizuojant gautas užsienio investicijas matoma, kad užsienio rezidentai investuoja į Baltijos šalis intensyviau, investicijos kasmet auga. Matomas ženklus skirtumas tarp gautų ir suteiktų investicijų. Skirtumas tarp gautų ir suteiktų investicijų Lietuvoje – 86 proc., Latvijoje – 95 proc., Estijoje – 69 proc..

Pokytis, proc.	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Importas	30,2	6,8	-4,8	-33,3	27,5	35,3	12,2
Eksportas	24,5	4,1	5,4	-23,4	34,8	37,3	4,3
Suteiktos TUI	76,1	53,2	16,5	-2,9	-7,5	-21,0	27,3
Gautos TUI	1,5	20,6	0,8	-1,2	6,4	1,2	9,7

18 pav. Estijos suteiktos ir gautos užsienio investicijos
2005-2015 metais, Mln. Eur

Atlikus rodiklių 2005-2015 metų dinaminę analizę, matoma, kad Baltijos šalyse rodiklių kitimas yra tolygus. Galime daryti išvadą, kad Baltijos šalys į ekonominius reiškinius reaguoja taip pat, tai priklauso nuo jų panašios geografinės ir politinės padėties. Analizuojant tarptautinės prekybos ir bendrojo vidaus produkto dinamiką, matoma, kad žvelgiant į rodiklių 2005-2015 metų dinamiką, rodikliai tarpusavyje nėra susiję. Analizuojant tarptautinės prekybos įtaką infliacijai ir nedarbo lygiui šalyje, matoma, kad rodikliai yra tarpusavyje susiję, teigiamai ir neigiamai keičiantis eksporto ir importo apimtis, atitinkamai keičiasi infliacija ir nedarbo lygis šalyje. Atsižvelgiant į tarptautinės prekybos ir tarptautinių investicijų dinamiką Baltijos šalyse, taip pat galima daryti išvadą, kad šie rodikliai yra tarpusavyje susiję ir daro vienas kitam įtaką.

Atlikus rodiklių 2005-2015 metų dinaminę analizę, galima daryti išvadą, kad tarptautinė prekyba daro reikšmingą įtaką Baltijos šalių ekonominiams rodikliams. Siekiant patvirtinti arba paneigti šiuos rezultatus, toliau atliekama regresinė analizė, rodiklių tarpusavio ryšiui nustatyti ir reikšmingumui įvertinti.

4.2. Tarptautinės prekybos įtakos Baltijos šalių ekonomikai vertinimas

Siekiant kuo tiksliau įvertinti tarptautinės prekybos įtaką ekonominiams rodikliams pasirinktos Baltijos šalys: Lietuva, Latvija, Estija, kurios yra tarpusavyje susijusios, todėl gali būti vertinamos kartu bei lyginamos tarpusavyje.

Pirmiausia atliekama Lietuvos tarptautinės prekybos įtakos Baltijos šalių ekonomikai koreliacinė ir regresinė analizė, remiantis 1 priede pateiktais duomenimis. Lietuvos tarptautinės prekybos, eksporto bei importo regresinės analizės gauti rezultatai pateikiami 4, 5, 6 lentelėse (išsamūs skaičiavimų rezultatai pateikiami 4 - 15 prieduose).

4 lentelė. Lietuvos tarptautinės prekybos ir ekonominių rodiklių analizės rezultatai

Rodiklis	Koreliacijos koeficientas „r“ ⁴	Determinacijos koeficientas „r ² “ ⁴	F - reikšmingumas
BVP rinkos kainomis	0,9399	0,8835	0,0002
BVP 1 gyventojui	0,9546	0,9113	0,0001
Infliacija	0,7215	0,5206	0,0529
Nedarbo lygis	0,7890	0,6225	0,0203
Ilgalaikis nedarbas	0,6844	0,4684	0,0799
Užimtumas	0,6298	0,3967	0,1325
Minimalus atlyginimas	0,8841	0,7816	0,0023
Tiesioginės investicijos	0,9239	0,8537	0,0005
Tiesioginės investicijos užsienyje	0,4885	0,2386	0,3360
TUI į išorę	0,9412	0,8858	0,0130
TUI į vidų	0,7715	0,5953	0,1638
Einamosios sąskaitos balansas	0,9819	0,9641	0,0000

Vertinant Lietuvos tarptautinės prekybos įtaką šalies ekonominiams rodikliams, pirmiausia atliekama regresinė analizė, kai x_1 – eksportas, x_2 – importas. Vertinant ryšio stiprumą tarp tarptautinės prekybos ir ekonominių rodiklių skaičiuojamas koreliacijos koeficientas „r“⁴. Atlikus ryšio stiprumo analizę ir vadovaujantis koreliacijos koeficiento „r“⁴ reikšmės vertinimo metodika, galima teigi, kad labai silpnas ir silpnas ryšys tarp tarptautinės prekybos ir ekonominių rodiklių neegzistuoja. Vidutinis ryšio stiprumas egzistuoja tarp tarptautinės prekybos ir tiesioginių investicijų užsienyje, ilgalaikio nedarbo bei užimtumo. Stiprus ryšio stiprumas egzistuoja tarp tarptautinės prekybos ir infliacijos, gautų tarptautinių užsienio investicijų, nedarbo lygio, minimalaus atlyginimo, tiesioginių investicijų, BVP rinkos kainomis, suteiktų tarptautinių užsienio investicijų, BVP vienam gyventojui, bei einamosios sąskaitos balanso (žr. 4 lent.).

Vertinant modelio tikslumą, skaičiuojamas determinacijos koeficientą „r²“⁴. Determinacijos koeficientas kinta nuo 0 iki 1, taigi kuo reikšmė didesnė, tuo geriau vertinamas modelis. Praktiškai tinkamai pasirinktas modelis būna tada, kai $r^2 \geq 0,7$. Pagal 4 lentelėje pateiktus duomenis galima teigti, kad modelis yra pakankamai tikslus su šiais ekonomiais rodikliais: minimalus atlyginimas, tiesioginės investicijos, BVP rinkos kainomis, suteiktos tarptautinės užsienio investicijos, BVP vienam gyventojui bei einamosios sąskaitos balansas.

Priklausomybė tarp Lietuvos tarptautinės prekybos ir šalies ekonominių rodiklių tikrinama F testu. Vadovaujantis principu, kad priklausomybė egzistuoja tik tada, kai F-reikšmingumas $< 0,05$ galima teigti, kad tiesinė priklausomybė yra tarp tarptautinės prekybos ir einamosios sąskaitos balanso,

BVP vienam gyventojui, BVP rinkos kainomis, tiesioginių investicijų, minimalaus atlyginimo, suteiktų tarptautinių užsienio investicijų bei nedarbo lygio (žr. 4 lent.).

5 lentelė Lietuvos eksporto ir ekonominių rodiklių analizės rezultatai.

Rodiklis	Koreliacijos koeficientas „r“	Determinacijos koeficientas „r ² “	F - reikšmingumas
BVP rinkos kainomis	0,9174	0,8415	0,0001
BVP 1 gyventojui	0,9467	0,8963	0,0000
Infliacija	0,4299	0,1849	0,1869
Nedarbo lygis	0,3381	0,1143	0,3091
Ilgalaikis nedarbas	0,4482	0,2009	0,1668
Užimtumas	0,0657	0,0043	0,8479
Minimalus atlyginimas	0,8686	0,7544	0,0005
Tiesioginės investicijos	0,9204	0,8471	0,0001
Tiesioginės investicijos užsienyje	0,3026	0,0916	0,3658
TUI į išorę	0,8043	0,6469	0,0292
TUI į vidų	0,7673	0,5888	0,0440
Einamosios sąskaitos balansas	0,5020	0,2520	0,1156

Įvertinus Lietuvos tarptautinės prekybos įtaką šalies ekonominiams rodikliams, atliekamas atskirai eksporto bei importo įtakos ekonominiams rodikliams vertinimas. Pirmiausia vertinamas ryšio stiprumas tarp eksporto ir ekonominių rodiklių. Atlikus ryšio stiprumo analizę, matoma, kad ryšio stiprumas svyruoja nuo 0,1 iki 0,9. Vadovaujantis koreliacijos koeficiento „r“ reikšmės vertinimo metodika, galima teigti, kad labai silpnas tarpusavio ryšys yra tarp eksporto ir Lietuvos gyventojų užimtumo. Silpnas ryšys vyrauja tarp eksporto ir nedarbo lygio, bei tiesioginių užsienio investicijų užsienyje. Vidutinis ryšys egzistuoja tarp eksporto ir ilgalaikio nedarbo, infliacijos, bei einamosios sąskaitos balanso. Stiprus ryšys egzistuoja tarp eksporto ir suteiktų tarptautinių užsienio investicijų, gautų tarptautinių užsienio investicijų, bei minimalaus atlyginimo. Stiprus ryšys egzistuoja tarp eksporto ir BVP, tiek rinkos kainomis, tiek BVP vienam gyventojui. Stiprus ryšys taip pat egzistuoja tarp eksporto ir tiesioginių investicijų (žr. 5 lent.).

Vertinant modelio tikslumą, skaičiuojamas determinacijos koeficientą „r²“. Pagal 5 lentelėje pateiktus duomenis, galima teigti, kad modelis yra pakankamai tikslus su šiais ekonominiais rodikliais: BVP rinkos kainomis, BVP vienam gyventojui, minimalus atlyginimas, tiesioginės investicijos ir gautos tiesioginės investicijos, nes $r^2 \geq 0,7$.

Priklausomybė tarp Lietuvos eksporto ir ekonominių rodiklių tikrinama F testu. Vadovaujantis principo, kad priklausomybė egzistuoja tik tada, kai F-reikšmingumas $< 0,05$ galima teigti, kad tiesinė priklausomybė yra tarp eksporto ir BVP rinkos kainomis, BVP vienam gyventojui, minimalaus atlyginimo, tiesioginių investicijų, suteiktų tiesioginių užsienio investicijų, bei gautų tiesioginių užsienio investicijų (žr. 5 lent.).

6 lentelė. Lietuvos importo ir ekonominių rodiklių analizės rezultatai

Rodiklis	Koreliacijos koeficientas „r“	Determinacijos koeficientas „r ² “	F - reikšmingumas
BVP rinkos kainomis	0,9397	0,8831	0,0000
BVP 1 gyventojui	0,9488	0,9002	0,0000
Infliacija	0,2803	0,0785	0,4039
Nedarbo lygis	0,1594	0,0254	0,6396
Ilgalaikis nedarbas	0,3127	0,0978	0,3491
Užimtumas	0,2123	0,0451	0,5308
Minimalus atlyginimas	0,8047	0,6475	0,0028
Tiesioginės investicijos	0,9133	0,8342	0,0001
Tiesioginės investicijos užsienyje	0,2030	0,0412	0,5494
TUI į išorę	0,5696	0,3245	0,1819
TUI į vidų	0,7435	0,5528	0,0554
Einamosios sąskaitos balansas	0,2876	0,0827	0,3912

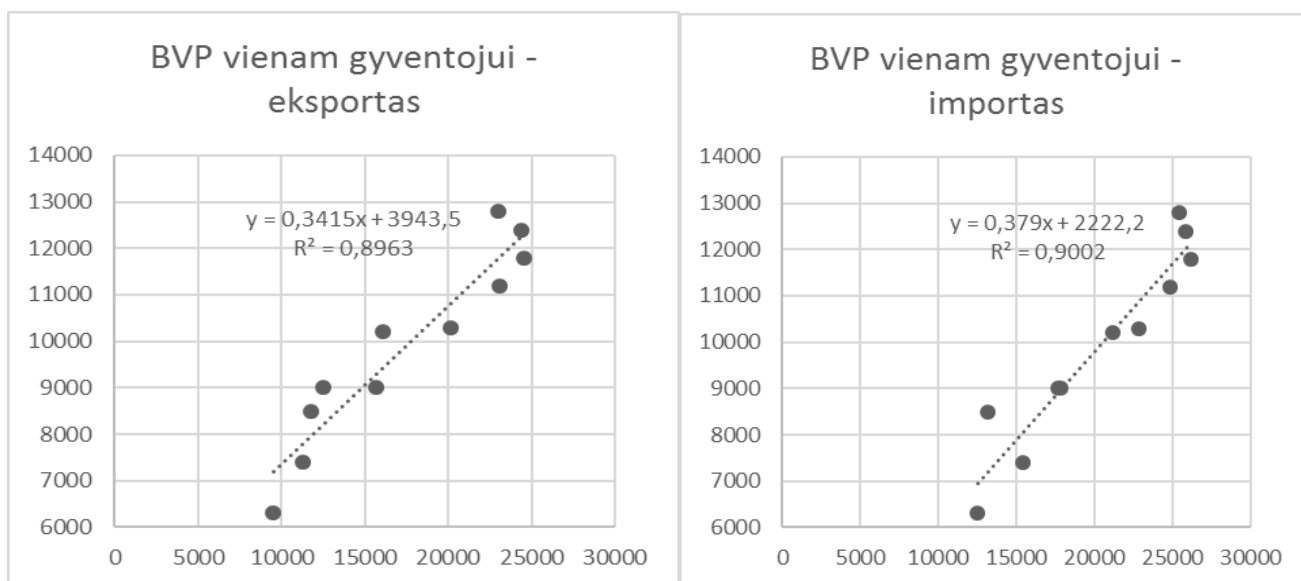
Siekiant tiksliau apibūdinti tarptautinės prekybos įtaką, taip pat analizuojama Lietuvos importo įtaka šalies ekonominiams rodikliams. Vertinant ryšio stiprumą, galima teigti, kad labai silpnas tarpusavio ryšys yra tarp importo ir nedarbo lygio šalyje, bei ilgalaikio nedarbo. Silpnas ryšys yra tarp importo ir infliacijos, užimtumo, tiesioginių investicijų užsienyje ir einamosios sąskaitos balanso. Vidutinis ryšio stiprumas yra tarp importo ir suteiktų tarptautinių užsienio investicijų. Stiprus ryšys egzistuoja tarp importo ir gautų tarptautinių užsienio investicijų, bei minimalaus atlyginimo šalyje. Labai stiprus ryšys egzistuoja tarp importo ir BVP rodiklių bei tiesioginių investicijų (žr. 6 lent.).

Vertinant modelio tikslumą, skaičiuojamas determinacijos koeficientą „r²“. Pagal 6 lentelėje pateiktus duomenis, galima teigti, kad modelis yra praktiškas tik su šiais ekonominiams rodikliais: BVP rinkos kainomis, BVP vienam gyventojui ir tiesioginėmis investicijomis, nes $r^2 \geq 0,7$.

Priklausomybė tarp Lietuvos importo ir ekonominių rodiklių tikrinama F testu. Vadovaujantis principo, kad priklausomybė egzistuoja tik tada, kai F-reikšmingumas $< 0,05$ galima teigti, kad tiesinė priklausomybė yra tarp importo ir BVP, minimalaus atlyginimo, tiesioginių investicijų, bei gautų tiesioginių užsienio investicijų (žr. 6 lent.).

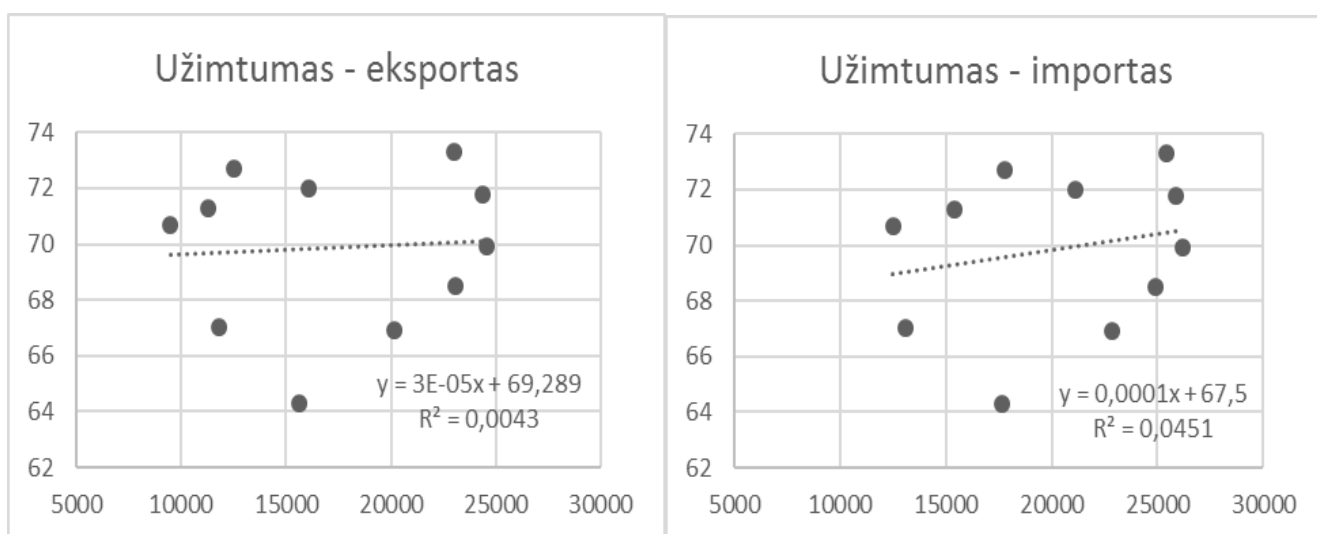
Atlikus Lietuvos tarptautinės prekybos įtakos šalies ekonominiams rodikliams analizę, matoma, kad tiek tarptautinė prekyba, tiek atskirai eksportas ir importas turi įtakos BVP rodikliui (žr. 19 pav.). Analizuojant įtaką BVP rodikliui buvo pasirinkta BVP rinkos kainomis ir BVP vienam gyventojui, tam kad kuo tiksliau būtų atliktas įvertinimas. Šiuo atveju tarp abiejų analizuotų rodiklių ryšys yra labai stiprus, modelis yra pakankamai tikslus ir egzistuoja priklausomybė tarp rodiklių. Analizuojant tarptautinės prekybos įtaką investicijoms, pasirinkta keletas rodiklių, tačiau atlikus analizę matoma, kad tarptautinė prekyba turi įtakos tiesioginių investicijų metų pabaigoje rodikliui. Šis rodiklis parodo skirtumą tarp išorės finansinio turto ir įsipareigojimų, Eurostato duomenimis rodiklis laikomas statistiniu mokėjimo balansu. Taip pat galima teigti kad eksportas turi įtakos suteiktoms tarptautinėms užsienio investicijoms, o importas – gautoms tarptautinėms užsienio investicijoms. Tarptautinė

prekyba turi įtakos šalies minimaliam atlyginimui, įtaka išlieka ir vertinant eksportą ir importą atskirai. Ryšys randamas ir tarp tarptautinės prekybos ir einamosios sąskaitos balanso, tačiau analizuojant atskirai eksporto ir importo įtaką, stiprus ryšys neaptinkamas.

19 pav. Lietuvos BVP vienam gyventojui ir eksporto/importo sklaidos diagrama

Atlikus Lietuvos tarptautinės įtakos ekonominiams rodikliams analizę aptikta, kad atitinkamiems rodikliams tarptautinė prekyba įtakos nedaro. Silpniausias ryšys aptinkamas tarp tarptautinės prekybos ir užimtumo šalyje (žr. 20 pav.). Šis ryšys aptinkamas visais vertinimo būdais. Taip pat silpnas ryšys aptinkamas tarp tarptautinės prekybos ir nedarbo lygio šalyje, tačiau tendencija labiau matoma analizuojant eksportą ir importą atskirai.

20 pav. Lietuvos užimtumo ir eksporto/importo sklaidos diagrama

Atlikus Lietuvos tarptautinės prekybos įtakos ekonominiams rodikliams vertinimą, toliau atliekamas Latvijos tarptautinės prekybos įtakos šalies ekonominiams rodikliams vertinimas, remiantis 2 priede pateiktais duomenimis. Apibendrinti Latvijos tarptautinės prekybos, eksporto ir importo regresinės analizės rezultatai pateikiami 7, 8, 9 lentelėse (išsamūs skaičiavimų rezultatai pateikiami 16 - 27 prieduose).

7 lentelė. Latvijos tarptautinės prekybos ir ekonominių rodiklių analizės rezultatai

Rodiklis	Koreliacijos koeficientas „r“	Determinacijos koeficientas „r ² “	F - reikšmingumas
BVP rinkos kainomis	0,8250	0,6806	0,0104
BVP 1 gyventojui	0,8827	0,7792	0,0024
Infliacija	0,8225	0,6765	0,0109
Nedarbo lygis	0,8502	0,7229	0,0059
Ilgalaikis nedarbas	0,7611	0,5793	0,0313
Užimtumas	0,8548	0,7307	0,0053
Minimalus atlyginimas	0,9131	0,8337	0,0008
Tiesioginės investicijos	0,9290	0,8630	0,0004
Tiesioginės investicijos užsienyje	0,7829	0,6129	0,0225
TUI į išorę	0,8518	0,7256	0,0394
TUI į vidų	0,8582	0,7366	0,0356
Einamosios sąskaitos balansas	0,9875	0,9751	0,0000

Vertinant Latvijos tarptautinės prekybos įtaką šalies ekonominiams rodikliams, pirmiausia atliekama regresinė analizė, kai x_1 – eksportas, x_2 – importas. Vertinant ryšio stiprumą tarp tarptautinės prekybos ir ekonominių rodiklių vadovaujasi koreliacijos koeficiento „r“ reikšmės vertinimo metodika. Vertinant koreliacinės analizės rezultatus, galima teigti, kad tarp Latvijos tarptautinės prekybos ir šalies ekonominių rodiklių egzistuoja tik stiprus ir labai stiprus ryšys, kuris svyruoja nuo 0,78 iki 0,99 (žr. 7 lent.).

Vertinant modelio tikslumą, skaičiuojamas determinacijos koeficientą „r²“. Pagal 7 lentelėje pateiktus duomenis, galima teigti, kad modelis yra praktiškas tik su šiais ekonominiais rodikliais: BVP vienam gyventojui, nedarbo lygis, užimtumas, minimalus atlyginimas, tiesioginės investicijos, suteiktos ir gautos tarptautinės užsienio investicijos bei einamosios sąskaitos balansas, nes $r^2 \geq 0,7$.

Priklausomybė tarp Latvijos tarptautinės prekybos ir ekonominių rodiklių tikrinama F testu. Vadovaujantis principo, kad priklausomybė egzistuoja tik tada, kai F-reikšmingumas $< 0,05$ galima teigti, kad tiesinė priklausomybė yra tarp tarptautinės prekybos ir visų analizuotų ekonominių rodiklių (žr. 7 lent.).

Vertinant ryšio stiprumą tarp Latvijos eksporto ir šalies ekonominių rodiklių remiamasi koreliacijos koeficiento „r“ rezultatais. Labai silpnas tarpusavio ryšys yra tarp eksporto ir užimtumo šalyje bei tiesioginių investicijų užsienyje. Silpnas ryšys – tarp eksporto ir nedarbo lygio bei einamosios sąskaitos balanso. Vidutinis ryšys – tarp eksporto ir infliacijos bei ilgalaikio nedarbo.

Stiprus ryšys – tarp eksporto ir BVP rinkos kainomis, BVP vienam gyventojui, minimalaus atlyginimo, suteiktų ir gautų tarptautinių užsienio investicijų. Labai stiprus ryšys – tarp eksporto ir tiesioginių investicijų (žr. 8 lent.).

8 lentelė. Latvijos eksporto ir ekonominių rodiklių analizės rezultatai

Rodiklis	Koreliacijos koeficientas „r“	Determinacijos koeficientas „r ² “	F - reikšmingumas
BVP rinkos kainomis	0,7058	0,4981	0,0152
BVP 1 gyventojui	0,8219	0,6755	0,0019
Infliacija	0,5535	0,3063	0,0774
Nedarbo lygis	0,2052	0,0421	0,5450
Ilgalaikis nedarbas	0,4533	0,2055	0,1614
Užimtumas	0,1215	0,0148	0,7219
Minimalus atlyginimas	0,8641	0,7467	0,0006
Tiesioginės investicijos	0,9259	0,8573	0,0000
Tiesioginės investicijos užsienyje	0,1876	0,0352	0,5808
TUI į išorę	0,8453	0,7145	0,0082
TUI į vidų	0,8576	0,7355	0,0065
Einamosios sąskaitos balansas	0,3764	0,1417	0,2539

Vertinant modelio tinkamumą, skaičiuojamas determinacijos koeficientą „r²“. Pagal 8 lentelėje pateiktus duomenis, galima teigti, kad modelis yra pakankamai tikslus tik su šiais ekonomiais rodikliais: minimaliu atlyginimu, tiesioginėmis investicijomis, suteiktomis ir gautomis tarptautinėmis užsienio investicijomis, nes $r^2 \geq 0,7$.

Priklausomybė tarp Latvijos eksporto ir ekonominių rodiklių tikrinama F testu. Vadovaujantis principo, kad priklausomybė egzistuoja tik tada, kai F-reikšmingumas $< 0,05$ galima teigti, kad tiesinė priklausomybė yra tarp Latvijos eksporto ir BVP rinkos kainomis, BVP vienam gyventojui, minimalaus atlyginimo, tiesioginių investicijų, suteiktų ir gautų tarptautinių užsienio investicijų (žr. 8 lent.).

Įvertinus Latvijos tarptautinės prekybos įtaką šalies ekonominiams rodikliams ir atskirai įvertinus Latvijos eksporto įtaką šalies ekonominiams rodikliams, toliau atliekamas ir Latvijos importo įtakos šalies ekonominiams rodikliams analizė.

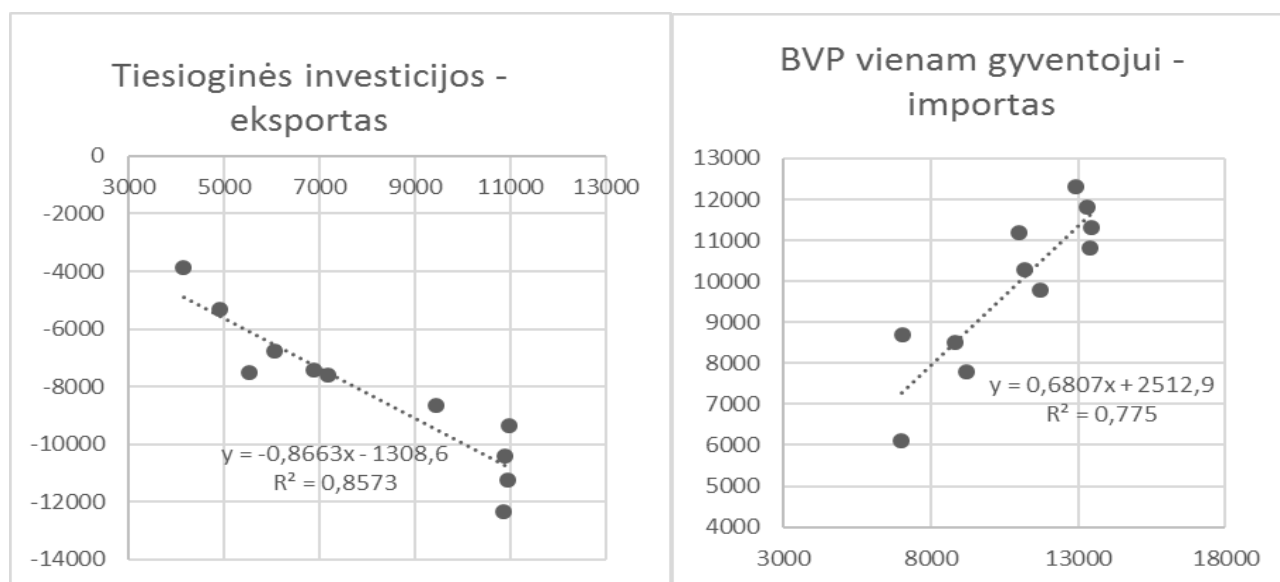
Vertinant Latvijos importo ir ekonominių rodiklių ryšio stiprumą, pagal 9 lentelėje pateiktus duomenis, galima teigti, kad labai silpnas tarpusavio ryšys yra tarp importo ir nedarbo lygio, ilgalaikio nedarbo ir einamosios sąskaitos balanso. Silpnas ryšys – tarp importo ir infliacijos bei užimtumo šalyje. Vidutinis ryšys – tarp importo ir minimalaus atlyginimo, tiesioginių investicijų užsienyje bei suteiktų tarptautinių užsienio investicijų. Stiprus ryšys – tarp importo ir gautų tarptautinių užsienio investicijų, tiesioginių investicijų, BVP rinkos kainomis bei BVP vienam gyventojui. Šiuo atveju, tarp Latvijos importo ir ekonominių rodiklių, labai stiprus ryšys neegzistuoja.

9 lentelė. Latvijos importo ir ekonominių rodiklių analizės rezultatai

Rodiklis	Koreliacijos koeficientas „r“ ^{cc}	Determinacijos koeficientas „r“ ^{2cc}	F - reikšmingumas
BVP rinkos kainomis	0,8210	0,6741	0,0019
BVP 1 gyventojui	0,8803	0,7750	0,0003
Infliacija	0,2363	0,0558	0,4842
Nedarbo lygis	0,1714	0,0294	0,6143
Ilgalaikis nedarbas	0,1447	0,0209	0,6712
Užimtumas	0,2559	0,0655	0,4475
Minimalus atlyginimas	0,6520	0,4250	0,0297
Tiesioginės investicijos	0,8024	0,6438	0,0030
Tiesioginės investicijos užsienyje	0,4975	0,2475	0,1194
TUI į išorę	0,6467	0,4182	0,0831
TUI į vidų	0,6974	0,4864	0,0545
Einamosios sąskaitos balansas	0,0550	0,0030	0,8725

Vertinant modelio tikslumą, skaičiuojamas determinacijos koeficientą „r“^{2cc}. Pagal 9 lentelėje pateiktus duomenis, galima teigti, kad modelis yra pakankamai tikslus tik su BVP vienam gyventojui rodikliu, nes $r^2 \geq 0,7$.

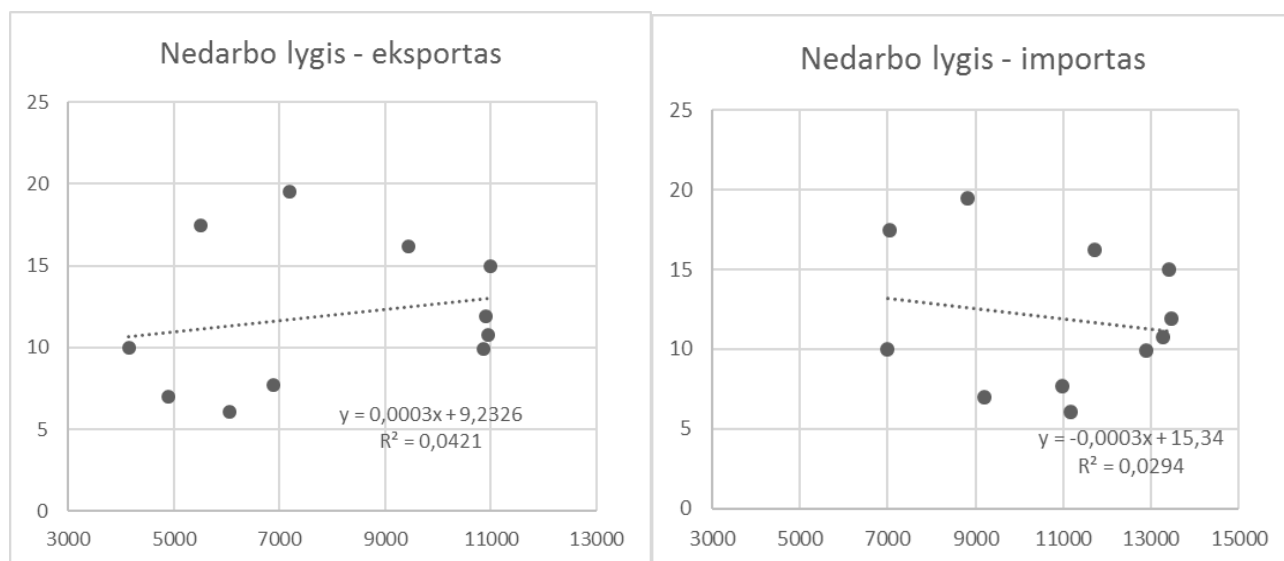
Priklausomybė tarp Latvijos importo ir ekonominių rodiklių tikrinama F testu. Vadovaujantis principu, kad priklausomybė egzistuoja tik tada, kai F-reikšmingumas $< 0,05$ galima teigti, kad tiesinė priklausomybė yra tarp importo ir BVP vienam gyventojui, BVP rinkos kainomis, minimalaus atlyginimo bei tiesioginių investicijų (žr. 9 lent.).

21 pav. Latvijos tiesioginių investicijų/BVP vienam gyventojui ir eksporto/importo sklaidos diagrama

Apibendrinant Latvijos tarptautinės prekybos įtaką šalies ekonominiams rodikliams, galima teigti, kad Latvijos tarptautinė prekyba daro įtaką BVP rodikliui, stipresnis ryšys aptinkamas analizuojant BVP vienam gyventojui rodiklį. Taip pat matoma, kad tarptautinė prekyba turi įtakos

tiesioginėms investicijoms bei minimaliam šalies atlyginimui. Analizuojant tarptautinės prekybos įtaką šalies minimaliam atlyginimui, matoma, kad importo atžvilgių ryšys yra vidutinis, tačiau eksporto ir bendrai visos šalies tarptautinės prekybos atžvilgiu – stiprus (žr. 21 pav.).

22 pav. Latvijos nedarbo lygio ir eksporto/importo sklaidos diagrama

Analizuojant tarptautinės prekybos įtaką Latvijos ekonominiams rodikliams, pastebima, kad pirmame analizės etape, įtaka aptinkama su visais rodikliais, tačiau analizuojant atskirai eksportą ir importą, įtakos sritys sumažėja. Eksportas ir importas neturi įtakos užimtumui, nedarbo lygiui bei infliacijai šalyje. Nedidelė įtaka taip pat aptinkama su einamosios sąskaitos balansu (žr. 22 pav.).

Atlikus Lietuvos ir Latvijos tarptautinės prekybos įtakos ekonominiams rodikliams vertinimą, toliau atliekamas Estijos tarptautinės prekybos įtakos šalies ekonominiams rodikliams vertinimas, remiantis 3 priede pateiktais duomenimis. Apibendrinti Estijos tarptautinės prekybos, eksporto ir importo koreliacinės ir regresinės analizės rezultatai pateikiami 10, 11, 12 lentelėse (išsamūs skaičiavimų rezultatai pateikiami 28 - 39 prieduose).

Vertinant Estijos tarptautinės prekybos įtaką šalies ekonominiams rodikliams, pirmiausia atliekama regresinė analizė, kai x_1 – eksportas, x_2 – importas. Vertinant ryšio stiprumą tarp tarptautinės prekybos ir ekonominių rodiklių skaičiuojamas koreliacijos koeficientas „r“. Atlikus ryšio stiprumo analizę ir vadovaujantis koreliacijos koeficiento „r“ reikšmės vertinimo metodika, galima teigi, kad labai silpnas ryšys tarp tarptautinės prekybos ir ekonominių rodiklių neegzistuoja. Silpnas ryšys egzistuoja tarp tarptautinės prekybos ir suteiktų tarptautinių užsienio investicijų. Vidutinis ryšio stiprumas egzistuoja tarp tarptautinės prekybos ir infliacijos bei tiesioginių investicijų užsienyje. Stiprus ryšio stiprumas egzistuoja tarp tarptautinės prekybos ir BVP rinkos kainomis, BVP vienam gyventojui, užimtumo, ilgalaikio nedarbo, minimalaus atlyginimo, tiesioginių investicijų bei gautų

tarptautinių užsienio investicijų. Labai stiprus ryšys egzistuoja tarp tarptautinės prekybos ir nedarbo lygio bei einamosios sąskaitos balanso (žr. 10 lent.).

10 lentelė. Estijos tarptautinės prekybos ir ekonominių rodiklių analizės rezultatai

Rodiklis	Koreliacijos koeficientas „r“	Determinacijos koeficientas „r ² “	F - reikšmingumas
BVP rinkos kainomis	0.8778	0.7706	0.0028
BVP 1 gyventojui	0.8754	0.7764	0.0030
Infliacija	0.5092	0.2593	0.3010
Nedarbo lygis	0.9058	0.8205	0.0010
Ilgalaikis nedarbas	0.7250	0.5257	0.0506
Užimtumas	0.8671	0.7519	0.0038
Minimalus atlyginimas	0.7643	0.5842	0.0299
Tiesioginės investicijos	0.8297	0.6884	0.0094
Tiesioginės investicijos užsienyje	0.6800	0.4624	0.0835
TUI į išorę	0.3121	0.0974	0.7740
TUI į vidų	0.8194	0.6714	0.0619
Einamosios sąskaitos balansas	0.9449	0.8928	0.0001

Vertinant modelio tikslumą, skaičiuojamas determinacijos koeficientą „r²“. Praktiškai tinkamai pasirinktas modelis būna tada, kai $r^2 \geq 0,7$. Pagal 10 lentelėje pateiktus duomenis galima teigti, kad modelis yra pakankamai tikslus su šiais ekonomiais rodikliais: BVP rinkos kainomis, BVP vienam gyventojui, nedarbo lygis, užimtumas, einamosios sąskaitos balansas (žr. 10 lent.).

Priklausomybė tarp Estijos tarptautinės prekybos ir šalies ekonominių rodiklių tikrinama F testu. Vadovaujantis principu, kad priklausomybė egzistuoja tik tada, kai F-reikšmingumas $< 0,05$ galima teigti, kad tiesinė priklausomybė yra tarp tarptautinės prekybos ir BVP rinkos kainomis, BVP vienam gyventojui, nedarbo lygio, ilgalaikio nedarbo, užimtumo, minimalaus atlyginimo, tiesioginių investicijų bei einamosios sąskaitos balanso (žr. 10 lent.).

11 lentelė. Estijos eksporto ir ekonominių rodiklių analizės rezultatai

Rodiklis	Koreliacijos koeficientas „r“	Determinacijos koeficientas „r ² “	F - reikšmingumas
BVP rinkos kainomis	0,8651	0,7485	0.0006
BVP 1 gyventojui	0,8654	0,7489	0,0006
Infliacija	0,1990	0,0396	0,5574
Nedarbo lygis	0,0042	0,0000	0,9903
Ilgalaikis nedarbas	0,2110	0,0445	0,5334
Užimtumas	0,0583	0,0034	0,8649
Minimalus atlyginimas	0,7325	0,5365	0,0104
Tiesioginės investicijos	0,8276	0,6850	0,0017
Tiesioginės investicijos užsienyje	0,5007	0,2507	0,1167
TUI į išorę	0,2845	0,0810	0,4946
TUI į vidų	0,7853	0,6168	0,0209
Einamosios sąskaitos balansas	0,4814	0,2317	0,1339

Įvertinus Estijos tarptautinės prekybos įtaką šalies ekonominiams rodikliams, toliau atliekama koreliacinė ir regresinės analizės, kai x_1 – eksportas. Vertinant ryšio stiprumą tarp Estijos eksporto ir šalies ekonominių rodiklių remiamasi koreliacijos koeficiento „r“ rezultatais. Labai silpnas tarpusavio ryšys yra tarp eksporto ir nedarbo lygio bei užimtumo šalyje. Silpnas ryšys – tarp eksporto ir infliacijos, ilgalaikio nedarbo, suteiktų tarptautinių užsienio investicijų. Vidutinis ryšys – tarp eksporto ir einamosios sąskaitos balanso bei tiesioginių investicijų užsienyje. Stiprus ryšys – tarp eksporto ir BVP rinkos kainomis, BVP vienam gyventojui, minimalaus atlyginimo, tiesioginių investicijų bei gautų tarptautinių užsienio investicijų (žr. 11 lent.).

Vertinant modelio tikslumą, skaičiuojamas determinacijos koeficientą „r²“. Pagal 11 lentelėje pateiktus duomenis, galima teigti, kad modelis yra pakankamai tikslus su šiais ekonominiais rodikliais: BVP rinkos kainomis bei BVP vienam gyventojui, nes $r^2 \geq 0,7$.

Priklausomybė tarp Estijos eksporto ir ekonominių rodiklių tikrinama F testu. Vadovaujantis principu, kad priklausomybė egzistuoja tik tada, kai F-reikšmingumas $< 0,05$ galima teigti, kad tiesinė priklausomybė yra tarp Estijos eksporto ir BVP rinkos kainomis, BVP vienam gyventojui, minimalaus atlyginimo, tiesioginių investicijų bei gautų tarptautinių užsienio investicijų (žr. 11 lent.).

Pagal 12 lentelėje pateiktus duomenis, vertinamas ryšio stiprumas tarp Estijos importo ir šalies ekonominių rodiklių, kai x_1 – importas. Remiantis koreliacijos koeficiento „r“ duomenimis, galima teigti, kad labai silpnas tarpusavio ryšys egzistuoja tarp importo ir infliacijos, ilgalaikio nedarbo, suteiktų tarptautinių užsienio investicijų ir einamosios sąskaitos balanso. Silpnas ryšys – tarp importo ir nedarbo lygio, užimtumo šalyje bei tiesioginių investicijų užsienyje. Vidutinis ryšys – tarp importo ir minimalaus atlyginimo šalyje ir gautų tarptautinių užsienio investicijų. Stiprus ryšys – tarp importo ir BVP rinkos kainomis, BVP vienam gyventojui bei tiesioginių investicijų. Labai stiprus tarpusavio ryšys, vertinant Estijos importo įtaką šalies ekonominiams rodikliams, nėra aptinkamas.

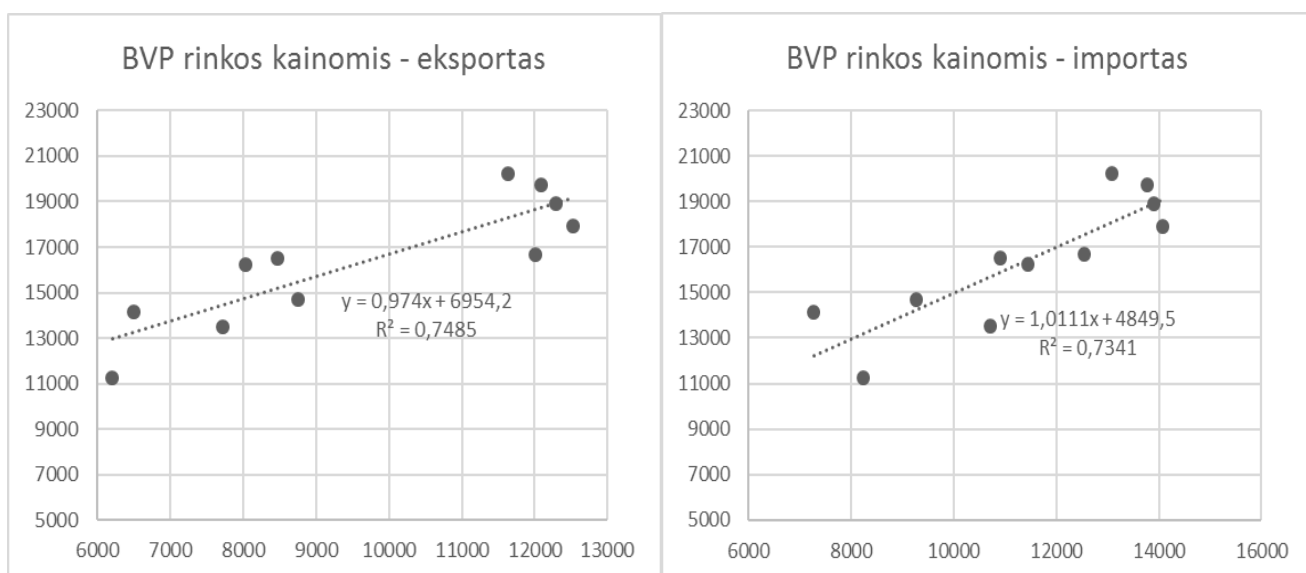
12 lentelė. Estijos importo ir ekonominių rodiklių analizės rezultatai

Rodiklis	Koreliacijos koeficientas „r“	Determinacijos koeficientas „r ² “	F - reikšmingumas
BVP rinkos kainomis	0,8568	0,7341	0,0008
BVP 1 gyventojui	0,8507	0,7237	0,0009
Infliacija	0,0060	0,0000	0,9860
Nedarbo lygis	0,3480	0,1211	0,2943
Ilgalaikis nedarbas	0,0684	0,0047	0,8416
Užimtumas	0,3826	0,1464	0,2455
Minimalus atlyginimas	0,5946	0,3535	0,0537
Tiesioginės investicijos	0,7433	0,5525	0,0088
Tiesioginės investicijos užsienyje	0,2884	0,0832	0,3898
TUI į išorę	0,1901	0,0361	0,6520
TUI į vidų	0,5816	0,3383	0,1305
Einamosios sąskaitos balansas	0,1363	0,0186	0,6894

Vertinant modelio tikslumą, skaičiuojamas determinacijos koeficientą „ r^2 “. Pagal 12 lentelėje pateiktus duomenis, galima teigti, kad modelis yra pakankamai tikslus su šiais rodikliais: BVP rinkos kainomis ir BVP vienam gyventojui, nes $r^2 \geq 0,7$. Taip pat matome, kad modelis visiškai netinkamas su infliacija, nes $r^2 = 0,00$.

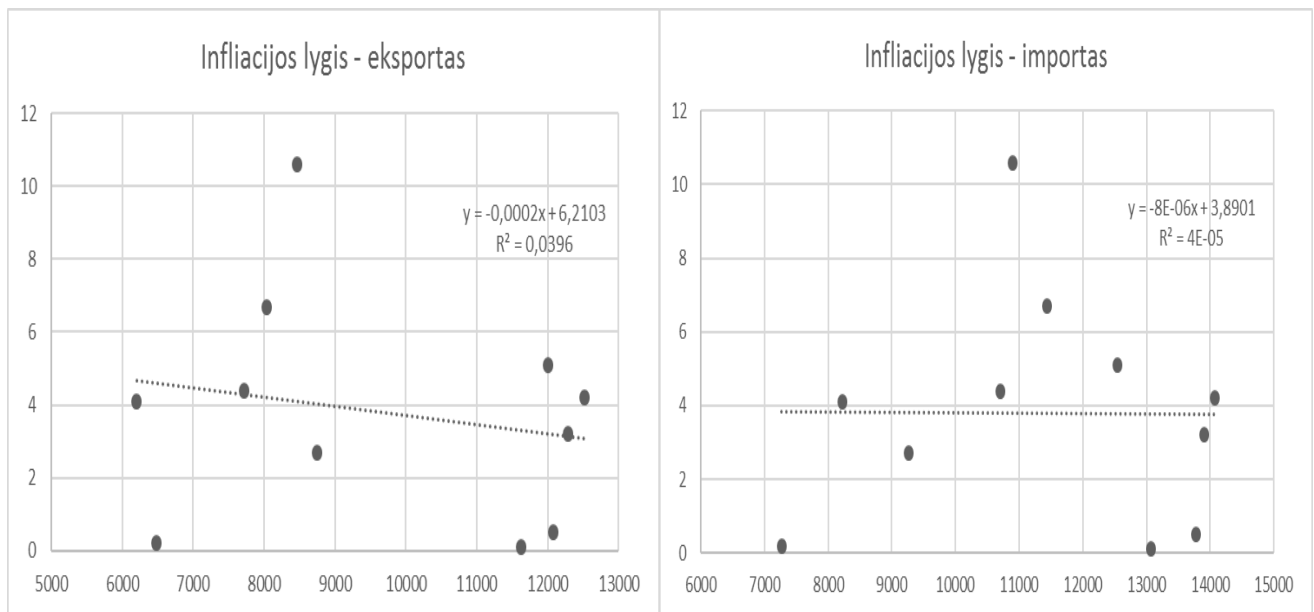
Priklausomybė tarp Estijos importo ir ekonominių rodiklių tikrinama F testu. Vadovaujantis principu, kad priklausomybė egzistuoja tik tada, kai F-reikšmingumas $< 0,05$ galima teigti, kad tiesinė priklausomybė yra tarp importo ir BVP rinkos kainomis, BVP vienam gyventojui, tiesioginių investicijų bei minimalaus atlyginimo (žr. 12 lent.).

Apibendrinant Estijos tarptautinės prekybos įtaką šalies ekonominiams rodikliams, galima teigti, kad tiek tarptautinė prekyba, tiek eksportas ir importas atskirai, turi įtakos BVP rodikliui (žr. 23 pav.). Estijos tarptautinė prekyba taip pat turi įtakos šalies tarptautinėms investicijoms. Tarptautinė prekyba turi įtakos ir Estijos minimaliam atlyginimui, vertinant tarptautinę prekybą visumoje įtaka yra didesnė, nei vertinant eksportą ir importą atskirai.

23 pav. Estijos BVP rinkos kainomis ir eksporto/importo sklaidos diagrama

Analizuojant Estijos tarptautinės prekybos įtaką šalies ekonomikai, matoma, kad ne visiems ekonominiams rodikliams turi įtakos tarptautinė prekyba. Analizuojant eksportą ir importą ir importą kaip visumą, matoma tarptautinės prekybos įtaka, tačiau analizuojant eksportą ir importą atskirai įtaka dingsta. Estijos tarptautinė prekyba neturi įtakos infliacijos lygiui šalyje, nedarbo lygiui, ilgalaikiam nedarbui, užimtumui (žr. 24 pav.).

24 pav. Estijos infliacijos ir eksporto/importo sklaidos diagrama

Atlikus Baltijos šalių tarptautinės prekybos įtakos analizę šalių ekonominiams rodikliams galima daryti išvadą, kad įvertinus Lietuvos, Latvijos ir Estijos tarptautinės prekybos įtaką šių šalių ekonominiams rodikliams, vyrauja panaši tendencija tarp šalių. Visose šalyse tarptautinė prekyba didžiausią įtaką daro šalių bendrajam vidaus produktui. Tarptautinės prekybos įtaka šalių bendrajam vidaus produktui pasitvirtino analizuojant eksportą ir importą kaip visumą, bei analizuojant eksportą ir importą kaip skirtingus elementus. Taigi eksportas tiesiogiai didina šalies bendrąjį vidaus produktą, o importas tiesiogiai mažina bendrąjį vidaus produktą. Analizei atlikti buvo pasirinkta keletas tarptautines užsienio investicijas apibūdinančių rodiklių. Atliekant analizę stipriausias ryšys pastebėtas tarp tarptautinės prekybos ir tiesioginių investicijų metų pabaigoje. Taip pat galima teigti, kad eksportas turi įtakos suteiktoms tarptautinėms užsienio investicijoms, o importas – gautoms tarptautinėms užsienio investicijoms. Analizės metu nustatyta, kas tarptautinė prekyba turi įtakos šalies Baltijos šalių minimaliam darbo užmokesčiui, įtaka išlieka vertinant eksportą ir importą atskirai. Taigi minimalaus atlyginimo dydį šalyje įtakoje eksporto ir importo apimtys. Analizuojant tarptautinės prekybos įtaką Baltijos šalių ekonomikai aptinkamas ryšys tarp prekybos ir einamosios sąskaitos balanso, tačiau analizuojant atskirai eksporto ir importo įtaką, faktas nepasitvirtina. Šis faktas nepasitvirtina, nes einamosios sąskaitos balansas parodo šalies pinigų srautus, t.y. parodo pajamas ir išlaidas. Dėl šios priežasties, analizuojant eksportą ir importą kaip visumą, matoma, kad tarptautinė prekyba daro įtaką šalies einamosios sąskaitos balansui.

Atlikus tarptautinės prekybos Baltijos šalių ekonomikai analizę nustatyta, kad tarptautinė prekyba nedaro įtakos šioms ekonominiams rodikliams: užimtumui, nedarbo lygiui, infliacijai. Nors kai kuriais atvejais, skirtinguose analizės etapuose, pastebima, kad ryšys tarp tarptautinės prekybos,

eksporto bei importo ir anksčiau paminėtų rodiklių egzistuoja, tačiau ryšys yra per silpnas, kad būtų galima daryti išvadą, jog tarptautinė prekyba daro įtaką šiems rodikliams.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

1. Baltijos šalių ekonominių rodiklių augimas lėtėja. Šalių BVP rodikliai neauga taip sparčiai kaip pokriziniu laikotarpiu. Lietuvos, Latvijos bei Estijos tarptautinės prekybos balansas yra neigiamas, o tai rodo, kad šalys importuoja daugiau produkcijos, nei eksportuoja savos produkcijos. Tai vienareikšmiškai parodo, kad Baltijos šalys neišnaudoja visų turimų galimybių pasaulinėse rinkose. Eksportuojant mažiau produkcijos šalys surenka mažiau pajamų į valstybės biudžetą, todėl tai turi įtakos ekonomikos augimui bei kitiems šalies ekonominiams rodikliams.
2. Tarptautinė prekyba – tai tarpvalstybinis prekių ir paslaugų mainų procesas. Kiekviena šalis stengiasi užimti kuo didesnę pasaulinės rinkos dalį. Tarptautinių mainų procesą reguliuoja vartotojai, kasdien suvartodami vis didesnę kiekį prekių ir paslaugų. Šalims vykdančioms tarptautinę prekybą atsiranda daugiau galimybių, atsiranda galimybė prekiauti tarptautinėmis kainomis, patenkinti vis didėjančius vartotojų poreikius, realizuoti perteklinę produkciją. Atsivėrusios tarptautinės galimybės yra svarbus kiekvienos šalies ekonomikai, nes tarptautinė prekyba skatina šalių ekonominių rodiklių augimą. Laikui bėgant susiformavo tarptautinės prekybos teorijos: klasikinė prekybos teorija, gamybos veiksnių apimties teorija ir naujosios tarptautinės prekybos teorijos. Visos tarptautinės prekybos teorijos atskleidžia prekybos naudą mainų procese dalyvaujančioms šalims dėl gamybos specializacijos ir turimų ribotų išteklių geriausio panaudojimo.
3. Tarptautinė prekyba suteikia galimybę realizuoti perteklinę produkciją, kuri negali būti realizuojama šalies viduje. Tarptautinė prekyba suteikia daugiau galimybių šalims, turinčioms mažiau gamtinių ir kitų gamybai reikiamų išteklių. Eksportas ir importas yra pagrindinės tarptautinių mainų priemonės. Kiekviena valstybė, norėdama plėsti savo ekonomiką turi skatinti eksporto ir importo veiklą šalyje. Aktyviai vykdoma eksporto ir importo veikla šalims suteikia papildomą naudą. Parduodama perteklinė produkcija, vyrauja kainų konkurencija tarptautinėse rinkose, patenkinami šalies vartotojų poreikiai. Tarptautinė prekyba suteikia galimybes valstybei tobulėti ir technologijų srityje. Taigi tarptautinė prekyba turi įtakos ekonominių rodiklių augimui.
4. Siekiant atskleisti tarptautinės prekybos įtaką Baltijos šalių ekonomikai atliktos koreliacinė ir regresinė analizės. Analizuojant tarptautinės prekybos įtaką Baltijos šalių ekonomikai pasirinkta atskirai analizuoti kiekvieną valstybę – Lietuvą, Latviją, Estiją. Analizės metu įvertinta tarptautinės prekybos bei atskirai įvertinta eksporto ir importo įtaka šalių ekonomikai. Analizei atlikti nustatyti priklausomi kintamieji x_1 – eksportas, x_2 – importas. Nepriklausomi kintamieji „y“ – pasirinkti ekonominiai rodikliai. Nustatytas koreliacijos koeficientas, kuris

parodo ryšio stiprumą, ryšys tarp priklausomų ir nepriklausomų kintamųjų laikomas stipriu arba labai stipriu, kai $r > 0,7$. Apskaičiuojant determinacijos koeficientą nustatomas modelio tinkamumas, modelis yra tikslus kai $r \geq 0,07$. Toliau tikrinamas regresinio modelio reikšmingumas F testu, tiesinė priklausomybė egzistuoja kai rodiklis $< 0,05$.

5. Atlikus Baltijos šalių tarptautinės prekybos įtakos analizę šalių ekonominiams rodikliams galima daryti išvadą, kad įvertinus Lietuvos, Latvijos ir Estijos tarptautinės prekybos įtaką šių šalių ekonominiams rodikliams, vyrauja panaši tendencija tarp šalių. Visose šalyse tarptautinė prekyba didžiausią įtaką daro šalių bendrajam vidaus produktui. Tarptautinės prekybos įtaka šalių bendrajam vidaus produktui pasitvirtino analizuojant eksportą ir importą kaip visumą, bei analizuojant eksportą ir importą kaip skirtingus elementus. Taigi eksportas tiesiogiai didina šalies bendrąjį vidaus produktą, o importas tiesiogiai mažina bendrąjį vidaus produktą. Analizei atlikti buvo pasirinkta keletas tarptautines užsienio investicijas apibūdinančių rodiklių. Atliekant analizę stipriausias ryšys pastebėtas tarp tarptautinės prekybos ir tiesioginių investicijų metų pabaigoje. Taip pat galima teigti, kad eksportas turi įtakos suteiktoms tarptautinėms užsienio investicijoms, o importas – gautoms tarptautinėms užsienio investicijoms. Analizės metu nustatyta, kas tarptautinė prekyba turi įtakos šalies Baltijos šalių minimaliam darbo užmokesčiui, įtaka išlieka vertinant eksportą ir importą atskirai. Taigi minimalaus atlyginimo dydį šalyje įtakoje eksporto ir importo apimtys. Analizuojant tarptautinės prekybos įtaką Baltijos šalių ekonomikai aptinkamas ryšys tarp prekybos ir einamosios sąskaitos balanso, tačiau analizuojant atskirai eksporto ir importo įtaką, faktas nepasitvirtina. Šis faktas nepasitvirtina, nes einamosios sąskaitos balansas parodo šalies pinigų srautus, t.y. parodo pajamas ir išlaidas. Dėl šios priežasties, analizuojant eksportą ir importą kaip visumą, matoma, kad tarptautinė prekyba daro įtaką šalies einamosios sąskaitos balansui. Atlikus tarptautinės prekybos Baltijos šalių ekonomikai analizę nustatyta, kad tarptautinė prekyba nedaro įtakos šiems ekonominiams rodikliams: užimtumui, nedarbo lygiui, infliacijai. Nors kai kuriais atvejais, skirtinguose analizės etapuose, pastebima, kad ryšys tarp tarptautinės prekybos, eksporto bei importo ir anksčiau paminėtų rodiklių egzistuoja, tačiau ryšys yra per silpnas, kad būtų galima daryti išvadą, jog tarptautinė prekybą daro įtaką šiems rodikliams. Atsižvelgiant į gautus analizės rezultatus rekomenduoju Baltijos šalims vykdyti aktyvią užsienio prekybą, ieškoti naujų tarptautinių partnerių ir galimybių produkcijos eksportavimui į naujas dar neatrastas rinkas. Aktyviai vykdant eksporto politiką, būtų didinamas šalių bendrasis vidaus produktas, skatinamos tarptautinės investicijos, bei didinamas einamosios sąskaitos balansas.

LITERATŪRA

1. Achchuthan, S. (2013). Export, Import, and Economic Growth: Evidence from Sri Lanka. *Journal of Economics and Sustainable Development*, 4(9), 147-55.
2. Arestis, P., & Sawyer, M. C. (Eds.). (1994). *The Elgar companion to radical political economy*. Edward Elgar Publishing.
3. Bernatonytė, D., & Neverauskas, B. (2002). Eksporto rizika ir jos mažinimo galimybės. *Inžinerinė ekonomika*, 4(30).
4. Burinskienė, A. (2014). Tarptautinės prekybos pokyčių analizė. *Science: Future of Lithuania*, 6(1).
5. C Lowinger, Thomas. (1975). The technology factor and the export performance of US manufacturing industries. *Economic Inquiry*, 13(2), 221-236.
6. Chamberlin, E. H. (1933). *The theory of monopolistic competition* (Vol. 6). Cambridge, MA: Harvard University Press.
7. Costinot, A., Donaldson, D., Vogel, J., & Werning, I. (2013). Comparative advantage and optimal trade taxes. In *Princeton university international trade seminar, fall*
8. Dogruel, S., & Tekce, M. (2011). Trade liberalization and export diversification in selected MENA countries.
9. Dollar, D., & Kraay, A. (2001). *Trade, growth, and poverty*. World Bank, Development Research Group, Macroeconomics and Growth.
10. Dumčiuvienė, D., & Stravinskas, T. (2012). Struktūrinės paramos įtaka šalies ekonominiam augimui. *Economics and management*, 17(4), 1347-1356.
11. Dunn Jr. R. M., Mutti J. H. (2000). *International Economics*, 5th edition. New York: Routledge. ISBN 0-203-76850-7
12. Estijos statistikos departamento duomenų bazė. [žiūrėta 2016-10-25]. Prieiga per internetą: <http://www.stat.ee/database>
13. Europos statistikos departamento bazė. [žiūrėta 2016-10-25]. Prieiga per internetą: <http://ec.europa.eu/eurostat>
14. Fan, H., Lai, E. L. C., & Qi, H. S. (2013). A model of trade with Ricardian comparative advantage and intra-sectoral firm heterogeneity. Available at SSRN 2361597.
15. Feenstra, R. C. (2015). *Advanced international trade: theory and evidence*. Princeton university press.
16. Ferreira, G. F. C. (2009). *The expansion and diversification of the export sector and economic growth: The Costa Rican experience* (Doctoral dissertation, McNeese State University).

17. Geldres-Weiss, V. V., & Carrasco-Roa, J. A. (2016). Impact evaluation of national export promotion programs on export firms using contrast groups. *International Journal of Export Marketing*, 1(1), 77-95.
18. Gylys, P. (2008). *Ekonomika, antiekonomika ir globalizacija*. Vilniaus universiteto leidykla. ISBN9789955991704
19. Ginevičius R., Rakauskienė O. G., Patalavičius R., Tvaronavičienė M., Kalašinskaitė K., LISAUSKAITĖ V. *Eksporto ir investicijų plėtra Lietuvoje*. Vilnius: 2005
20. Grebliauskas, A., & Stonys, M. (2015). Evaluation of Lithuanian Industry Export Competitiveness. *Applied Economics: Systematic Research*, (6.2), 49-72.
21. Greene W. H. (2003). *Econometric Analysis*. New Jersey: Upper Saddle River. ISBN: 0-13-066189-9
22. Grigas, A., Kasekamp, A., Maslauskaitė, K., & Zorgenfrei, L. (2013). *The Baltic states in the EU: yesterday, today and tomorrow*. Notre Europe.
23. Gupta, S. D. (2009, May). Comparative advantage and competitive advantage: an economics perspective and a synthesis. In *43rd Annu Conf CEA. Toronto*(pp. 29-31).
24. Hanley, R., & Paganelli, M. P. (2014). Adam Smith on Money, Mercantilism, and the System of Natural Liberty. *Money and Political Economy in the Enlightenment, Oxford University Studies in the Enlightenment. D. Carey (ed.), Oxford, Voltaire Foundation, Forthcoming*.
25. Hansson, A., & Randveer, M. (2013). *Economic adjustment in the Baltic countries*. Eesti Pank.
26. Herzer, D., & Felicitas Nowak-Lehmann D. (2004). *Export diversification, externalities and growth*. Universität Göttingen. Ibero-Amerika Institut für Wirtschaftsforschung.
27. Hesse, H. (2006). Export diversification and economic growth. *World Bank, Washington, DC*.
28. Jakutis A. Lietuvos ir užsienio šalių eksportas. *Tiltai*: 41 – 56, 2006
29. Jakutis, A., Liukaitis, R., & Samulevičius, J. (2007). Analysis of factors of export development of Lithuania. *Technological and Economic Development of Economy*. 13(4), 272-279.
30. Karpavičius, S. (2008). Kalibruotas Lietuvos ekonomikos dinaminis stochastinis bendrosios pusiausvyros modelis. *Pinigų studijos*, (2), 22-46.
31. Kasiulevičius, V., & Denapienė, G. (2008). Statistikos taikymas mokslinių tyrimų analizėje. *Gerontologija*, 9(3), 176-180.
32. Kochetkov, Y. (2015). Problematic Issues of Competitiveness in Latvia. *Engineering Economics*, 48(3), 7-17.
33. Krivka, A. (2013). Ekonominės krizės poveikio Lietuvos ūkio šakoms tyrimas. *Verslas: teorija ir praktika*, 14(3), 188-199. ISSN 1822-4202.
34. Latvijos statistikos departamento duomenų bazė. [žiūrėta 2016-10-25]. Prieiga per internetą: <http://www.csb.gov.lv/en/dati/statistics-database-30501.html>

35. Lietuvos bankas. (2016) Lietuvos Ekonomikos Apžvalga 2014 [žiūrėta 2016-10-25]. Prieiga per internetą: https://www.lb.lt/lietuvos_ekonomika
36. Lietuvos respublikos muitinė. [žiūrėta 2016-10-25]. Prieiga per internetą: <http://www.cust.lt/web/guest/576>
37. Lietuvos statistikos departamento duomenų bazė [žiūrėta 2016-10-25]. Prieiga per internetą: <http://db1.stat.gov.lt/statbank/default.asp?w=1472>
38. Linder, S. B. (1961). *An essay on trade and transformation* (pp. 82-109). Stockholm: Almqvist & Wiksell.
39. Liu, J., Hertel, T. W., Taheripour, F., Zhu, T., & Ringler, C. (2014). International trade buffers the impact of future irrigation shortfalls. *Global Environmental Change*, 29, 22-31.
40. Makauskaitė, I., & Rakauskienė, O. G. (2015). Lietuvos makroekonomikos pasiekimai ir valstybės pajamų didinimo problema.
41. McCalman, P., Stähler, F., & Willmann, G. (2008). *A Theory of Dumping and Anti-dumping*.
42. McTeer, R. (2004). David Ricardo: theory of free international trade. *Economic insights*. Federal Reserve Bank of Dallas, 9(2), 1-7.
43. Miles D., Scott A. (2004). *Macroeconomics: Understanding the Wealth of Nations*, 2nd edition. New Jersey: John Wiley and Sons, Inc. ISBN 0-470-86892-9
44. Misiūnas, A., & Gudeliauskaitė, D. (2013). Baltijos šalių investicinio klimato charakteristikos. *Lithuanian Journal of Statistics*, 52(1), 94-101.
45. Misztal, P. (2011). Export diversification and economic growth in European Union member states. *Acta Oeconomica*, 10(2), 55-64.
46. Miškinis, A., & Sakalauskaitė, R. (2014). Tiesioginių užsienio investicijų Lietuvoje pritraukimo veiksniai. *Taikomoji ekonomika: sisteminiai tyrimai*, (8/1), 31-49.
47. Morgan, R. E., & Katsikeas, C. S. (1997). Theories of international trade, foreign direct investment and firm internationalization: a critique. *Management decision*, 35(1), 68-78.
48. Morschett, D., Schramm-Klein, H., & Zentes, J. (2015). Market Barriers, Global and Regional Integration. In *Strategic International Management* (pp. 147-169). Springer Fachmedien Wiesbaden.
49. Nguyen, S. T. (2016). Impact of ASEAN: China free trade area on trade flows.
50. Oja, K. (2015). No milk for the bear: the impact on the Baltic states of Russia's counter-sanctions. *Baltic Journal of Economics*, 15(1), 38-49.
51. Paas, T., & Tafenau, E. (2004). The Baltic Sea Region's role in trade integration. *Modelling the economies of the Baltic Sea Region*, 92-115.
52. Porter, M. E. (1996). Competitive advantage, agglomeration economies, and regional policy. *International regional science review*, 19(1-2), 85-90.

53. Poweska, H. (2011). Functions of retail trade in the borderlands of Poland – a theoretical perspective. *Acta Oeconomica*, 10(2), 65-74.
54. Rakauskienė, G., & Tamošiūnienė, R. (2013). Šalies konkurencingumą lemiantys veiksniai. *Verslas: teorija ir praktika*, (3), 177-187.
55. Rifkin, J. (2012). The third industrial revolution: How the internet, green electricity, and 3-d printing are ushering in a sustainable era of distributed capitalism. *World Financial Review*, 1, 4052-4057.
56. Rimkus, V. (2014). Vidaus rinkos apsaugos priemonių taikymas Lietuvoje.
57. Rudzkiš, R., & Kvedaras, V. (2003). Lietuvos eksporto tendencijos ir ekonometriniai modeliai... *Pinigų studijos*, 3, 29-51.
58. Sawakami S. (2001). A Critical Evaluation of Dumping in International Trade. *Bulletin of Toyohashi Sozo Junior College*, No. 18, 133–145
59. Schumacher, R. (2012). Adam Smith's theory of absolute advantage and the use of doxography in the history of economics. *Erasmus Journal for Philosophy and Economics*, 5(2), 54-80.
60. Sen, S. (2010). International trade theory and policy: A review of the literature.
61. Skousen, M. (2007). *The big three in economics: Adam smith, karl marx, and john maynard keynes*. ME Sharpe.
62. Slavickienė, A., & Jatkūnaitė, D. (2006). Muitų politikos perspektyvos Lietuvai tapus ES nare. *Tarptautinės mokslinės konferencijos „Vadybos mokslas ir studijos-kaimo verslų ir jų infrastruktūros plėtrai“ medžiaga*. Kaunas: Akademija, 145-147.
63. Snieška, V., & Meilienė, E. (2015). Lietuvos ekonominės politikos ir eksporto skatinimo strategijos sąveika.
64. Studenmund, A. H. (2006). *Using econometrics: a practical guide* (pp. 7-19, 84-95). Boston, MA: Pearson/Addison Wesley
65. Stungurienė, S. (2006). Operacijų valdymas. *Kaunas, Technologija*.
66. Sun, P., & Heshmati, A. (2010). International trade and its effects on economic growth in China.
67. Tanning, L., & Tanning, T. (2013). How the Baltic States Transportation Companies Survived the Economic Crisis: The Lessons of Crisis. *International Journal of Operations and Logistics Management*, 2(4), 14-32.
68. Tanning, L., & Tanning, T. (2013). The Baltic States companies working efficiency before and after the economic crisis. *International Journal of Social Sciences and Entrepreneurship*, 1(2), 484-495.
69. Tichomirovas, A. (2011). Baltijos šalių ūkio ekonometrinis prognozavimas.

70. Viilmann, N. (2003). Estonia's Export of Goods in 2002 and external competitiveness. *Kroon & Economy*, (2).
71. Watkins, K. (2002). DEPARTMENTS-POINT/COUNTERPOINT-Making Globalization Work for the Poor. *Finance and Development-English Edition*,39(1), 24-26.
72. Wickens M. (2008). *Macroeconomic Theory. A Dynamic General Equilibrium Approach*. New Jersey: Princeton University Press. ISBN 0-691-11640-7

PRIEDAI

LIETUVOS 2005-2015 METŲ RODIKLIAI

Periodas	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Eksportas, Mln. Eur	9489	11263	12509	16077	11797	15651	20151	23047	24545	24361	22984
Importas, Mln. Eur	12494	15429	17813	21144	13123	17653	22826	24879	26208	25889	25397
Prekybos balansas, Mln. Eur	-3005	-4166	-5304	-5067	-1326	-2002	-2675	-1832	-1663	-1528	-2413
BVP rinkos kainomis, Mln. Eur	21002,4	24079,2	29040,7	32696,3	26934,8	28027,7	31275,3	33348,2	35002,1	36590,0	37330,5
BVP vienam gyventojui, Mln. Eur	6300	7400	9000	10200	8500	9000	10300	11200	11800	12400	12800
Realus BVP augimas, proc.	7,7	7,4	11,1	2,6	-14,8	1,6	6,0	3,8	3,5	3,0	1,6
Tiesioginės investicijos metų pabaigoje, Mln. Eur	-6041,7	-7315,4	-8934,1	-7778,0	-7604,1	-8454,3	-9421,5	-10147,3	-10348,1	-10461,0	-11100,0
TUI srautų intensyvumas, Proc.	2,6	3,5	3,3	2,4	0,2	1,1	1,7	1,3	-	-	-
Tiesioginės investicijos užsienyje, Mln. Eur.	404,4	401,0	662,7	187,8	190,4	45,5	93,9	214,7	322,4	382,3	164,3
Gautos tiesioginės investicijos, Mln., Eur	-	7036	8202	7461	7320	7944	8417	8512	-	-	-
Suteiktos tiesioginės investicijos, Mln., Eur	-	518	721	1026	1208	1234	1298	1589	-	-	-
Einamosios sąskaitos balansas, Mln. Eur	-1531,2	-2543,4	-4383,9	-4363,6	558,7	-92,4	-1208,8	-392,9	539,0	1316,9	-871,6
Nedarbo lygis, Proc.	8,3	5,8	4,3	5,8	13,8	17,8	15,4	13,4	11,8	10,7	9,1
Ilgalaikis nedarbas, Proc.	4,4	2,6	1,4	1,3	3,3	7,4	8,0	6,6	5,1	4,8	3,9
Inflacijos lygis, Proc.	2,7	3,8	5,8	11,1	4,2	1,2	4,1	3,2	1,2	0,2	-0,7
Minimalus atlyginimas, Eur/mėn	144,81	159,29	173,77	231,70	231,70	231,70	231,70	231,70	289,62	289,62	300,00
Užimtumas, Proc.	70,7	71,3	72,7	72,0	67,0	64,3	66,9	68,5	69,9	71,8	73,3

LATVIJOS 2005-2015 METŲ RODIKLIAI

Periodas	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Eksportas, Mln. Eur	4148	4902	6062	6897	5522	7191	9433	10983	10893	10957	10865
Importas, Mln. Eur	6990	9191	11180	10975	7034	8819	11703	13409	13451	13285	12900
Prekybos balansas, Mln. Eur	-2842	-4289	-5118	-4078	-1512	-1628	-2270	-2426	-2558	-2328	-2035
BVP rinkos kainomis, Mln. Eur	13597,2	17101,9	22592,0	24351,2	18826,6	17937,9	20269,3	21848,5	22774,0	23607,9	24348,5
BVP vienam gyventojui, Mln. Eur	6100	7800	10300	11200	8700	8500	9800	10800	11300	11800	12300
Realus BVP augimas, proc.	10,7	11,9	10,0	-3,6	-14,3	-3,8	6,2	4,0	3,0	2,4	2,7
Tiesioginės investicijos metų pabaigoje, Mln. Eur	-3884,2	-5297,4	-6766,8	-7441,7	-7520,9	-7584,5	-8650,1	-9345,6	-10408,9	-11253,0	-12350,0
TUI srautų intensyvumas, Proc.	2,6	4,6	4,7	2,2	0,1	0,8	2,7	2,3	-	-	-
Tiesioginės investicijos užsienyje, Mln. Eur	181,3	165,4	561,4	211,4	-144,1	57,5	75,9	126,1	372,0	441,0	112,0
Gautos tiesioginės investicijos, Mln., Eur	2937	4114	5675	6228	6117	5987	6836	7447	-	-	-
Suteiktos tiesioginės investicijos, Mln., Eur	109	141	299	306	327	335	332	454	-	-	-
Einamosios sąskaitos balansas, Mln. Eur	-1595,9	-3539,1	-4671,9	-3002,0	1469,5	370,8	-645,4	-788,1	-619,8	-463,0	-189,0
Nedarbo lygis, Proc.	10,0	7,0	6,1	7,7	17,5	19,5	16,2	15,0	11,9	10,8	9,9
Ilgalaikis nedarbas, Proc.	4,5	2,4	1,6	1,9	4,5	8,8	8,8	7,8	5,7	4,6	4,5
Infliacijos lygis, Proc.	6,9	6,6	10,1	15,3	3,3	-1,2	4,2	2,3	0,0	0,7	0,2
Minimalus atlyginimas, Eur/mėn	114,63	129,27	172,12	229,75	254,13	253,77	281,93	285,92	286,66	320,00	360,00
Užimtumas, Proc.	69,1	73,2	75,2	75,4	66,6	64,3	66,3	68,1	69,7	70,7	72,5

ESTIJOS 2005-2015 METŲ RODIKLIAI

Periodas	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Eksportas, Mln. Eur	6201	7719	8034	8470	6487	8743	12003	12521	12289	12083	11627
Importas, Mln. Eur	8229	10711	11439	10896	7270	9268	12543	14077	13899	13775	13074
Prekybos balansas, Mln. Eur	-2028	-2992	-3405	-2426	-783	-525	-540	-1556	-1610	-1692	-1447
BVP rinkos kainomis, Mln. Eur	11262,3	13521,7	16246,4	16517,3	14145,9	14716,5	16667,6	17934,9	18890,1	19758,3	20251,7
BVP vienam gyventojui, Mln. Eur	8300	10000	12100	12300	10600	11000	12500	13600	14400	15200	15600
Realus BVP augimas, proc.	9,4	10,3	7,7	-5,4	-14,7	2,5	7,6	5,2	1,6	2,9	1,1
Tiesioginės investicijos metų pabaigoje, Mln. Eur	-7883,2	-6575,4	-6604,4	-6470,0	-6649,0	-7489,0	-8922,0	-9756,0	-11024,6	-11878,4	-11805,7
TUI srautų intensyvumas, Proc.	12,8	8,6	10,1	6,0	8,7	4,6	-2,5	5,4	-	-	-
Tiesioginės investicijos užsienyje, Mln. Eur	679,9	1144,6	1741,2	852,0	961,0	923,2	-951,2	996,0	635,3	677,0	-422,7
Gautos tiesioginės investicijos, Mln., Eur	8307	8433	10174	10258	10135	10782	10916	11973	-	-	-
Suteiktos tiesioginės investicijos, Mln., Eur	1319	2323	3558	4146	4025	3724	2943	3746	-	-	-
Einamosios sąskaitos balansas, Mln. Eur	-984,4	-2025,7	-2437,5	-1438,0	360,0	266,0	222,5	-349,6	-66,3	181,6	446,8
Nedarbo lygis, Proc.	8,0	5,9	4,6	5,5	13,5	16,7	12,3	10,0	8,6	7,4	6,2
Ilgalaikis nedarbas, Proc.	4,4	2,9	2,3	1,7	3,7	7,6	7,1	5,5	3,8	3,3	2,4
Inflacijos lygis, Proc.	4,1	4,4	6,7	10,6	0,2	2,7	5,1	4,2	3,2	0,5	0,1
Minimalus atlyginimas, Eur/mėn	171,92	191,73	230,08	278,02	278,02	278,02	278,02	290,00	320,00	355,00	390,00
Užimtumas, Proc.	72,0	75,9	76,9	77,1	70,0	66,8	70,6	72,2	73,3	74,3	76,5

LIETUVOS BVP RINKOS KAINOMIS – EKSPORTO IR IMPORTO REGRESINĖ ANALIZĖ

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,9399
R Square	0,8835
Adjusted R Square	0,8543
Standard Error	1983,0555
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	2	238470568,1	119235284	30,3204	0,0002
Residual	8	31460072,29	3932509,037		
Total	10	269930640,4			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	11741,1876	3217,3080	3,6494	0,0065	4322,0620	19160,3132	4322,0620	19160,3132
Eksportas, Mln. Eur	0,0712	0,4599	0,1548	0,8808	-0,9894	1,1318	-0,9894	1,1318
Importas, Mln. Eur	0,8638	0,5093	1,6961	0,1283	-0,3106	2,0383	-0,3106	2,0383

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,9174
R Square	0,8415
Adjusted R Square	0,8239
Standard Error	2180,0428
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	227157359,2	227157359,2	47,7966	0,0001
Residual	9	42773281,18	4752586,798		
Total	10	269930640,4			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	16023,0951	2192,5765	7,3079	0,0000	11063,1423	20983,0478	11063,1423	20983,0478
Eksportas, Mln. Eur	0,8291	0,1199	6,9135	0,0001	0,5578	1,1003	0,5578	1,1003

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,9397
R Square	0,8831
Adjusted R Square	0,8701
Standard Error	1872,4417
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	238376299,9	238376299,9	67,9902	0,0000
Residual	9	31554340,5	3506037,833		
Total	10	269930640,4			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	11431,3436	2378,6448	4,8058	0,0010	6050,4751	16812,2120	6050,4751	16812,2120
Importas, Mln. Eur	0,9404	0,1141	8,2456	0,0000	0,6824	1,1985	0,6824	1,1985

LIETUVOS BVP VIENAM GYVENTOJUI – EKSPORTO IR IMPORTO REGRESINĖ ANALIZĖ

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,9546
R Square	0,9113
Adjusted R Square	0,8891
Standard Error	690,4168
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	2	39186597	19593298	41,1041	0,0001
Residual	8	3813403,4	476675,42		
Total	10	43000000			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	2919,2166	1120,1319	2,6061	0,0313	336,1878	5502,2453	336,1878	5502,2453
Eksportas, Mln. Eur	0,1602	0,1601	1,0005	0,3464	-0,2091	0,5295	-0,2091	0,5295
Importas, Mln. Eur	0,2066	0,1773	1,1654	0,2774	-0,2023	0,6155	-0,2023	0,6155

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,9467
R Square	0,8963
Adjusted R Square	0,8847
Standard Error	704,0162
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	38539250	38539250	77,7567	0,0000
Residual	9	4460749,5	495638,84		
Total	10	43000000			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	3943,4823	708,0638	5,5694	0,0003	2341,7307	5545,2340	2341,7307	5545,2340
Eksportas, Mln. Eur	0,3415	0,0387	8,8180	0,0000	0,2539	0,4291	0,2539	0,4291

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,9488
R Square	0,9002
Adjusted R Square	0,8891
Standard Error	690,4520
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	38709484	38709484	81,1989	0,0000
Residual	9	4290515,9	476723,99		
Total	10	43000000			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	2222,1553	877,1115	2,5335	0,0321	237,9913	4206,3194	237,9913	4206,3194
Importas, Mln. Eur	0,3790	0,0421	9,0110	0,0000	0,2838	0,4741	0,2838	0,4741

LIETUVOS INFLIACIJOS LYGIS – EKSPORTO IR IMPORTO REGRESINĖ ANALIZĖ

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,7215
R Square	0,5206
Adjusted R Square	0,4007
Standard Error	2,4914
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	2	53,91231062	26,9561553	4,3430	0,0528
Residual	8	49,65496211	6,20687026		
Total	10	103,5672727			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	0,0372	4,0420	0,0092	0,9929	-9,2836	9,3581	-9,2836	9,3581
Eksportas, Mln. Eur	-0,0016	0,0006	-2,7158	0,0264	-0,0029	-0,0002	-0,0029	-0,0002
Importas, Mln. Eur	0,0015	0,0006	2,3667	0,0455	0,0000	0,0030	0,0000	0,0030

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,4299
R Square	0,1849
Adjusted R Square	0,0943
Standard Error	3,0627
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	19,14457359	19,1445736	2,0409	0,1869
Residual	9	84,42269914	9,3802999		
Total	10	103,5672727			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	7,5437	3,0803	2,4490	0,0368	0,5755	14,5119	0,5755	14,5119
Eksportas, Mln. Eur	-0,0002	0,0002	-1,4286	0,1869	-0,0006	0,0001	-0,0006	0,0001

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,2803
R Square	0,0785
Adjusted R Square	-0,0238
Standard Error	3,2563
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	8,134779811	8,13477981	0,7672	0,4039
Residual	9	95,43249292	10,6036103		
Total	10	103,5672727			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	6,8651	4,1366	1,6596	0,1314	-2,4926	16,2229	-2,4926	16,2229
Importas, Mln. Eur	-0,0002	0,0002	-0,8759	0,4039	-0,0006	0,0003	-0,0006	0,0003

LIETUVOS NEDARBO LYGIS – EKSPORTO IR IMPORTO REGRESINĖ ANALIZĖ

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,7890
R Square	0,6225
Adjusted R Square	0,5281
Standard Error	2,9761
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	2	116,84842	58,424212	6,5963	0,0203
Residual	8	70,85703	8,8571287		
Total	10	187,70545			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	18,5518	4,8284	3,8422	0,0049	7,4175	29,6861	7,4175	29,6861
Eksportas, Mln. Eur	0,0025	0,0007	3,5572	0,0074	0,0009	0,0040	0,0009	0,0040
Importas, Mln. Eur	-0,0025	0,0008	-3,2817	0,0112	-0,0043	-0,0007	-0,0043	-0,0007

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,3381
R Square	0,1143
Adjusted R Square	0,0159
Standard Error	4,2978
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	21,46274	21,46274	1,1619	0,3091
Residual	9	166,24271	18,471413		
Total	10	187,70545			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	6,1185	4,3225	1,4155	0,1906	-3,6598	15,8968	-3,6598	15,8968
Eksportas, Mln. Eur	0,0003	0,0002	1,0779	0,3091	-0,0003	0,0008	-0,0003	0,0008

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,1594
R Square	0,0254
Adjusted R Square	-0,0829
Standard Error	4,5084
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	4,7710148	4,7710148	0,2347	0,6396
Residual	9	182,93444	20,326049		
Total	10	187,70545			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	7,8682	5,7273	1,3738	0,2027	-5,0878	20,8241	-5,0878	20,8241
Importas, Mln. Eur	0,0001	0,0003	0,4845	0,6396	-0,0005	0,0008	-0,0005	0,0008

LIETUVOS ILGALAIKIS NEDARBAS– EKSPORTO IR IMPORTO REGRESINĖ ANALIZĖ

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,6844
R Square	0,4684
Adjusted R Square	0,3355
Standard Error	1,8363
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	2	23,7689934	11,8844967	3,5244	0,0799
Residual	8	26,9764612	3,37205765		
Total	10	50,7454545			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	6,0637	2,9792	2,0353	0,0762	-0,8065	12,9338	-0,8065	12,9338
Eksportas, Mln. Eur	0,0010	0,0004	2,3616	0,0458	0,0000	0,0020	0,0000	0,0020
Importas, Mln. Eur	-0,0009	0,0005	-2,0065	0,0797	-0,0020	0,0001	-0,0020	0,0001

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,4482
R Square	0,2009
Adjusted R Square	0,1121
Standard Error	2,1227
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	10,19301	10,19301	2,2622	0,1668
Residual	9	40,5524446	4,50582718		
Total	10	50,7454545			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	1,3730	2,1349	0,6431	0,5362	-3,4564	6,2025	-3,4564	6,2025
Eksportas, Mln. Eur	0,0002	0,0001	1,5041	0,1668	-0,0001	0,0004	-0,0001	0,0004

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,3127
R Square	0,0978
Adjusted R Square	-0,0025
Standard Error	2,2554
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	4,96258954	4,96258954	0,9755	0,3491
Residual	9	45,782865	5,086985		
Total	10	50,7454545			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	1,6873	2,8652	0,5889	0,5704	-4,7942	8,1688	-4,7942	8,1688
Importas, Mln. Eur	0,0001	0,0001	0,9877	0,3491	-0,0002	0,0004	-0,0002	0,0004

LIETUVOS UŽIMTUMAS – EKSPORTO IR IMPORTO REGRESINĖ ANALIZĖ

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,6298
R Square	0,3967
Adjusted R Square	0,2458
Standard Error	2,4674
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	2	32,021661	16,01083	2,6298	0,1325
Residual	8	48,705612	6,0882015		
Total	10	80,727273			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	62,1239	4,0032	15,5187	0,0000	52,8926	71,3552	52,8926	71,3552
Eksportas, Mln. Eur	-0,0012	0,0006	-2,1591	0,0629	-0,0026	0,0001	-0,0026	0,0001
Importas, Mln. Eur	0,0014	0,0006	2,2809	0,0520	0,0000	0,0029	0,0000	0,0029

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,0657
R Square	0,0043
Adjusted R Square	-0,1063
Standard Error	2,9885
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	0,3479522	0,3479522	0,0390	0,8479
Residual	9	80,379321	8,9310356		
Total	10	80,727273			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	69,2886	3,0057	23,0527	0,0000	62,4893	76,0879	62,4893	76,0879
Eksportas, Mln. Eur	0,0000	0,0002	0,1974	0,8479	-0,0003	0,0004	-0,0003	0,0004

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,2123
R Square	0,0451
Adjusted R Square	-0,0610
Standard Error	2,9266
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	3,6398031	3,6398031	0,4249	0,5308
Residual	9	77,08747	8,5652744		
Total	10	80,727273			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	67,5002	3,7179	18,1557	0,0000	59,0898	75,9106	59,0898	75,9106
Importas, Mln. Eur	0,0001	0,0002	0,6519	0,5308	-0,0003	0,0005	-0,0003	0,0005

LIETUVOS MINIMALUS ATLYGINIMAS – EKSPORTO IR IMPORTO REGRESINĖ ANALIZĖ

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,8841
R Square	0,7816
Adjusted R Square	0,7271
Standard Error	27,3592
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	2	21435,541	10717,771	14,3185	0,0023
Residual	8	5988,2258	748,52822		
Total	10	27423,767			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	125,4435	44,3876	2,8261	0,0223	23,0855	227,8015	23,0855	227,8015
Eksportas, Mln. Eur	0,0141	0,0063	2,2166	0,0575	-0,0006	0,0287	-0,0006	0,0287
Importas, Mln. Eur	-0,0070	0,0070	-0,9981	0,3474	-0,0232	0,0092	-0,0232	0,0092

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,8686
R Square	0,7544
Adjusted R Square	0,7272
Standard Error	27,3536
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	20689,813	20689,813	27,652153	0,0005218
Residual	9	6733,9537	748,21708		
Total	10	27423,767			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	90,6791	27,5108	3,2961	0,0093	28,4453	152,9129	28,4453	152,9129
Eksportas, Mln. Eur	0,0079	0,0015	5,2585	0,0005	0,0045	0,0113	0,0045	0,0113

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,8047
R Square	0,6475
Adjusted R Square	0,6084
Standard Error	32,7717
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	17757,921	17757,921	16,5346	0,0028
Residual	9	9665,8464	1073,9829		
Total	10	27423,767			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	64,2445	41,6313	1,5432	0,1572	-29,9320	158,4211	-29,9320	158,4211
Importas, Mln. Eur	0,0081	0,0020	4,0663	0,0028	0,0036	0,0126	0,0036	0,0126

LIETUVOS TIESIOGINIŲ INVESTICIJŲ BALANSAS – EKSPORTO IR IMPORTO REGRESINĖ ANALIZĖ

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,9239
R Square	0,8537
Adjusted R Square	0,8171
Standard Error	676,3778
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	2	21352542,2	10676271,1	23,3368	0,0005
Residual	8	3659895,49	457486,937		
Total	10	25012437,7			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	-3941,7924	1097,3549	-3,5921	0,0071	-6472,2975	-1411,2874	-6472,2975	-1411,2874
Eksportas, Mln. Eur	-0,1621	0,1569	-1,0333	0,3317	-0,5238	0,1996	-0,5238	0,1996
Importas, Mln. Eur	-0,1038	0,1737	-0,5978	0,5665	-0,5044	0,2967	-0,5044	0,2967

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,9204
R Square	0,8471
Adjusted R Square	0,8302
Standard Error	651,7830
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	21189048,2	21189048,2	49,8776	0,0001
Residual	9	3823389,56	424821,062		
Total	10	25012437,7			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	-4456,5413	655,5303	-6,7984	0,0001	-5939,4538	-2973,6287	-5939,4538	-2973,6287
Eksportas, Mln. Eur	-0,2532	0,0359	-7,0624	0,0001	-0,3343	-0,1721	-0,3343	-0,1721

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,9133
R Square	0,8341
Adjusted R Square	0,8157
Standard Error	678,9202
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	20864044	20864044	45,2648	0,0001
Residual	9	4148393,71	460932,634		
Total	10	25012437,7			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	-3236,4630	862,4621	-3,7526	0,0045	-5187,4878	-1285,4381	-5187,4878	-1285,4381
Importas, Mln. Eur	-0,2782	0,0414	-6,7279	0,0001	-0,3718	-0,1847	-0,3718	-0,1847

LIETUVOS TIESIOGINĖS INVESTICIJOS UŽSIENYJE– EKSPORTO IR IMPORTO REGRESINĖ ANALIZĖ

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,4885
R Square	0,2386
Adjusted R Square	0,0483
Standard Error	172,4917
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	2	74604,543	37302,272	1,2537	0,3360
Residual	8	238026,98	29753,373		
Total	10	312631,53			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	168,3755	279,8504	0,6017	0,5641	-476,9606	813,7116	-476,9606	813,7116
Eksportas, Mln. Eur	-0,0576	0,0400	-1,4403	0,1877	-0,1499	0,0346	-0,1499	0,0346
Importas, Mln. Eur	0,0551	0,0443	1,2432	0,2490	-0,0471	0,1572	-0,0471	0,1572

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,3026
R Square	0,0916
Adjusted R Square	-0,0094
Standard Error	177,6419
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	28621,729	28621,729	0,9070	0,3658
Residual	9	284009,8	31556,644		
Total	10	312631,53			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	441,3626	178,6632	2,4704	0,0355	37,1983	845,5269	37,1983	845,5269
Eksportas, Mln. Eur	-0,0093	0,0098	-0,9524	0,3658	-0,0314	0,0128	-0,0314	0,0128

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,2030
R Square	0,0412
Adjusted R Square	-0,0653
Standard Error	182,4982
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	12881,025	12881,025	0,3868	0,5494
Residual	9	299750,5	33305,611		
Total	10	312631,53			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	419,0937	231,8355	1,8077	0,1041	-105,3547	943,5421	-105,3547	943,5421
Importas, Mln. Eur	-0,0069	0,0111	-0,6219	0,5494	-0,0321	0,0182	-0,0321	0,0182

LIETUVOS SUTEIKTOS TUI – EKSPORTO IR IMPORTO REGRESINĖ ANALIZĖ

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,9412
R Square	0,8858
Adjusted R Square	0,8288
Standard Error	150,5502
Observations	7

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	2	703519,42	351759,71	15,5197	0,0130
Residual	4	90661,433	22665,358		
Total	6	794180,86			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	656,7548	308,2606	2,1305	0,1001	-199,1139	1512,6235	-199,1139	1512,6235
Eksportas, Mln. Eur	0,1673	0,0377	4,4350	0,0114	0,0626	0,2720	0,0626	0,2720
Importas, Mln. Eur	-0,1165	0,0403	-2,8934	0,0444	-0,2284	-0,0047	-0,2284	-0,0047

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,8043
R Square	0,6469
Adjusted R Square	0,5763
Standard Error	236,8142
Observations	7

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	513776,04	513776,04	9,1613	0,0292
Residual	5	280404,82	56080,964		
Total	6	794180,86			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	47,6095	354,1878	0,1344	0,8983	-862,8591	958,0782	-862,8591	958,0782
Eksportas, Mln. Eur	0,0657	0,0217	3,0268	0,0292	0,0099	0,1215	0,0099	0,1215

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,5696
R Square	0,3245
Adjusted R Square	0,1894
Standard Error	327,5598
Observations	7

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	257703,91	257703,91	2,4018	0,1819
Residual	5	536476,95	107295,39		
Total	6	794180,86			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	141,4106	621,2236	0,2276	0,8289	-1455,4954	1738,3166	-1455,4954	1738,3166
Importas, Mln. Eur	0,0497	0,0321	1,5498	0,1819	-0,0327	0,1321	-0,0327	0,1321

LIETUVOS GAUTOS TUI – EKSPORTO IR IMPORTO REGRESINĖ ANALIZĖ

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,7715
R Square	0,5953
Adjusted R Square	0,3929
Standard Error	448,3711
Observations	7

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	2	1182662,7	591331,36	2,9414	0,1638
Residual	4	804146,71	201036,68		
Total	6	1986809,4			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	6118,2791	918,0670	6,6643	0,0026	3569,3163	8667,2418	3569,3163	8667,2418
Eksportas, Mln. Eur	0,0728	0,1123	0,6479	0,5524	-0,2391	0,3846	-0,2391	0,3846
Importas, Mln. Eur	0,0303	0,1200	0,2524	0,8132	-0,3028	0,3633	-0,3028	0,3633

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,7673
R Square	0,5888
Adjusted R Square	0,5066
Standard Error	404,2166
Observations	7

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	1169854,2	1169854,2	7,1598	0,0440
Residual	5	816955,21	163391,04		
Total	6	1986809,4			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	6276,5447	604,5608	10,3820	0,0001	4722,4718	7830,6177	4722,4718	7830,6177
Eksportas, Mln. Eur	0,0992	0,0371	2,6758	0,0440	0,0039	0,1944	0,0039	0,1944

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,7435
R Square	0,5528
Adjusted R Square	0,4633
Standard Error	421,5539
Observations	7

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	1098271	1098271	6,1802	0,0554
Residual	5	888538,44	177707,69		
Total	6	1986809,4			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	5894,0614	799,4853	7,3723	0,0007	3838,9189	7949,2039	3838,9189	7949,2039
Importas, Mln. Eur	0,1026	0,0413	2,4860	0,0554	-0,0035	0,2087	-0,0035	0,2087

LIETUVOS EINAMOSIOS SĄSKAITOS BALANSAS – EKSPORTO IR IMPORTO REGRESINĖ ANALIZĖ

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,9819
R Square	0,9641
Adjusted R Square	0,9551
Standard Error	404,8793
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	2	35181951	17590976	107,3096	0,0000
Residual	8	1311418,1	163927,26		
Total	10	36493369			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	2400,0530	656,8760	3,6537	0,0065	885,2943	3914,8117	885,2943	3914,8117
Eksportas, Mln. Eur	1,3153	0,0939	14,0074	0,0000	1,0988	1,5319	1,0988	1,5319
Importas, Mln. Eur	-1,3092	0,1040	-12,5901	0,0000	-1,5490	-1,0694	-1,5490	-1,0694

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,5020
R Square	0,2520
Adjusted R Square	0,1689
Standard Error	1741,5116
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	9197607	9197607	3,0326	0,1156
Residual	9	27295762	3032862,5		
Total	10	36493369			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	-4089,2829	1751,5240	-2,3347	0,0444	-8051,5055	-127,0603	-8051,5055	-127,0603
Eksportas, Mln. Eur	0,1668	0,0958	1,7415	0,1156	-0,0499	0,3835	-0,0499	0,3835

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,2876
R Square	0,0827
Adjusted R Square	-0,0192
Standard Error	1928,5956
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	3018042,1	3018042,1	0,8114	0,3912
Residual	9	33475327	3719480,8		
Total	10	36493369			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	-3323,2263	2449,9796	-1,3564	0,2080	-8865,4651	2219,0125	-8865,4651	2219,0125
Importas, Mln. Eur	0,1058	0,1175	0,9008	0,3912	-0,1599	0,3716	-0,1599	0,3716

LATVIJOS BVP RINKOS KAINOMIS – EKSPORTO IR IMPORTO REGRESINĒ ANALIZĒ

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,8250
R Square	0,6806
Adjusted R Square	0,6007
Standard Error	2179,8510
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	2	80987302,67	40493651,33	8,5218	0,0104
Residual	8	38014001,32	4751750,165		
Total	10	119001304			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	7584,08	3480,06	2,18	0,06	-440,95	15609,12	-440,95	15609,12
Eksportas, Mln. Eur	-0,24	0,59	-0,40	0,70	-1,60	1,13	-1,60	1,13
Importas, Mln. Eur	1,39	0,65	2,14	0,07	-0,11	2,88	-0,11	2,88

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,7058
R Square	0,4981
Adjusted R Square	0,4424
Standard Error	2576,0511
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	59276949,51	59276949,51	8,9326	0,0152
Residual	9	59724354,47	6636039,386		
Total	10	119001304			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	13436,5901	2538,4672	5,2932	0,0005	7694,1782	19179,0019	7694,1782	19179,0019
Eksportas, Mln. Eur	0,9044	0,3026	2,9887	0,0152	0,2199	1,5889	0,2199	1,5889

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,8210
R Square	0,6741
Adjusted R Square	0,6379
Standard Error	2075,8269
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	80219789,83	80219789,83	18,6166	0,0019
Residual	9	38781514,16	4309057,128		
Total	10	119001304			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	8221,4334	2949,8979	2,7870	0,0212	1548,3007	14894,5661	1548,3007	14894,5661
Importas, Mln. Eur	1,1504	0,2666	4,3147	0,0019	0,5472	1,7535	0,5472	1,7535

LATVIJOS BVP VIENAM GYVENTOJUI – EKSPORTO IR IMPORTO REGRESINĒ ANALIZĒ

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,8827
R Square	0,7792
Adjusted R Square	0,7240
Standard Error	1000,1811
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	2	28238920,34	14119460,17	14,1143	0,0024
Residual	8	8002897,839	1000362,23		
Total	10	36241818,18			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	2796,1877	1596,7561	1,7512	0,1180	-885,9385	6478,3138	-885,9385	6478,3138
Eksportas, Mln. Eur	0,1059	0,2720	0,3893	0,7072	-0,5212	0,7330	-0,5212	0,7330
Importas, Mln. Eur	0,5763	0,2974	1,9380	0,0886	-0,1094	1,2620	-0,1094	1,2620

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,8219
R Square	0,6755
Adjusted R Square	0,6395
Standard Error	1,1431
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	24,48173674	24,48173674	18,7359	0,0019
Residual	9	11,76008144	1,306675716		
Total	10	36,24181818			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	5,2309	1,1264	4,6438	0,0012	2,6827	7,7790	2,6827	7,7790
Eksportas, Mln. Eur	0,0006	0,0001	4,3285	0,0019	0,0003	0,0009	0,0003	0,0009

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,8803
R Square	0,7750
Adjusted R Square	0,7500
Standard Error	0,9519
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	28,08727483	28,08727483	30,9993	0,0003
Residual	9	8,154543351	0,906060372		
Total	10	36,24181818			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	2,5129	1,3527	1,8577	0,0962	-0,5471	5,5729	-0,5471	5,5729
Importas, Mln. Eur	0,0007	0,0001	5,5677	0,0003	0,0004	0,0010	0,0004	0,0010

LATVIJOS INFLIACIJOS LYGIS – EKSPORTO IR IMPORTO REGRESINĒ ANALIZĒ

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,8225
R Square	0,6765
Adjusted R Square	0,5957
Standard Error	3,1800
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	2	169,2015	84,60077	8,3661	0,0109
Residual	8	80,89846	10,11231		
Total	10	250,1			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	0,5248	5,0767	0,1034	0,9202	-11,1821	12,2318	-11,1821	12,2318
Eksportas, Mln. Eur	-0,0034	0,0009	-3,9181	0,0044	-0,0054	-0,0014	-0,0054	-0,0014
Importas, Mln. Eur	0,0029	0,0009	3,0260	0,0164	0,0007	0,0050	0,0007	0,0050

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,5535
R Square	0,3063
Adjusted R Square	0,2292
Standard Error	4,3905
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	76,60847	76,60847	3,9741	0,0774
Residual	9	173,4915	19,27684		
Total	10	250,1			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	12,6113	4,3265	2,9149	0,0172	2,8241	22,3985	2,8241	22,3985
Eksportas, Mln. Eur	-0,0010	0,0005	-1,9935	0,0774	-0,0022	0,0001	-0,0022	0,0001

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,2363
R Square	0,0558
Adjusted R Square	-0,0491
Standard Error	5,1223
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	13,96274	13,96274	0,5322	0,4842
Residual	9	236,1373	26,23747		
Total	10	250,1			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	9,5892	7,2791	1,3174	0,2203	-6,8773	26,0556	-6,8773	26,0556
Importas, Mln. Eur	-0,0005	0,0007	-0,7295	0,4842	-0,0020	0,0010	-0,0020	0,0010

LATVIJOS NEDARBO LYGIS – EKSPORTO IR IMPORTO REGRESINĒ ANALIZĒ

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,8502
R Square	0,7229
Adjusted R Square	0,6536
Standard Error	2,6407
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	2	145,5011	72,75055	10,4331	0,0059
Residual	8	55,78436	6,973045		
Total	10	201,2855			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	23,9358	4,2157	5,6777	0,0005	14,2143	33,6572	14,2143	33,6572
Eksportas, Mln. Eur	0,0032	0,0007	4,4742	0,0021	0,0016	0,0049	0,0016	0,0049
Importas, Mln. Eur	-0,0035	0,0008	-4,4329	0,0022	-0,0053	-0,0017	-0,0053	-0,0017

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,2052
R Square	0,0421
Adjusted R Square	-0,0643
Standard Error	4,6285
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	8,474456	8,474456	0,3956	0,5450
Residual	9	192,811	21,42344		
Total	10	201,2855			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	9,2326	4,5610	2,0242	0,0736	-1,0851	19,5503	-1,0851	19,5503
Eksportas, Mln. Eur	0,0003	0,0005	0,6289	0,5450	-0,0009	0,0016	-0,0009	0,0016

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,1714
R Square	0,0294
Adjusted R Square	-0,0785
Standard Error	4,6592
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	5,912833	5,912833	0,2724	0,6143
Residual	9	195,3726	21,70807		
Total	10	201,2855			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	15,3405	6,6210	2,3169	0,0457	0,3626	30,3183	0,3626	30,3183
Importas, Mln. Eur	-0,0003	0,0006	-0,5219	0,6143	-0,0017	0,0010	-0,0017	0,0010

LATVIJOS ILGALAIKIS NEDARBAS – EKSPORTO IR IMPORTO REGRESINĒ ANALIZĒ

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,7611
R Square	0,5793
Adjusted R Square	0,4741
Standard Error	1,8638
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	2	38,26051919	19,13025959	5,5074	0,0313
Residual	8	27,78857172	3,473571465		
Total	10	66,04909091			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	7,7939	2,9754	2,6194	0,0307	0,9326	14,6552	0,9326	14,6552
Eksportas, Mln. Eur	0,0017	0,0005	3,2583	0,0116	0,0005	0,0028	0,0005	0,0028
Importas, Mln. Eur	-0,0015	0,0006	-2,6660	0,0285	-0,0028	-0,0002	-0,0028	-0,0002

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,4533
R Square	0,2055
Adjusted R Square	0,1172
Standard Error	2,4147
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	13,57226711	13,57226711	2,3277	0,1614
Residual	9	52,4768238	5,8307582		
Total	10	66,04909091			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	1,5529	2,3795	0,6526	0,5303	-3,8298	6,9356	-3,8298	6,9356
Eksportas, Mln. Eur	0,0004	0,0003	1,5257	0,1614	-0,0002	0,0011	-0,0002	0,0011

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,1447
R Square	0,0209
Adjusted R Square	-0,0878
Standard Error	2,6805
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	1,382945443	1,382945443	0,1925	0,6712
Residual	9	64,66614547	7,185127274		
Total	10	66,04909091			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	3,3760	3,8092	0,8863	0,3985	-5,2410	11,9930	-5,2410	11,9930
Importas, Mln. Eur	0,0002	0,0003	0,4387	0,6712	-0,0006	0,0009	-0,0006	0,0009

LATVIJOS UŽĪMUMAS – EKSPORTO IR IMPORTO REGRESINĒ ANALIZĒ

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,8548
R Square	0,7307
Adjusted R Square	0,6633
Standard Error	2,1345
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	2	98,872008	49,436004	10,8507	0,0053
Residual	8	36,447992	4,555999		
Total	10	135,32			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	59,0636	3,4076	17,3328	0,0000	51,2056	66,9216	51,2056	66,9216
Eksportas, Mln. Eur	-0,0026	0,0006	-4,4448	0,0022	-0,0039	-0,0012	-0,0039	-0,0012
Importas, Mln. Eur	0,0029	0,0006	4,6112	0,0017	0,0015	0,0044	0,0015	0,0044

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,1215
R Square	0,0148
Adjusted R Square	-0,0947
Standard Error	3,8488
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	1,9984198	1,9984198	0,1349	0,7219
Residual	9	133,32158	14,813509		
Total	10	135,32			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	71,4262	3,7927	18,8327	0,0000	62,8466	80,0059	62,8466	80,0059
Eksportas, Mln. Eur	-0,0002	0,0005	-0,3673	0,7219	-0,0012	0,0009	-0,0012	0,0009

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,2559
R Square	0,0655
Adjusted R Square	-0,0383
Standard Error	3,7484
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	8,8632029	8,8632029	0,6308	0,4475
Residual	9	126,4568	14,050755		
Total	10	135,32			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	65,9656	5,3268	12,3837	0,0000	53,9156	78,0157	53,9156	78,0157
Importas, Mln. Eur	0,0004	0,0005	0,7942	0,4475	-0,0007	0,0015	-0,0007	0,0015

LATVIJOS MINIMALUS ATLYGINIMAS – EKSPORTO IR IMPORTO REGRESINĒ ANALIZĒ

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,9131
R Square	0,8337
Adjusted R Square	0,7921
Standard Error	34,8376
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	2	48676,871	24338,436	20,0538	0,0008
Residual	8	9709,2599	1213,6575		
Total	10	58386,131			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	136,1701	55,6171	2,4484	0,0400	7,9170	264,4233	7,9170	264,4233
Eksportas, Mln. Eur	0,0420	0,0095	4,4339	0,0022	0,0202	0,0638	0,0202	0,0638
Importas, Mln. Eur	-0,0212	0,0104	-2,0453	0,0751	-0,0451	0,0027	-0,0451	0,0027

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,8641
R Square	0,7467
Adjusted R Square	0,7186
Standard Error	40,5331
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	43599,725	43599,725	26,5377	0,0006
Residual	9	14786,406	1642,934		
Total	10	58386,131			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	46,6711	39,9418	1,1685	0,2726	-43,6834	137,0256	-43,6834	137,0256
Eksportas, Mln. Eur	0,0245	0,0048	5,1515	0,0006	0,0138	0,0353	0,0138	0,0353

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,6520
R Square	0,4250
Adjusted R Square	0,3612
Standard Error	61,0734
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	24816,474	24816,474	6,6533	0,0297
Residual	9	33569,657	3729,9619		
Total	10	58386,131			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	23,7938	86,7897	0,2742	0,7902	-172,5380	220,1257	-172,5380	220,1257
Importas, Mln. Eur	0,0202	0,0078	2,5794	0,0297	0,0025	0,0380	0,0025	0,0380

LATVIJOS TIESIOGINĒS INVESTICIJOS – EKSPORTO IR IMPORTO REGRESINĒ ANALIZĒ

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,9290
R Square	0,8630
Adjusted R Square	0,8287
Standard Error	1042,5241
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	2	54754647,93	27377323,96	25,1895	0,0004
Residual	8	8694852,459	1086856,557		
Total	10	63449500,39			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	-2064,8402	1664,3553	-1,2406	0,2499	-5902,8505	1773,1701	-5902,8505	1773,1701
Eksportas, Mln. Eur	-1,0140	0,2835	-3,5770	0,0072	-1,6676	-0,3603	-1,6676	-0,3603
Importas, Mln. Eur	0,1790	0,3099	0,5775	0,5795	-0,5357	0,8937	-0,5357	0,8937

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,9259
R Square	0,8573
Adjusted R Square	0,8414
Standard Error	1003,1807
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	54392157,55	54392157,55	54,0478	0,0000
Residual	9	9057342,835	1006371,426		
Total	10	63449500,39			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	-1308,6052	988,5445	-1,3238	0,2182	-3544,8483	927,6379	-3544,8483	927,6379
Eksportas, Mln. Eur	-0,8663	0,1178	-7,3517	0,0000	-1,1329	-0,5997	-1,1329	-0,5997

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,8024
R Square	0,6438
Adjusted R Square	0,6042
Standard Error	1584,6894
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	40848335,19	40848335,19	16,2662	0,0030
Residual	9	22601165,2	2511240,578		
Total	10	63449500,39			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	648,1101	2251,9566	0,2878	0,7800	-4446,1697	5742,3899	-4446,1697	5742,3899
Importas, Mln. Eur	-0,8209	0,2035	-4,0331	0,0030	-1,2813	-0,3605	-1,2813	-0,3605

LATVIJOS TIESIOGINĒS INVESTICIJOS UŽSIENYJĒ– EKSPORTO IR IMPORTO REGRESINĒ ANALIZĒ

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,7828
R Square	0,6129
Adjusted R Square	0,5161
Standard Error	136,8733
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	2	237248,31	118624,16	6,3319	0,0225
Residual	8	149874,36	18734,294		
Total	10	387122,67			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	-507,1112	218,5137	-2,3207	0,0489	-1011,0046	-3,2178	-1011,0046	-3,2178
Eksportas, Mln. Eur	-0,1023	0,0372	-2,7476	0,0252	-0,1881	-0,0164	-0,1881	-0,0164
Importas, Mln. Eur	0,1406	0,0407	3,4550	0,0086	0,0468	0,2344	0,0468	0,2344

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,1876
R Square	0,0352
Adjusted R Square	-0,0720
Standard Error	203,7163
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	13619,655	13619,655	0,3282	0,5808
Residual	9	373503,01	41500,335		
Total	10	387122,67			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	86,8694	200,7441	0,4327	0,6754	-367,2454	540,9842	-367,2454	540,9842
Eksportas, Mln. Eur	0,0137	0,0239	0,5729	0,5808	-0,0404	0,0678	-0,0404	0,0678

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,4975
R Square	0,2475
Adjusted R Square	0,1639
Standard Error	179,9085
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	95819,005	95819,005	2,9604	0,1194
Residual	9	291303,66	32367,074		
Total	10	387122,67			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	-233,5178	255,6628	-0,9134	0,3849	-811,8673	344,8317	-811,8673	344,8317
Importas, Mln. Eur	0,0398	0,0231	1,7206	0,1194	-0,0125	0,0920	-0,0125	0,0920

LATVIJOS SUTEIKTOS TUI – EKSPORTO IR IMPORTO REGRESINĒ ANALIZĒ

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,8518
R Square	0,7256
Adjusted R Square	0,6159
Standard Error	69,2208
Observations	8

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	2	63359,2881	31679,64405	6,6116	0,0394
Residual	5	23957,5869	4791,51738		
Total	7	87316,875			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	45,5094	119,6062	0,3805	0,7192	-261,9480	352,9669	-261,9480	352,9669
Eksportas, Mln. Eur	0,0486	0,0205	2,3669	0,0642	-0,0042	0,1014	-0,0042	0,1014
Importas, Mln. Eur	-0,0093	0,0207	-0,4512	0,6708	-0,0626	0,0439	-0,0626	0,0439

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,8453
R Square	0,7145
Adjusted R Square	0,6669
Standard Error	64,4630
Observations	8

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	62384,03668	62384,03668	15,0125	0,0082
Residual	6	24932,83832	4155,473054		
Total	7	87316,875			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	6,1514	76,1987	0,0807	0,9383	-180,3001	192,6029	-180,3001	192,6029
Eksportas, Mln. Eur	0,0409	0,0105	3,8746	0,0082	0,0151	0,0667	0,0151	0,0667

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,6467
R Square	0,4182
Adjusted R Square	0,3212
Standard Error	92,0152
Observations	8

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	36516,05982	36516,05982	4,3129	0,0831
Residual	6	50800,81518	8466,802531		
Total	7	87316,875			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	-24,7609	154,0166	-0,1608	0,8776	-401,6260	352,1043	-401,6260	352,1043
Importas, Mln. Eur	0,0315	0,0152	2,0767	0,0831	-0,0056	0,0687	-0,0056	0,0687

LATVIJOS GAUTOS TUI – EKSPORTO IR IMPORTO REGRESINĒ ANALIZĒ

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,8582
R Square	0,7366
Adjusted R Square	0,6312
Standard Error	889,5678
Observations	8

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	2	11062697,93	5531348,967	6,9899	0,0356
Residual	5	3956653,941	791330,7881		
Total	7	15019351,88			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	2076,8018	1537,0786	1,3511	0,2346	-1874,3845	6027,9880	-1874,3845	6027,9880
Eksportas, Mln. Eur	0,5750	0,2639	2,1789	0,0812	-0,1034	1,2533	-0,1034	1,2533
Importas, Mln. Eur	-0,0375	0,2661	-0,1410	0,8934	-0,7216	0,6466	-0,7216	0,6466

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,8576
R Square	0,7355
Adjusted R Square	0,6914
Standard Error	813,6741
Observations	8

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	11046958,94	11046958,94	16,6856	0,0065
Residual	6	3972392,94	662065,49		
Total	7	15019351,88			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	1918,6902	961,8067	1,9949	0,0931	-434,7661	4272,1464	-434,7661	4272,1464
Eksportas, Mln. Eur	0,5439	0,1332	4,0848	0,0065	0,2181	0,8698	0,2181	0,8698

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,6974
R Square	0,4864
Adjusted R Square	0,4008
Standard Error	1133,8355
Observations	8

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	7305854,857	7305854,857	5,6829	0,0545
Residual	6	7713497,018	1285582,836		
Total	7	15019351,88			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	1245,4862	1897,8330	0,6563	0,5360	-3398,3438	5889,3161	-3398,3438	5889,3161
Importas, Mln. Eur	0,4461	0,1871	2,3839	0,0545	-0,0118	0,9040	-0,0118	0,9040

LATVIJOS EINAMOSIOS SAŠKAITOS BALANSAS – EKSPORTO IR IMPORTO REGRESINĒ ANALIZĒ

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,9875
R Square	0,9751
Adjusted R Square	0,9689
Standard Error	319,8617
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	2	32063318	16031659	156,6946	0,0000
Residual	8	818492,16	102311,52		
Total	10	32881810			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	3307,6500	510,6487	6,4773	0,0002	2130,0920	4485,2079	2130,0920	4485,2079
Eksportas, Mln. Eur	1,5372	0,0870	17,6754	0,0000	1,3367	1,7378	1,3367	1,7378
Importas, Mln. Eur	-1,5564	0,0951	-16,3665	0,0000	-1,7757	-1,3371	-1,7757	-1,3371

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,3764
R Square	0,1417
Adjusted R Square	0,0463
Standard Error	1770,8720
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	4657923	4657923	1,4853	0,2539
Residual	9	28223887	3135987,5		
Total	10	32881810			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	-3267,8167	1745,0354	-1,8726	0,0939	-7215,3611	679,7277	-7215,3611	679,7277
Eksportas, Mln. Eur	0,2535	0,2080	1,2187	0,2539	-0,2170	0,7241	-0,2170	0,7241

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,0550
R Square	0,0030
Adjusted R Square	-0,1078
Standard Error	1908,5331
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	99321,806	99321,806	0,0273	0,8725
Residual	9	32782489	3642498,7		
Total	10	32881810			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	-805,4227	2712,1616	-0,2970	0,7732	-6940,7585	5329,9132	-6940,7585	5329,9132
Importas, Mln. Eur	-0,0405	0,2451	-0,1651	0,8725	-0,5950	0,5140	-0,5950	0,5140

ESTIJOS BVP RINKOS KAINOMIS – EKSPORTO IR IMPORTO REGRESINĖ ANALIZĖ

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,8778
R Square	0,7706
Adjusted R Square	0,7132
Standard Error	1489,3736
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	2	59607125,1	29803562,55	13,4357	0,0028
Residual	8	17745869,08	2218233,635		
Total	10	77352994,18			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	5631,7810	2419,5243	2,3276	0,0483	52,3479	11211,2140	52,3479	11211,2140
Eksportas, Mln. Eur	0,5663	0,5017	1,1286	0,2918	-0,5908	1,7233	-0,5908	1,7233
Importas, Mln. Eur	0,4620	0,5259	0,8785	0,4053	-0,7508	1,6748	-0,7508	1,6748

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,8651
R Square	0,7485
Adjusted R Square	0,7205
Standard Error	1470,3721
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	57895047,9	57895047,9	26,7785	0,0006
Residual	9	19457946,28	2161994,031		
Total	10	77352994,18			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	6954,2173	1870,0968	3,7186	0,0048	2723,7645	11184,6701	2723,7645	11184,6701
Eksportas, Mln. Eur	0,9740	0,1882	5,1748	0,0006	0,5482	1,3998	0,5482	1,3998

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,8568
R Square	0,7341
Adjusted R Square	0,7045
Standard Error	1511,8484
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	56781822,62	56781822,62	24,8424	0,0008
Residual	9	20571171,56	2285685,729		
Total	10	77352994,18			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	4849,5447	2353,1009	2,0609	0,0694	-473,5394	10172,6288	-473,5394	10172,6288
Importas, Mln. Eur	1,0111	0,2029	4,9842	0,0008	0,5522	1,4700	0,5522	1,4700

ESTIJOS BVP VIENAM GYVENTOJUI – EKSPORTO IR IMPORTO REGRESINĖ ANALIZĖ

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,8754
R Square	0,7664
Adjusted R Square	0,7079
Standard Error	1224,5300
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	2	39346029,03	19673014,5	13,1199	0,0030
Residual	8	11995789,15	1499473,64		
Total	10	51341818,18			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	3708,8892	1989,2793	1,8644	0,0993	-878,3971	8296,1755	-878,3971	8296,1755
Eksportas, Mln. Eur	0,4988	0,4125	1,2091	0,2611	-0,4525	1,4501	-0,4525	1,4501
Importas, Mln. Eur	0,3343	0,4324	0,7730	0,4617	-0,6629	1,3314	-0,6629	1,3314

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,8654
R Square	0,7489
Adjusted R Square	0,7210
Standard Error	1196,8380
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	38450026,91	38450026,9	26,8427	0,0006
Residual	9	12891791,27	1432421,25		
Total	10	51341818,18			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	4665,5713	1522,2017	3,0650	0,0135	1222,1117	8109,0308	1222,1117	8109,0308
Eksportas, Mln. Eur	0,7938	0,1532	5,1810	0,0006	0,4472	1,1403	0,4472	1,1403

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,8507
R Square	0,7237
Adjusted R Square	0,6930
Standard Error	1,2556
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	37,15391807	37,1539181	23,5683	0,0009
Residual	9	14,18790011	1,57643335		
Total	10	51,34181818			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	3,0199	1,9542	1,5453	0,1567	-1,4009	7,4406	-1,4009	7,4406
Importas, Mln. Eur	0,0008	0,0002	4,8547	0,0009	0,0004	0,0012	0,0004	0,0012

ESTIJOS INFLIACIJOS LYGIS – EKSPORTO IR IMPORTO REGRESINĖ ANALIZĖ

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,5092
R Square	0,2593
Adjusted R Square	0,0741
Standard Error	2,9823
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	2	24,9061375	12,45306875	1,4001	0,3010
Residual	8	71,1538625	8,894232812		
Total	10	96,06			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	1,5677	4,8449	0,3236	0,7546	-9,6045	12,7400	-9,6045	12,7400
Eksportas, Mln. Eur	-0,0017	0,0010	-1,6733	0,1328	-0,0040	0,0006	-0,0040	0,0006
Importas, Mln. Eur	0,0016	0,0011	1,5403	0,1621	-0,0008	0,0041	-0,0008	0,0041

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,1990
R Square	0,0396
Adjusted R Square	-0,0671
Standard Error	3,2016
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	3,805370178	3,805370178	0,3712	0,5574
Residual	9	92,25462982	10,25051442		
Total	10	96,06			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	6,2103	4,0720	1,5251	0,1616	-3,0012	15,4219	-3,0012	15,4219
Eksportas, Mln. Eur	-0,0002	0,0004	-0,6093	0,5574	-0,0012	0,0007	-0,0012	0,0007

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,0060
R Square	0,0000
Adjusted R Square	-0,1111
Standard Error	3,2669
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	0,003479182	0,003479182	0,0003	0,9860
Residual	9	96,05652082	10,67294676		
Total	10	96,06			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	3,8901	5,0848	0,7650	0,4638	-7,6126	15,3927	-7,6126	15,3927
Importas, Mln. Eur	0,0000	0,0004	-0,0181	0,9860	-0,0010	0,0010	-0,0010	0,0010

ESTIJOS NEDARBO LYGIS – EKSPORTO IR IMPORTO REGRESINĖ ANALIZĖ

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,9058
R Square	0,8205
Adjusted R Square	0,7756
Standard Error	1,7989
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>ignificance F</i>
Regression	2	118,3124	59,15622	18,2797	0,0010
Residual	8	25,88938	3,236172		
Total	10	144,2018			

	<i>Coefficients</i>	<i>andard Errc</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>ower 95,0%</i>	<i>pper 95,0%</i>
Intercept	20,0275	2,9224	6,8531	0,0001	13,2884	26,7666	13,2884	26,7666
Eksportas, Mln. Eur	0,0034	0,0006	5,5823	0,0005	0,0020	0,0048	0,0020	0,0048
Importas, Mln. Eur	-0,0038	0,0006	-6,0464	0,0003	-0,0053	-0,0024	-0,0053	-0,0024

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,0041
R Square	0,0000
Adjusted R Square	-0,1111
Standard Error	4,0028
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>ignificance F</i>
Regression	1	0,002483	0,002483	0,0002	0,9903
Residual	9	144,1993	16,02215		
Total	10	144,2018			

	<i>Coefficients</i>	<i>andard Errc</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>ower 95,0%</i>	<i>pper 95,0%</i>
Intercept	9,0343	5,0909	1,7746	0,1097	-2,4822	20,5508	-2,4822	20,5508
Eksportas, Mln. Eur	0,0000	0,0005	-0,0124	0,9903	-0,0012	0,0012	-0,0012	0,0012

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,3480
R Square	0,1211
Adjusted R Square	0,0235
Standard Error	3,7526
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>ignificance F</i>
Regression	1	17,46488	17,46488	1,2402	0,2943
Residual	9	126,7369	14,08188		
Total	10	144,2018			

	<i>Coefficients</i>	<i>andard Errc</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>ower 95,0%</i>	<i>pper 95,0%</i>
Intercept	15,3540	5,8407	2,6288	0,0274	2,1415	28,5665	2,1415	28,5665
Importas, Mln. Eur	-0,0006	0,0005	-1,1137	0,2943	-0,0017	0,0006	-0,0017	0,0006

ESTIJOS ILGALAIKIS NEDARBAS – EKSPORTO IR IMPORTO REGRESINĖ ANALIZĖ

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,7250
R Square	0,5257
Adjusted R Square	0,4071
Standard Error	1,4912
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	2	19,71489	9,857446	4,4327	0,0506
Residual	8	17,79056	2,22382		
Total	10	37,50545			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	6,7604	2,4226	2,7906	0,0235	1,1739	12,3468	1,1739	12,3468
Eksportas, Mln. Eur	0,0015	0,0005	2,9642	0,0180	0,0003	0,0026	0,0003	0,0026
Importas, Mln. Eur	-0,0015	0,0005	-2,8486	0,0215	-0,0027	-0,0003	-0,0027	-0,0003

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,2110
R Square	0,0445
Adjusted R Square	-0,0616
Standard Error	1,9954
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	1,669697	1,669697	0,4193	0,5334
Residual	9	35,83576	3,981751		
Total	10	37,50545			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	2,4670	2,5379	0,9721	0,3564	-3,2741	8,2082	-3,2741	8,2082
Eksportas, Mln. Eur	0,0002	0,0003	0,6476	0,5334	-0,0004	0,0007	-0,0004	0,0007

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,0684
R Square	0,0047
Adjusted R Square	-0,1059
Standard Error	2,0366
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	0,175453	0,175453	0,0423	0,8416
Residual	9	37,33	4,147778		
Total	10	37,50545			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	4,7032	3,1699	1,4837	0,1720	-2,4675	11,8740	-2,4675	11,8740
Importas, Mln. Eur	-0,0001	0,0003	-0,2057	0,8416	-0,0007	0,0006	-0,0007	0,0006

ESTIJOS UŽIMTUMAS – EKSPORTO IR IMPORTO REGRESINĖ ANALIZĖ

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,8671
R Square	0,7519
Adjusted R Square	0,6899
Standard Error	1,8357
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	2	81,72591	40,86296	12,1257	0,0038
Residual	8	26,95954	3,369943		
Total	10	108,6855			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	63,3698	2,9822	21,2493	0,0000	56,4928	70,2467	56,4928	70,2467
Eksportas, Mln. Eur	-0,0027	0,0006	-4,4192	0,0022	-0,0042	-0,0013	-0,0042	-0,0013
Importas, Mln. Eur	0,0032	0,0006	4,9134	0,0012	0,0017	0,0047	0,0017	0,0047

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,0583
R Square	0,0034
Adjusted R Square	-0,1073
Standard Error	3,4692
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	0,368907	0,368907	0,0307	0,8649
Residual	9	108,3165	12,03517		
Total	10	108,6855			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	72,4859	4,4123	16,4282	0,0000	62,5046	82,4672	62,5046	82,4672
Eksportas, Mln. Eur	0,0001	0,0004	0,1751	0,8649	-0,0009	0,0011	-0,0009	0,0011

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,3826
R Square	0,1464
Adjusted R Square	0,0516
Standard Error	3,2106
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	15,91316	15,91316	1,5438	0,2455
Residual	9	92,7723	10,30803		
Total	10	108,6855			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	67,1451	4,9971	13,4368	0,0000	55,8409	78,4494	55,8409	78,4494
Importas, Mln. Eur	0,0005	0,0004	1,2425	0,2455	-0,0004	0,0015	-0,0004	0,0015

ESTIJOS MINIMALUS ATLYGINIMAS – EKSPORTO IR IMPORTO REGRESINĖ ANALIZĖ

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,7643
R Square	0,5842
Adjusted R Square	0,4802
Standard Error	46,3721
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	2	24169,12	12084,56	5,6198	0,0299
Residual	8	17202,97	2150,371		
Total	10	41372,09			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	139,0469	75,3326	1,8458	0,1021	-34,6704	312,7642	-34,6704	312,7642
Eksportas, Mln. Eur	0,0329	0,0156	2,1066	0,0682	-0,0031	0,0689	-0,0031	0,0689
Importas, Mln. Eur	-0,0157	0,0164	-0,9576	0,3663	-0,0534	0,0221	-0,0534	0,0221

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,7325
R Square	0,5365
Adjusted R Square	0,4850
Standard Error	46,1577
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	22197,26	22197,26	10,4186	0,0104
Residual	9	19174,83	2130,537		
Total	10	41372,09			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	94,1670	58,7059	1,6040	0,1432	-38,6349	226,9689	-38,6349	226,9689
Eksportas, Mln. Eur	0,0191	0,0059	3,2278	0,0104	0,0057	0,0324	0,0057	0,0324

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,5946
R Square	0,3535
Adjusted R Square	0,2817
Standard Error	54,5137
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	14626,43	14626,43	4,9218	0,0537
Residual	9	26745,66	2971,74		
Total	10	41372,09			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	93,5857	84,8472	1,1030	0,2986	-98,3521	285,5235	-98,3521	285,5235

ESTIJOS TIESIOGINĖS INVESTICIJOS – EKSPORTO IR IMPORTO REGRESINĖ ANALIZĖ

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,8297
R Square	0,6884
Adjusted R Square	0,6105
Standard Error	1345,7532
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	2	32008514,95	16004257,47	8,8370	0,0094
Residual	8	14488413,54	1811051,692		
Total	10	46496928,49			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	-2072,4619	2186,2095	-0,9480	0,3709	-7113,8700	2968,9461	-7113,8700	2968,9461
Eksportas, Mln. Eur	-0,8470	0,4534	-1,8681	0,0987	-1,8924	0,1985	-1,8924	0,1985
Importas, Mln. Eur	0,1411	0,4752	0,2970	0,7741	-0,9547	1,2370	-0,9547	1,2370

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,8276
R Square	0,6850
Adjusted R Square	0,6500
Standard Error	1275,7625
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	31848798,4	31848798,4	19,5683	0,0017
Residual	9	14648130,09	1627570,01		
Total	10	46496928,49			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	-1668,5487	1622,5821	-1,0283	0,3306	-5339,0844	2001,9870	-5339,0844	2001,9870
Eksportas, Mln. Eur	-0,7224	0,1633	-4,4236	0,0017	-1,0918	-0,3530	-1,0918	-0,3530

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,7433
R Square	0,5525
Adjusted R Square	0,5027
Standard Error	1520,5582
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	25688053,92	25688053,92	11,1103	0,0088
Residual	9	20808874,57	2312097,174		
Total	10	46496928,49			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	-902,4781	2366,6571	-0,3813	0,7118	-6256,2284	4451,2722	-6256,2284	4451,2722
Importas, Mln. Eur	-0,6801	0,2040	-3,3332	0,0088	-1,1416	-0,2185	-1,1416	-0,2185

ESTIJOS TIESIOGINĖS INVESTICIJOS UŽSIENYJE – EKSPORTO IR IMPORTO REGRESINĖ ANALIZĖ

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,6800
R Square	0,4624
Adjusted R Square	0,3280
Standard Error	606,9849
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	2	2535469,1	1267734,5	3,4409	0,0835
Residual	8	2947445,5	368430,69		
Total	10	5482914,6			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	1017,7685	986,0620	1,0322	0,3322	-1256,0946	3291,6317	-1256,0946	3291,6317
Eksportas, Mln. Eur	-0,4858	0,2045	-2,3758	0,0448	-0,9574	-0,0143	-0,9574	-0,0143
Importas, Mln. Eur	0,3804	0,2143	1,7749	0,1138	-0,1138	0,8747	-0,1138	0,8747

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,5007
R Square	0,2507
Adjusted R Square	0,1675
Standard Error	675,6153
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	1374810,5	1374810,5	3,0119	0,1167
Residual	9	4108104,1	456456,01		
Total	10	5482914,6			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	2106,6117	859,2832	2,4516	0,0367	162,7782	4050,4453	162,7782	4050,4453
Eksportas, Mln. Eur	-0,1501	0,0865	-1,7355	0,1167	-0,3457	0,0455	-0,3457	0,0455

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,2884
R Square	0,0832
Adjusted R Square	-0,0187
Standard Error	747,3654
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	455918,73	455918,73	0,8162	0,3898
Residual	9	5026995,9	558555,1		
Total	10	5482914,6			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	1688,8731	1163,2292	1,4519	0,1805	-942,5342	4320,2804	-942,5342	4320,2804
Importas, Mln. Eur	-0,0906	0,1003	-0,9035	0,3898	-0,3174	0,1362	-0,3174	0,1362

ESTIJOS SUTEIKTOS TUI – EKSPORTO IR IMPORTO REGRESINĖ ANALIZĖ

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,3121
R Square	0,0974
Adjusted R Square	-0,2636
Standard Error	1095,2747
Observations	8

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	2	647370,19	323685,1	0,2698	0,7740
Residual	5	5998133,8	1199626,8		
Total	7	6645504			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	2549,2852	2017,3236	1,2637	0,2621	-2636,4102	7734,9807	-2636,4102	7734,9807
Eksportas, Mln. Eur	0,2188	0,3756	0,5826	0,5855	-0,7466	1,1842	-0,7466	1,1842
Importas, Mln. Eur	-0,1180	0,3909	-0,3019	0,7749	-1,1230	0,8869	-1,1230	0,8869

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,2845
R Square	0,0810
Adjusted R Square	-0,0722
Standard Error	1008,9165
Observations	8

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	538029,08	538029,08	0,5286	0,4946
Residual	6	6107474,9	1017912,5		
Total	7	6645504			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	2180,1640	1478,0813	1,4750	0,1907	-1436,5706	5796,8986	-1436,5706	5796,8986
Eksportas, Mln. Eur	0,1189	0,1635	0,7270	0,4946	-0,2812	0,5190	-0,2812	0,5190

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,1901
R Square	0,0361
Adjusted R Square	-0,1245
Standard Error	1033,2226
Observations	8

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	240210,27	240210,27	0,2250	0,6520
Residual	6	6405293,7	1067549		
Total	7	6645504			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	2350,3535	1875,5734	1,2531	0,2568	-2239,0094	6939,7163	-2239,0094	6939,7163
Importas, Mln. Eur	0,0827	0,1743	0,4744	0,6520	-0,3438	0,5092	-0,3438	0,5092

ESTIJOS GAUTOS TUI – EKSPORTO IR IMPORTO REGRESINĖ ANALIZĖ

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,8194
R Square	0,6714
Adjusted R Square	0,5400
Standard Error	837,0213
Observations	8

ANOVA					
	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	2	7157528,1	3578764,1	5,1081	0,0619
Residual	5	3503023,4	700604,68		
Total	7	10660552			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	7328,7335	1541,6615	4,7538	0,0051	3365,7666	11291,7005	3365,7666	11291,7005
Eksportas, Mln. Eur	0,6462	0,2870	2,2515	0,0741	-0,0916	1,3840	-0,0916	1,3840
Importas, Mln. Eur	-0,2724	0,2988	-0,9119	0,4037	-1,0404	0,4956	-1,0404	0,4956

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,7853
R Square	0,6168
Adjusted R Square	0,5529
Standard Error	825,1843
Observations	8

ANOVA					
	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	6574976,2	6574976,2	9,6559	0,0209
Residual	6	4085575,3	680929,21		
Total	7	10660552			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	6476,7237	1208,9103	5,3575	0,0017	3518,6267	9434,8207	3518,6267	9434,8207
Eksportas, Mln. Eur	0,4156	0,1337	3,1074	0,0209	0,0883	0,7428	0,0883	0,7428

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,5816
R Square	0,3383
Adjusted R Square	0,2280
Standard Error	1084,3288
Observations	8

ANOVA					
	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	3605937,4	3605937,4	3,0669	0,1305
Residual	6	7054614,1	1175769		
Total	7	10660552			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	6741,1994	1968,3448	3,4248	0,0141	1924,8332	11557,5655	1924,8332	11557,5655
Importas, Mln. Eur	0,3204	0,1829	1,7512	0,1305	-0,1273	0,7680	-0,1273	0,7680

ESTIJOS EINAMOSIOS SĄSKAITOS BALANSAS – EKSPORTO IR IMPORTO REGRESINĖ ANALIZĖ

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,9449
R Square	0,8928
Adjusted R Square	0,8659
Standard Error	377,0720
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	2	9469196,175	4734598,1	33,2993	0,0001
Residual	8	1137466,174	142183,27		
Total	10	10606662,35			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	209,5973	612,5628	0,3422	0,7410	-1202,9750	1622,1696	-1202,9750	1622,1696
Eksportas, Mln. Eur	1,0258	0,1270	8,0754	0,0000	0,7329	1,3188	0,7329	1,3188
Importas, Mln. Eur	-0,9350	0,1332	-7,0223	0,0001	-1,2421	-0,6280	-1,2421	-0,6280

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,4814
R Square	0,2317
Adjusted R Square	0,1464
Standard Error	951,5422
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	2457769,544	2457769,5	2,7145	0,1338
Residual	9	8148892,805	905432,53		
Total	10	10606662,35			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	-2466,5887	1210,2216	-2,0381	0,0720	-5204,3001	271,1226	-5204,3001	271,1226
Eksportas, Mln. Eur	0,2007	0,1218	1,6476	0,1338	-0,0749	0,4762	-0,0749	0,4762

SUMMARY OUTPUT

<i>Regression Statistics</i>	
Multiple R	0,1363
R Square	0,0186
Adjusted R Square	-0,0905
Standard Error	1075,4598
Observations	11

ANOVA

	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Significance F</i>
Regression	1	197137,4106	197137,41	0,1704	0,6894
Residual	9	10409524,94	1156613,9		
Total	10	10606662,35			

	<i>Coefficients</i>	<i>Standard Error</i>	<i>t Stat</i>	<i>P-value</i>	<i>Lower 95%</i>	<i>Upper 95%</i>	<i>Lower 95,0%</i>	<i>Upper 95,0%</i>
Intercept	-1207,4801	1673,8884	-0,7214	0,4890	-4994,0787	2579,1185	-4994,0787	2579,1185
Importas, Mln. Eur	0,0596	0,1443	0,4128	0,6894	-0,2669	0,3860	-0,2669	0,3860